2020

Dirección Xeral de Relacións Exteriores e coa Unión Europea

Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza. Xunta de Galicia

INFORME INTERMEDIO DE SEGUIMENTO IV PLAN DIRECTOR DA COOPERACIÓN GALEGA PARA O DESENVOLVEMENTO (2018-2021)

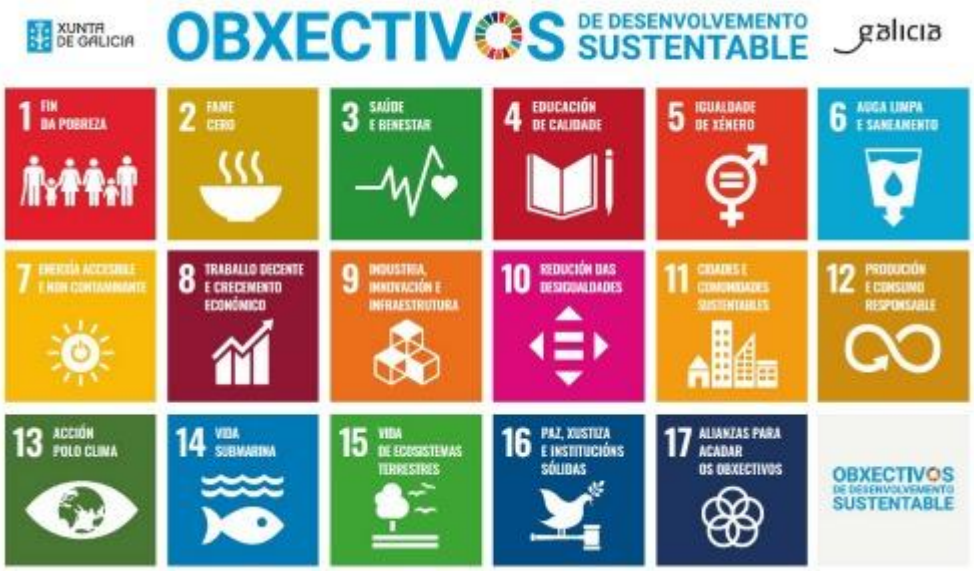

XUNTA DE GALICIA

cooperacióngalega

Informe elaborado por Xosé Luís Pastoriza Rozas a pedimento da
Dirección Xeral de Relacións Exteriores e coa UE.
Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza.
Xunta de Galicia
Xullo 2020

Contido

Lista de acrónimos, siglas e abreviaturas **4**

Índice de figuras, táboas, cadros e gráficos **5**

I. Resumo executivo **6**

2 infografías **8**

20 datos **10**

32 indicadores **12**

II. Informe intermedio de seguimento do IV Plan Director da Cooperación Galega (2018-2021) **21**

1. Introdución **21**

2. Informe intermedio de seguimento do IV Plan Director da Cooperación Galega para o Desenvolvemento. Análise do bienio 2018-2019. ..... **22**

2.1. Antecedentes e obxectivos *22*
2.2. Metodoloxía empregada *24*
2.3. Condicionantes e límites do informe *25*

3. Descrición do IV Plan Director da Cooperación Galega para o Desenvolvemento . **26**

4. Resultados da análise intermedia **33**

4.1. Eficacia e logro de resultados *33*
4.2. Eficiencia *36*
4.3. Coherencia *41*
4.3.1. Recuperación do consenso social e político 43
4.3.2. Aumento do esforzo investidor 44
4.3.3. Suficiencia orzamentaria, previsibilidade instrumental e redución da fragmentación da axuda 48
4.3.4. Concentración xeográfica da axuda 54
4.3.5. Selectividade sectorial e construción de resiliencia 57
4.3.6. Alianzas territoriais multiactor e multinivel. 61
4.3.7. Coherencia de políticas de desenvolvemento 61
4.3.8. Participación e diálogo de políticas 63
4.3.9. Coordinación e diálogo co resto de Administracións públicas 65
4.3.10. Xestión do coñecemento e das aprendizaxes institucionais 70
4.3.11. Rendición de contas e transparencia 73
4.4. Pertinencia *73*

5. Conclusións **75**

6. Recomendacións **78**

Anexos **79**

Anexo 1. Matriz de criterios de análise *79*
Anexo 2. Matriz de documentación *79*
Anexo 3. Metodoloxía *81*

Lista de acrónimos, siglas e abreviaturas

ACNUR	Alto Comisionado das Nacións Unidas para os Refuxiados/as
AECID	Axencia Española de Cooperación Internacional para o Desenvolvemento
AH	Acción Humanitaria
AOD	Axuda Oficial ao Desenvolvemento
AXE	Administración Xeral do Estado
CAD	Comité de Axuda ao Desenvolvemento da OCDE
CCAA	Comunidades Autónomas
CETMAR	Centro Tecnolóxico do Mar
CGONGD	Coordinadora Galega de ONG para o Desenvolvemento
CONGACODE	Consello Galego de Cooperación para o Desenvolvemento
CRS	Creditor Reporting System do CAD da OCDE
CUD	Cooperación Universitaria ao Desenvolvemento
DOG	Diario Oficial de Galicia
DXRREE e UE	Dirección Xeral de Relacións Exteriores e coa UE
EELL	Entidades Locais
FEGAMP	Federación Galega de Municipios e Provincias
Fondo Galego	Fondo Galego de Cooperación e Solidariedade
FPAN	Foro Político de Alto Nivel das Nacións Unidas
GAN	Grupo de Alto Nivel
IDH	Índice de Desenvolvemento Humano
LRSAL	Lei 27/2013, de 27 de decembro, de racionalización e sustentabilidade da Administración Local
OAH	Oficina de Acción Humanitaria da AECID
ODS	Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable
ONGD	Organización Non Gobernamental de Desenvolvemento
OTC	Oficina Técnica de Cooperación da Cooperación Española
PALOP	Países Africanos de Lingua Oficial Portuguesa
PMA	País Menos Adiantado
RGCUD	Rede Galega de Cooperación Universitaria ao Desenvolvemento
RMA	Renda Media Alta
RMB	Renda Media Baixa
SDXCE	Subdirección Xeral de Cooperación Exterior
SECIPI	Secretaría de Estado de Cooperación Internacional para o Desenvolvemento
SOGAPS	Solidariedade Galega co Pobo Saharauí
UCE	Unidade de Cooperación no Exterior da Cooperación Española
UDC	Universidade de A Coruña
UE	Unión Europea
UNRWA	Axencia das Nacións Unidas para os Refuxiados de Palestina en Oriente Próximo
USC	Universidade de Santiago de Compostela
UVIGO	Universidade de Vigo
XG	Xunta de Galicia

Índice de figuras, cadros, táboas e gráficos

Figuras

Figura 1: Esquema da planificación estratéxica do IV Plan Director da Cooperación Galega 28

Figura 2: Lóxica do IV Plan Director da Cooperación Galega 32

Cadros

Cadro 1: Opcións metodolóxicas da avaliación 24

Cadro 2: Principios da Cooperación Galega para o Desenvolvemento 28

Cadro 3: Relación dos ámbitos estratéxicos do IV Plan Director e os ODS 58

Táboas

Táboa 1: Procesos de mellora e produtos do IV Plan Director da Cooperación Galega, 2018-2019 36

Táboa 2: Distribución do orzamento inicial e executado da DXRREE e UE (Cooperación Exterior), 2018-2019 40

Táboa 3: Distribución agregada do gasto por tipo de actividade e instrumento da DXRREE e UE (Cooperación Exterior), 2018-2019 40

Táboa 4: Evolución do programa 331A de cooperación exterior ao desenvolvemento, 2017-2019 45

Táboa 5: Esforzo investidor en AOD da Xunta de Galicia, 2017-2019 46

Táboa 6: Esforzo investidor das Comunidades Autónomas, 2018 46

Táboa 7: Participación da AOD das Comunidades Autónomas e da Xunta de Galicia na AOD desembolsada neta española, 2010-2018 47

Táboa 8: AOD das Comunidades Autónomas por volume desembolsado, variación anual e posición relativa anual, 2017-2018 47

Táboa 9: Cálculo da porcentaxe de AOD da Xunta de Galicia respecto do orzamento total consolidado en 2019 48

Táboa 10: Instrumentos de canalización da AOD da DXRREE e coa UE, 2018-2019 49

Táboa 11: Proxectos aprobados sen financiar por esgotamento do crédito orzamentario, 2014-2019 50

Táboa 12: Convocatorias públicas de axudas da DXRREE e UE, 2018 51

Táboa 13: Convocatorias públicas de axudas da DXRREE e UE, 2019 51

Táboa 14: Promedio de desembolso anual por convocatorias da DXRREE e UE, 2006-2019 54

Táboa 15: Países receptores da AOD da DXRREE e UE por área xeográfica, nivel de renda, volume de recursos desembolsados, porcentaxe sobre o total de AOD no exterior, número de proxectos por país e promedio de AOD desembolsada por proxecto e país e área xeográfica, 2018-2019 55

Táboa 16: Ránking de países receptores da AOD da DXRREE e UE en cooperación no exterior por nivel de renda, número de proxectos, volume de recursos desembolsados e porcentaxe sobre o total de AOD en cooperación, 2018-2019 56

Táboa 17: Distribución da AOD da DXRREE e UE en cooperación exterior por nivel de ingreso por volume de fondos e porcentaxe, 2018-2019 56

Táboa 18: Distribución da AOD da DXRREE e UE no exterior por área rexional, 2018-2019 56

Táboa 19: Ránking de países receptores da AOD da DXRREE e UE en acción humanitaria por nivel de renda, número de proxectos, volume de recursos desembolsados e porcentaxe sobre o total de AOD en acción humanitaria, 2018-2019 57

Táboa 20: Distribución por ámbitos estratéxicos da AOD da DXRREE e UE por volume de fondos e porcentaxe, 2018-2019 58

Táboa 21: Distribución sectorial da AOD da Xunta de Galicia por sectores CAD e peso relativo. Só convocatorias resoltas e convenios formalizados e desembolsados nas anualidades 2018 e 2019 (euros) 59

Táboa 22: Distribución da AOD bruta distribuíble sectorialmente da DXRREE e UE cara á cobertura de servizos sociais básicos por volume de fondos e porcentaxe, 2018-2019 59

Táboa 23: Axentes canalizadores da AOD desembolsada da DXRREE e UE, 2018-2019 60

Gráficos

Gráfico 1: Grao de execución en porcentaxe dos indicadores do IV Plan Director da Cooperación Galega, 2018-2019 33

Gráfico 2: Grao de execución en porcentaxe dos produtos do IV Plan Director da Cooperación Galega, 2018-2019 33

Gráfico 3: Grao de execución en porcentaxe dos resultados de xestión do IV Plan Director da Cooperación Galega, 2018-2019 34

Gráfico 4: Grao de alcance dos resultados de xestión do IV Plan Director da Cooperación Galega, 2018-2019 34

I. Resumo executivo

Esta análise intermedia do IV Plan Director da Cooperación Galega (2018-2021) salienta as seguintes **conclusións e recomendacións** como principais resultados da execución deste marco estratéxico no bienio 2018-2019:

1. **Unha Cooperación Galega que recupera o consenso social e político** sobre a política pública de cooperación para o desenvolvemento.
2. **Unha Cooperación Galega eficaz no logro dos resultados e indicadores** previstos no IV Plan Director da Cooperación Galega: 27 dos 32 indicadores xa están a ser acadados plena e satisfactoriamente, un éxito global do 85 % na execución.
3. **Unha Cooperación Galega solvente cun total de 12 millóns de euros destinados a cooperación ao desenvolvemento**, dos cales o 94 % (11,3 millóns) foi achegado pola Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza. No bienio 2018-2019 executouse o 100 % do orzamento previsto nos correspondentes Plans Anuais e desembolsouse o 100 % das axudas comprometidas.
4. **Unha Cooperación Galega situada na 8ª posición en volume de AOD** no bienio 2018-2019 en relación ao resto de Comunidades Autónomas.
5. **Consonte ao seu esforzo investidor, a Xunta de Galicia situouse na 11ª posición no ránking de Comunidades Autónomas**, destinando en 2019 o 0’06 % do seu orzamento xeral consolidado a cooperación para o desenvolvemento.
6. **Unha Cooperación Galega que aumentou anualmente máis dun 11 % a dotación orzamentaria do programa 331A de cooperación ao desenvolvemento** consonte ao establecido no marco orzamentario do IV Plan Director.
7. **Unha Cooperación Galega aliñada coa axenda global do desenvolvemento**, contribuíndo á consecución dos Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable (ODS):
    a. **Unha Cooperación Galega promotora da coherencia de políticas** na Administración pública galega no marco do proceso de implementación e localización da Axenda 2030 e dos ODS.
    b. **Unha Cooperación Galega que contribúe activamente aos ODS** cun 98 % dos seus recursos desembolsables concentrados nos 5 ámbitos estratéxicos do IV Plan Director.
    c. **Unha Cooperación Galega concentrada xeograficamente**: o 98 % dos seus recursos desembolsados no exterior en cooperación investidos nos 11 países prioritarios definidos no IV Plan Director.
    d. **Unha Cooperación Galega complementaria**: a través da súa actuación coordinada coa Cooperación Española e con outras cooperacións autonómicas no eido da acción humanitaria; e da colaboración institucional a nivel estratéxico e operativo.

e. **Unha Cooperación Galega que reforza o carácter participativo e participado da política pública de cooperación** a través do CONGACODE e dos procesos de diálogo de políticas no marco da actualización normativa da Xunta de Galicia no ámbito da acción exterior e a cooperación para o desenvolvemento.

8. **Unha Cooperación Galega participativa e transparente** que rende contas á cidadanía dos seus logros colectivos a través de:

   a. A **accesibilidade da información** na web da Cooperación Galega verbo da planificación da Cooperación Galega, dos seus instrumentos de axuda, das intervencións financiadas, das avaliacións das súas actuacións e das memorias anuais de xestión.

   b. Un **activo diálogo cos axentes galegos de cooperación**, especialmente coas ONGD, que xestionaron o 70% dos recursos desembolsables.

9. Unha Cooperación Galega con **retos pendentes** nos seguintes aspectos:
   a. **A definición dunha estratexia complementaria ao IV Plan Director** para a Cooperación Galega en diálogo cos axentes de cooperación ante o impacto negativo da crise da COVID-19 en Galicia e nos países e nas comunidades socias.
   b. **A aprobación no Parlamento de Galicia** tanto do anteproxecto da **Lei reguladora da Acción Exterior e cooperación para o desenvolvemento** de Galicia como unha **declaración parlamentaria en favor da Axenda 2030 e os ODS**.
   c. **A aseguranza do incremento anual orzamentario do programa 331A** de cooperación para o desenvolvemento e o aumento do esforzo investidor.
   d. **A identificación de oportunidades para a constitución de novas alianzas territoriais multiactor e multinivel** nos países prioritarios e ámbitos estratéxicos de especialización da Cooperación Galega.
   e. **O fortalecemento da actual coordinación e diálogo da Xunta de Galicia coas Entidades Locais** en Galicia promovendo as complementariedades e a harmonización estratéxica e operativa no marco da Axenda 2030 e os procesos de localización dos ODS.
   f. **A construción de capacidade do sistema galego de cooperación** realizando de forma participativa un estudo de identificación das necesidades de fortalecemento e capacitación dos axentes galegos de cooperación.
   g. **A dinamización e ampliación dos actuais procesos de xestión do coñecemento e de aprendizaxes institucionais** xerados polos estudos e avaliacións financiadas pola Cooperación Galega.
   h. **O incremento da difusión pública á cidadanía dos resultados da Cooperación Galega** a través dunha acción de comunicación máis estratéxica e cunha visión integral que reforce a transparencia e mellore a visibilidade dos logros colectivos na consecución da Axenda 2030 e dos ODS.

2 infografías

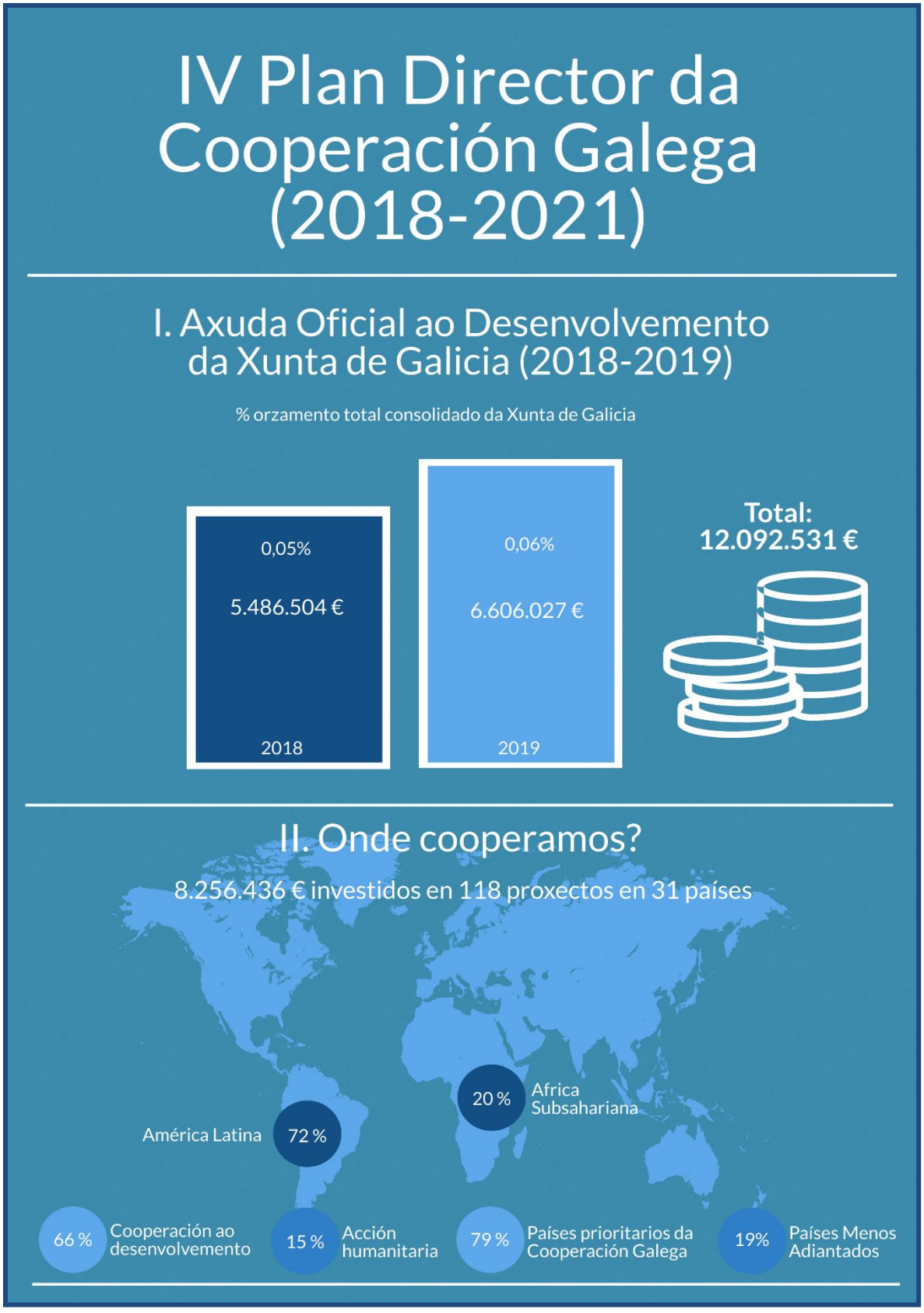

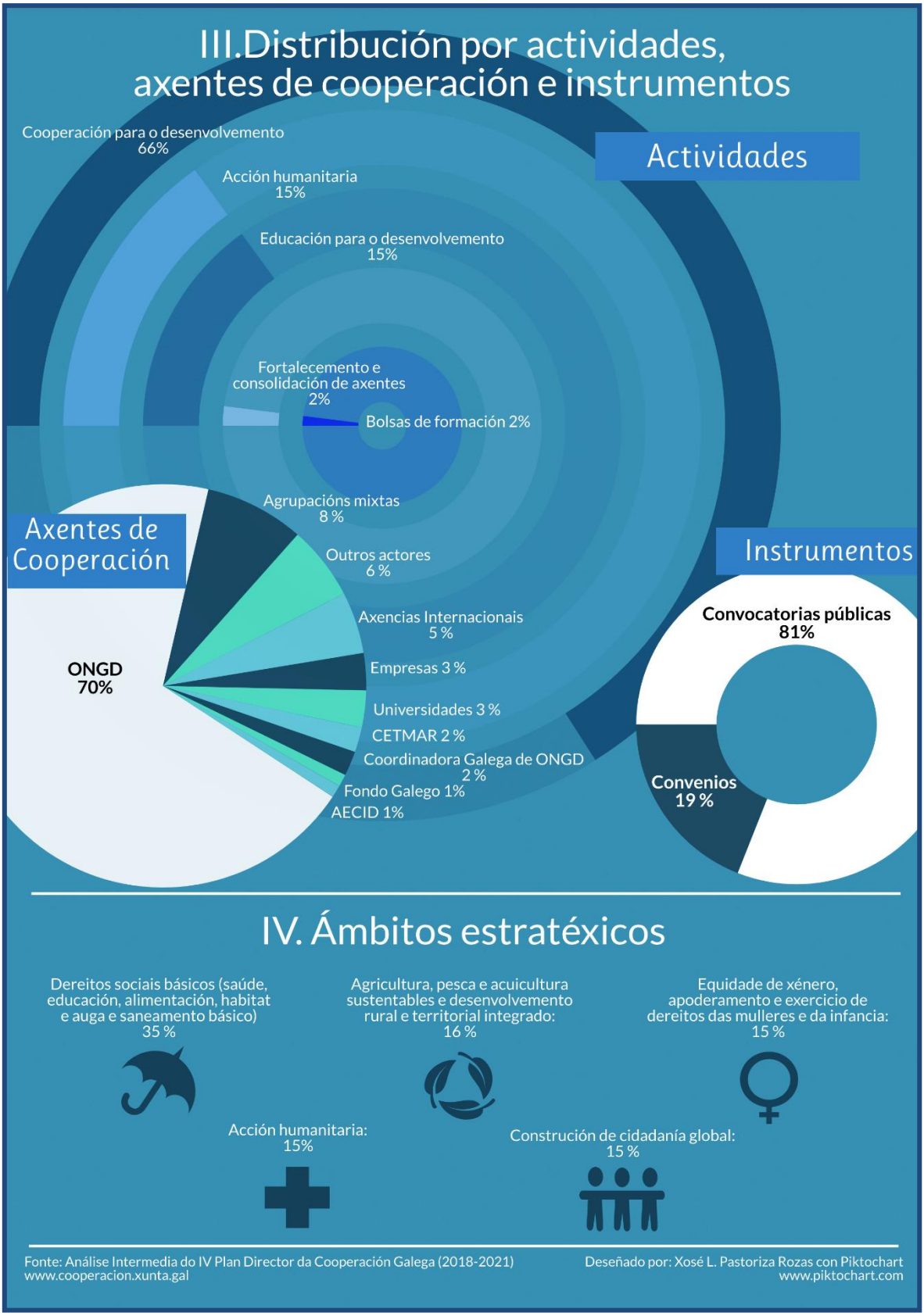
III.Distribución por actividades, axentes de cooperación e instrumentos
Actividades
Cooperación para o desenvolvemento 66%
Acción humanitaria 15%
Educación para o desenvolvemento 15%
Fortalecemento e consolidación de axentes 2%
Bolsas de formación 2%
Axentes de Cooperación
Agrupacións mixtas 8 %
Outros actores 6 %
Axencias Internacionais 5 %
Empresas 3 %
Universidades 3 %
CETMAR 2 %
Coordinadora Galega de ONGD 2 %
Fondo Galego 1%
AECID 1%
ONGD 70%
Instrumentos
Convocatorias públicas 81%
Convenios 19 %
IV. Ámbitos estratéxicos
Dereitos sociais básicos (saúde, educación, alimentación, habitat e auga e saneamento básico) 35 %
Agricultura, pesca e acuicultura sustentables e desenvolvemento rural e territorial integrado: 16 %
Equidade de xénero, apoderamento e exercicio de dereitos das mulleres e da infancia: 15 %
Acción humanitaria: 15%
Construción de cidadanía global: 15 %
Fonte: Análise Intermedia do IV Plan Director da Cooperación Galega (2018-2021) www.cooperacion.xunta.gal
Deseñado por: Xosé L. Pastoriza Rozas con Piktochart www.piktochart.com

20 datos

De cada 10 euros xestionados como AOD pola Xunta de Galicia:

- ✓ **9,4 €** proveñen da Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza e **0,6 €** do resto de departamentos da Xunta de Galicia.

De cada 10 euros orzamentados como AOD pola DXRREE e UE:

- ✓ **10 €** foron executados**.**

De cada 10 euros xestionados como AOD pola DXRREE e UE:

- ✓ **8,9 €** financiaron as actividades da Cooperación Galega e **1,1 €** destinouse a gastos de funcionamento e persoal.

De cada 10 euros desembolsados como AOD pola DXRREE e UE:[1]

- ✓ **8,1 €** financiaron proxectos de actuación no exterior de cooperación e acción humanitaria.
- ✓ **8,1 €** canalizáronse a través de convocatorias públicas de axudas.
- ✓ **7 €** foron xestionados por ONGD.
- ✓ **3,5 €** financiaron proxectos para o exercicio de dereitos sociais básicos.
- ✓ **1,6 €** financiaron proxectos de agricultura, pesca e acuicultura sustentable e desenvolvemento rural e territorial.
- ✓ **1,5 €** financiaron proxectos de equidade de xénero e apoderamento e exercicio de dereitos das mulleres e da infancia.
- ✓ **1,5 €** financiaron proxectos de educación para o desenvolvemento.

[1] Axuda desembolsada: total do orzamento de cooperación executado excluíndo os gastos de persoal e funcionamento da Subdirección Xeral de Cooperación Exterior dentro da Dirección Xeral de Relacións Exteriores e coa UE da Xunta de Galicia.

De cada 10 euros desembolsados no exterior como AOD pola DXRREE e UE:

- ✓ **8,1 €** financiaron actuacións de cooperación ao desenvolvemento.
- ✓ **1,9 €** destináronse a acción humanitaria.
- ✓ **7,9 €** financiaron actuacións nos 11 países prioritarios da Cooperación Galega.
- ✓ **7,2 €** destináronse a América Latina e **2 €** a África Subsahariana.
- ✓ **1,1 €** financiaron proxectos nos Países africanos de lingua oficial portuguesa (PALOP)
- ✓ **7,9 €** financiaron proxectos en países de ingreso medio-baixo e medio- alto.
- ✓ **1,9 €** investíronse en países menos adiantados.
- ✓ **2,5 €** financiaron servizos sociais básicos.
- ✓ **2,3 €** promoveron os sectores produtivos e a soberanía alimentaria no eido da pesca e a agricultura.
- ✓ **1,8 €** financiaron proxectos de educación e **1,7 €** destináronse ao fortalecemento da sociedade civil e as súas organizacións, equidade de xénero e apoderamento e exercicio de dereitos das mulleres e da infancia.

32 indicadores

Indicador acadado/ Produto entregado
Indicador en progreso de ser acadado/ Produto en progreso de ser entregado
Indicador cun progreso insuficiente ou pendente/ Produto pendente

Resultados de Xestión	Liñas de acción	Indicadores[2]	Produtos	Grao de progreso
R.X.1. A Cooperación Galega aliña o seu marco estratéxico coa Axenda 2030 e os ODS.	*L.A.1.1. Reforzar a coherencia de políticas en todos os niveis da Administración pública galega.*	1.1.1. Aprobada unha declaración institucional no Parlamento de Galicia en favor da Axenda 2030 para o desenvolvemento sustentable das Nacións Unidas.	1. Declaración institucional do Parlamento de Galicia.	No bienio 2018-2019 non se produciron avances no proceso de aprobación dunha declaración institucional no Parlamento de Galicia en favor da Axenda 2030 para o desenvolvemento sustentable das Nacións Unidas. Con todo, en 2019 a Xunta de Galicia iniciou o proceso para a remisión ao Parlamento de Galicia dun anteproxecto de Lei reguladora da acción exterior e cooperación para o desenvolvemento de Galicia. A DXRREE e UE asumiu a dirección dos traballos técnicos relativos ao Título VIII dedicado á cooperación para o desenvolvemento. Este anteproxecto foi sometido a exposición pública entre xullo e setembro de 2019 sendo integradas no seu articulado alegacións realizadas polos axentes de cooperación. O 30 de xaneiro de 2020 o anteproxecto de Lei foi aprobado polo Consello da Xunta de Galicia e remitido ao Parlamento de Galicia para a súa tramitación. A convocatoria anticipada de eleccións e disolución do Parlamento de Galicia do día 10 de febreiro de 2020 finalizou a tramitación parlamentaria deste proxecto de lei.
		1.1.2. Constituído un grupo interdepartamental da Xunta de Galicia para a Axenda 2030.	2. Grupo interdepartamental da Xunta de Galicia para a Axenda 2030.	O 14 de novembro de 2019 publicouse no DOG (n. 217) o Decreto 142/2019, do 31 de outubro, polo que se crea a Comisión interdepartamental para o seguimento da Axenda 2030 en Galicia. No seo desta Comisión constituíronse tres Grupos de Traballo nos ámbitos económico, medioambiental e social. A coordinación do grupo de traballo no ámbito social foille encomendada ao director xeral de Relacións Exteriores e coa UE. Como primeira actuación do Grupo de Traballo de ámbito social estase a elaborar un estudo diagnóstico sobre a implantación na Xunta de Galicia dos Obxectivos de Desenvolvemento

[2] Os indicadores teñen como horizonte temporal o remate da vixencia do IV Plan director no 2021.

Resultados de Xestión	Liñas de acción	Indicadores[2]	Produtos	Grao de progreso
				Sustentable da Axenda 2030 de carácter social.
	L.A.1.2. Fomentar a participación e o diálogo de políticas no Consello Galego de Cooperación para o Desenvolvemento.	1.2.1. Nº de reunións dos grupos de traballo do CONGACODE.	3. Actas dos grupos de traballo	Na súa xuntanza de 18 de abril de 2018 o CONGACODE acordou a constitución do Grupo de Traballo de Educación para o Desenvolvemento e a Cidadanía Global. En total celebráronse neste bienio dúas reunións: o 27 de novembro de 2018 e o 18 de setembro de 2019.
	L.A.1.3. Garantir a previsibilidade dos recursos orzamentarios.	1.3.1. O Programa 331A de cooperación exterior ao desenvolvemento estará dotado, como mínimo, cun volume anual de fondos equivalente ao aprobado para este programa na Lei Xeral de Orzamentos da Comunidade Autónoma de Galicia para 2018 (5.027.160 €), garantíndose un crecemento anual deste programa igual ou superior ao 11,4%.	4. Orzamento do Programa 331A de cooperación exterior ao desenvolvemento aprobado.	En 2018 aprobouse un orzamento para o programa 331A de cooperación exterior para o desenvolvemento de 5.027.160 € cun incremento dun 11,40 % con respecto a 2017. O conxunto da Xunta de Galicia desembolsou en cooperación para o desenvolvemento un total de 5.486.504 €, un incremento dun 11% con respecto a 2017. En 2019 aprobouse un orzamento para o programa 331A de cooperación exterior para o desenvolvemento de 6.110.711 € cun incremento dun 21,55 % con respecto a 2018. O conxunto da Xunta de Galicia desembolsou en cooperación para o desenvolvemento un total de 6.606.027,00 €, un incremento dun 20 % con respecto a 2018. En termos absolutos, a Xunta de Galicia incrementou os seus desembolsos no bienio 2018-2019 en cooperación para o desenvolvemento nun total de 1.644.998 €. Nesta cantidade inclúense os 500.000 € transferidos en 2019 pola Secretaría Xeral da Igualdade da Xunta de Galicia procedentes do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero.
R.X.2. A Cooperación Galega concentra a súa axuda con criterios de eficacia.	*L.A.2.1. Concentrar a axuda en cooperación ao desenvolvemento nos 11 países prioritarios*	2.1.1. Como mínimo o 90% da axuda desembolsada no exterior en cooperación ao desenvolvemento pola DXRREE e UE concéntrase nos 11 países prioritarios.	5. Proxectos no exterior executados nos países prioritarios.	No bienio 2018-2019 o 97% da axuda desembolsada no exterior en cooperación ao desenvolvemento pola DXRREE e UE concentrouse nos 11 países prioritarios do IV Plan Director da Cooperación Galega.
	L.A.2.2. Asegurar que unha parte da axuda se destina aos Países Menos Adiantados.	2.2.1. Un 20-25% da axuda desembolsada no exterior pola DXRREE e UE destinada aos Países Menos Adiantados.	6. Proxectos no exterior executados en Países Menos Adiantados.	No bienio 2018-2019 o 21,73 % da axuda desembolsada no exterior pola DXRREE e UE foi destinada aos Países Menos Adiantados por un importe total de 1.803.373,32 €.

Resultados de Xestión	Liñas de acción	Indicadores[2]	Produtos	Grao de progreso
	L.A.2.3. Incrementar os fondos dirixidos a actuacións con marcos de planificación plurianuais.	2.3.1. Como mínimo un 20-30% da axuda desembolsada en cooperación exterior ao desenvolvemento e en educación para o desenvolvemento e a cidadanía global pola DXRREE e UE, dirixida a actuacións integradas en proxectos ou estratexias dos axentes con marcos de planificación a medio prazo, ou que dean continuidade a intervencións previas.	7. Proxectos con marcos de planificación plurianual financiados.	No bienio 2018-2019 un 53,97% da axuda desembolsada en cooperación exterior ao desenvolvemento e en educación para o desenvolvemento e a cidadanía global pola DXRREE e UE financiou actuacións integradas en proxectos ou estratexias dos axentes con marcos de planificación a medio prazo, ou que dean continuidade a intervencións previas. En total, estas actuacións recibiron un total de 5.333.244,57 €.
R.X.3. A Cooperación Galega especializa a súa axuda nos ámbitos estratéxicos nos que conta con valor engadido ou vantaxes comparativas.	*L.A.3.1. Reforzar a especialización sectorial estratéxica da cooperación exterior.*	3.1.1.O 60-75% do total da axuda desembolsable a través de convocatorias e convenios pola DXRREE e UE destinarase aos tres ámbitos estratéxicos relativos á cooperación ao desenvolvemento.	8. Proxectos e intervencións executadas en cada un dos ámbitos estratéxicos.	No bienio 2018-2019 o 67,56 % do total da axuda desembolsable a través de convocatorias e convenios pola DXRREE e UE destinouse aos tres ámbitos estratéxicos relativos á cooperación ao desenvolvemento: promover o exercicio dos dereitos sociais básicos (35,40 %), apoiar a agricultura, pesca e acuicultura sustentables (17 %), e impulsar a equidade de xénero (15,15 %).
		3.1.2. O 10-15% do total da axuda desembolsable a través de convocatorias e convenios pola DXRREE e UE destinarase ao ámbito estratéxico da acción humanitaria.		No bienio 2018-2019 o 15 % do total da axuda desembolsada a través de convocatorias e convenios pola DXRREE e coa UE destinouse ao ámbito estratéxico da acción humanitaria.
		3.1.3. O 10-15% do total da axuda desembolsable a través de convocatorias e convenios pola DXRREE e UE destinarase ao ámbito estratéxico da educación para o desenvolvemento e a cidadanía global.		No bienio 2018-2019 o 15,30 % do total da axuda desembolsable a través de convocatorias e convenios pola DXRREE e UE destinouse ao ámbito estratéxico da educación para o desenvolvemento e a cidadanía global.
	L.A.3.2. Realizar unha acción humanitaria integral e de calidade.	3.2.1. Un 20% dos recursos desembolsables no exterior da DXRREE e UE destinarase a acción humanitaria.	9. Proxectos financiados en acción humanitaria.	No bienio 2018-2019 financiáronse 42 intervencións de Acción Humanitaria, o que representa o 18,28 % (1.550.000 €) do total dos recursos desembolsables no exterior da DXRREE e coa UE (8.256.446,10 €).

Resultados de Xestión	Liñas de acción	Indicadores[2]	Produtos	Grao de progreso
		3.2.2. Como mínimo un 50% da axuda desembolsada en acción humanitaria pola DXRREE e UE canalizarase por medio de convocatoria pública.	10. Convocatorias de acción humanitaria resoltas.	No bienio 2018-2019 o 42,64 % da axuda desembolsada en acción humanitaria pola DXRREE e coa UE canalizouse por medio de convocatoria pública. En 2019 a DXRREE e UE recibiu unha achega extraordinaria por importe de 500.000 € da Secretaría Xeral de Igualdade procedentes do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero. Esta achega canalizouse a través da celebración de 8 convenios con ONGD. Tendo en conta exclusivamente o orzamento ordinario da DXREEE e UE no bienio 2018-2019 o 52,31 % da axuda desembolsada en acción humanitaria canalizouse por medio de convocatoria pública.
		3.2.3. Nº de convenios subscritos pola Xunta de Galicia con axentes especializados en acción humanitaria para a atención de emerxencias, crises humanitarias e poboación refuxiada e desprazada.	11. Convenios en acción humanitaria subscritos.	No bienio 2018-2019 subscribíronse pola Xunta de Galicia 16 convenios e dúas addendas con axentes especializados en acción humanitaria para a atención de emerxencias, crises humanitarias e poboación refuxiada e desprazada cos que se financiaron 33 intervencións
		3.2.4. Achegas económicas ao fondo humanitario común coordinado pola AECID realizadas pola Xunta de Galicia.	12. Achegas económicas ao fondo humanitario común realizadas	No bienio 2018-2019 achegáronse 100.000 € para as actuacións coordinadas entre a AECID e a Cooperación Descentralizada no ámbito da acción humanitaria mediante a sinatura dun convenio o 3 de outubro de 2018 que foi prorrogado mediante unha Addenda asinada en outubro de 2019.
	L.A.3.3. Executar a Estratexia de educación para o desenvolvemento e a cidadanía global da Cooperación Galega.	3.3.1. Grao de execución da programación anual do marco de resultados da Estratexia de educación para o desenvolvemento e a cidadanía global, aprobada polo grupo de traballo de educación para o desenvolvemento e a cidadanía global do CONGACODE.	13. Actas do grupo de traballo de educación para o desenvolvemento e a cidadanía global do CONGACODE.	No bienio 2018-2019 o CONGACODE acordou na súa xuntanza de 18 de abril de 2018 a constitución do Grupo de Traballo de Educación para o Desenvolvemento e a Cidadanía Global. Este grupo de traballo celebrou neste bienio dúas reunións: o 27 de novembro de 2018 e o 18 de setembro de 2019 no que se informou do grao de execución da programación anual do marco de resultados da Estratexia de educación para o desenvolvemento e a cidadanía global.
			14. Programación anual do marco de resultados da Estratexia de educación para o desenvolvemento e a cidadanía global.	No bienio 2018-2019 os Plans Anuais da Cooperación Galega integraron a programación anual de execución do marco de resultados da Estratexia de educación para o desenvolvemento e a cidadanía global. En 2019 desenvolveuse unha avaliación externa dunha selección das intervencións financiadas nos últimos anos no eido da Educación para o desenvolvemento e a cidadanía global. Os seus resultados diagnosticarán as debilidades e fortalezas deste ámbito en Galicia e servirán como orientación para a execución da devandita Estratexia.

Resultados de Xestión	Liñas de acción	Indicadores[2]	Produtos	Grao de progreso
R.X.4. Os actores e axentes da Cooperación Galega coordinan e complementan as súas actuacións para a consecución dos ODS.	*L.A.4.1. Participar activamente nos espazos e iniciativas de coordinación da cooperación española.*	4.1.1. Nº de reunións da Comisión Interterritorial de Cooperación ao Desenvolvemento, do Grupo de Alto Nivel para a Axenda 2030, e dos Encontros de comunidades autónomas e Cooperación nos que participa a Xunta de Galicia.	15. Reunións da Comisión Interterritorial de Cooperación ao Desenvolvemento da cooperación española celebradas.	No bienio 2018-2019 a Xunta de Galicia participou en dúas reunións da Comisión Interterritorial de Cooperación ao Desenvolvemento da cooperación española celebradas o 7 e o 14 de febreiro de 2018. En 2019 o Ministerio de Asuntos Exteriores, Unión Europea e Cooperación non convocou ningunha xuntanza.
			16. Reunións do Grupo de Alto Nivel para a Axenda 2030 celebradas.	En 2018 a Xunta de Galicia participou na xuntanza do Grupo de Alto Nivel para a Axenda 2030 celebrada o 29 de xuño en Madrid. En abril de 2019 o Goberno de España modificou a gobernanza para a Axenda 2030. A raíz desta reforma, as Comunidades Autónomas deixaron de formar parte do Grupo de Alto Nivel para a Axenda 2030 e pasan a integrarse na Comisión Nacional para a axenda 2030. En 2019 o Goberno de España non convocou ningunha xuntanza desta Comisión Nacional.
			17. Encontros de comunidades autónomas e cooperación celebrados.	No bienio 2018-2019 a DXRREE e UE participou nos XI e XII Encontros de Comunidades Autónomas e Cooperación para ao Desenvolvemento que se celebraron en Alacante (26-27 de abril de 2018) e Palma de Mallorca (21-22 de febreiro de 2019).
	L.A.4.2. Incentivar a actuación conxunta e complementaria dos actores e axentes galegos de cooperación.	4.2.1. Un 20- 30% da axuda total desembolsada a través das convocatorias e convenios da DXRREE e UE aos axentes de cooperación financia proxectos en agrupación.	18. Proxectos en agrupación financiados.	No bienio 2018-2019 un 27% (2.681.048,81 €) da axuda total desembolsada (9.963.637,31 €) a través das convocatorias e convenios da DXRREE e UE aos axentes de cooperación financiou proxectos en agrupación.
	L.A.4.3. Reforzar a colaboración transfronteiriza cos axentes portugueses de cooperación.	4.3.1. Nº de actividades financiadas pola DXRREE e UE aos axentes de cooperación nas que participan axentes de cooperación portugueses.	19. Proxectos financiados pola DXREEE e UE.	No bienio 2018-2019 a DXRREE e UE financiou tres actividades nas que participaron axentes de cooperación portugueses no marco do convenio anual subscrito co Fondo Galego. As actividades financiadas foron: "A localización dos ODS e as políticas públicas municipais de cooperación ao desenvolvemento" (maio 2018), "Foro da Cooperación Municipalista da Lusofonía: Os municipios, pezas clave do desenvolvemento" (novembro 2019), e "Intercambios Galicia-Portugal: os municipios a prol dos ODS" (novembro-decembro 2019).
R.X.5. Os actores e axentes da Cooperación Galega fortalecen a súa capacidade institucional para a consecución dos ODS	*L.A.5.1. Reforzar as capacidades técnicas e de xestión da DXRREE e UE.*	5.1.2. Nº de asistencias técnicas orientadas ao reforzamento da capacidade da DXRREE e UE en acción humanitaria,	20. Asistencias técnicas realizadas.	No bienio 2018-2019 contratáronse asistencias técnicas especializadas nos seguintes eidos: identificación dunha iniciativa no ámbito da pesca artesanal na baía de Sechura (Perú); avaliacións ex-ante dos proxectos presentados ás convocatorias; avaliación ex-post de proxectos financiados

Resultados de Xestión	Liñas de acción	Indicadores[2]	Produtos	Grao de progreso
		avaliación e educación para o desenvolvemento.		pola Cooperación Galega en Mozambique, e Honduras e O Salvador; estudo diagnóstico sobre ODS de ámbito social; estudo sobre o impacto das bolsas de formación de persoas expertas en cooperación para o desenvolvemento; estudo sobre a inclusión dun título de Cooperación para o Desenvolvemento no anteproxecto de Lei reguladora da Acción Exterior da Xunta de Galicia. Así mesmo, contouse coa asistencia técnica contratada para acción humanitaria.
	L.A.5.2. Fortalecer a capacidade da Coordinadora Galega de ONGD, Fondo Galego e das Universidades galegas integradas na Rede Galega de Cooperación Universitaria para o Desenvolvemento.	5.2.1. Nº de convenios formalizados pola DXRREE e UE coa Coordinadora Galega de ONGD, Fondo Galego e Universidades galegas integradas na Rede Galega de Cooperación Universitaria para o Desenvolvemento.	21. Convenios formalizados anualmente coa CGONGD, Fondo Galego e Universidades da Rede Galega de Cooperación Universitaria para o Desenvolvemento.	No bienio 2018-2019 asináronse cadanseus convenios anuais coa Coordinadora Galega de ONGD (180.000 €) e o Fondo Galego (100.000 €). En 2018 asinouse un convenio de duración bienal coa Rede Galega de Cooperación Universitaria para o Desenvolvemento (82.577 €).
	L.A.5.3. Apoiar a formación e capacitación especializada dos actores e axentes galegos de cooperación.	5.3.1. Nº de actividades de formación e capacitación especializada financiadas a través dos convenios coa Coordinadora Galega de ONGD, Fondo Galego e Universidades galegas integradas na Rede Galega de Cooperación Universitaria para o Desenvolvemento.	22. Informes de execución dos convenios formalizados coa CGONGD, Fondo Galego e Universidades da Rede Galega de Cooperación Universitaria para o Desenvolvemento.	A Coordinadora Galega de ONGD no marco dos convenios formalizados no bienio 2018-2019 organizou en 2018 unhas xornadas sobre os ODS e o papel da sociedade civil organizada. Ademais, participou nas II Xornadas Transfronteirizas para a Educación para o Desenvolvemento en Lisboa e realizou un curso baseado no enfoque de dereitos humanos e xestión por resultados. En 2019 organizou un curso de formación sobre avaliación de proxectos e iniciativas de Educación para o Desenvolvemento e a Cidadanía Global e outro sobre "Ciberactivismo, como identificar e combater discursos de odio". Tamén participou na organización dunha formación sobre Educación para o Desenvolvemento e a Cidadanía Global dentro da programación do Centro Autonómico de Formación e Información (CAFI) da Consellería de Educación, Universidade e Formación Profesional.
				O Fondo Galego no marco dos convenios formalizados no bienio 2018-2019 realizou en 2018 unha formación sobre a localización dos ODS e a xestión da política pública municipal de cooperación ao desenvolvemento. En 2019 organizou unha formación práctica denominada "Intercambios con municipios portugueses sobre a implementación e localización dos ODS" así como o "Foro da Cooperación Municipalista da Lusofonía: Os municipios, pezas clave do desenvolvemento".

Resultados de Xestión	Liñas de acción	Indicadores[2]	Produtos	Grao de progreso
				No bienio 2018-2019 a RGCUD no marco do convenio formalizado realizou en 2018 catro obradoiros sobre ODS e Axenda 2030 para persoal docente e investigador nas universidades do Sistema Universitario Galego e dous obradoiros sobre Investigación para o Desenvolvemento nos Traballos de Fin de Grao e Traballos de Fin de Mestrado. Na Universidade da Coruña, ademais, realizouse o Curso de formación específica de posgrao en cooperación e educación para o desenvolvemento. En 2019 a RGCUD realizou catro obradoiros sobre ODS e Axenda 2030 para persoal docente e investigador nas universidades do Sistema Universitario Galego, un obradoiro titulado "A USC de cara á implementación da Axenda 2030. O reto do cambio climático", e nove obradoiros para o alumnado de Traballo de Fin de Grao e Traballo de Fin de Mestrado sobre cooperación, educación para o desenvolvemento e investigación para o desenvolvemento no marco da Axenda 2030. Ademais, a Universidade de Santiago de Compostela organizou o VIII Congreso Estatal de Universidade e Cooperación ao Desenvolvemento.
		5.3.2. Nº de bolsas de formación de persoas expertas en cooperación para o desenvolvemento concedidas.	23. Bolsas de formación de persoas expertas concedidas.	No bienio 2018-2019 concedéronse 12 bolsas de formación de persoas expertas en cooperación: catro bolsas na sede da DXRREE e coa UE e oito bolsas no exterior (República Dominicana, Guatemala, Perú e Mozambique).
			24. Estudo sobre o impacto das bolsas de formación de persoas expertas.	En 2019 realizouse unha avaliación externa ex-post do programa de bolsas de formación de persoas expertas en cooperación internacional dende o seu inicio en 2002.
			25. Estudo de revisión da convocatoria de fortalecemento e consolidación, e sobre as necesidades de fortalecemento e capacitación dos axentes galegos de cooperación.	No bienio 2018-2019 non se produciron avances na entrega deste produto. Está prevista para o bienio 2020-2021.
	L.A.5.4. Reforzar a cultura de avaliación, investigación e aprendizaxe colectiva dos actores e axentes de cooperación.	5.4.1. Un documento marco de avaliación da Cooperación Galega elaborado participativamente e divulgado.	26. Documento marco de avaliación da Cooperación Galega.	No bienio 2018-2019 non se produciron avances na entrega deste produto. Está prevista para o bienio 2020-2021 integrando os resultados do proceso de revisión dos criterios de avaliación realizada polo CAD da OCDE e que foi aprobado o 10 de decembro de 2019.

Resultados de Xestión	Liñas de acción	Indicadores[2]	Produtos	Grao de progreso
		5.4.2. Nº de encontros de socialización, presentación de resultados e rendición de contas dos actores e axentes de cooperación abertos á cidadanía celebrados.	27. Encontros de socialización, presentación de resultados e rendición de contas celebrados.	No bienio 2018-2019 celebráronse en 2018 dous encontros de socialización, presentación de resultados e rendición de contas. O primeiro no marco da presentación das novidades das convocatorias de axudas 2018 e o segundo para a presentación de resultados e rendición de contas da avaliación ex-post dos proxectos da Cooperación Galega en Mozambique entre 2010 e 2017. En 2019 celebrouse un encontro para a presentación de resultados e rendición de contas da avaliación ex-post dos proxectos da Cooperación Galega en Honduras e O Salvador entre 2010 e 2017.
		5.4.3. Nº de proxectos financiados a través da convocatoria de investigación para o desenvolvemento dirixida aos grupos e centros de investigación das Universidades galegas.	28. Convocatorias de investigación para o desenvolvemento resoltas.	En 2019 publicouse a convocatoria bienal para proxectos de investigación e creación de grupos de investigación en materia de cooperación para o desenvolvemento, resultando financiados un total de 5 proxectos.
		5.4.4. Nº de avaliacións das intervencións financiadas nun mínimo de 2 países prioritarios realizadas e difundidas.	29. Avaliacións de proxectos no exterior en 2 países prioritarios.	No bienio 2018-2019 realizáronse dúas avaliacións externas ex-post das intervencións financiadas pola Cooperación Galega entre 2010 e 2017 en Mozambique, Honduras e O Salvador.
	L.A.5.5. Dar continuidade ao investimento en recursos humanos especializados dos axentes galegos de cooperación.	5.5.1. Até o 70% do custo total do proxecto nas convocatorias e convenios permite financiar gastos en recursos humanos .	30. Bases das convocatorias publicadas.	No bienio 2018-2019 as convocatorias e convenios permitiron financiar os gastos en recursos humanos até un 70 % do custo total do proxecto.
	L.A.5.6. Facilitar o acceso dos actores e axentes galegos a novas fontes de financiamento internacional.	5.6.1. Nº de proxectos cofinanciados pola Xunta de Galicia aos axentes de cooperación aprobados por organismos internacionais nos ámbitos estratéxicos e países prioritarios da Cooperación Galega.	31. Convenios de cofinanciamento formalizados.	No bienio 2018-2019 non se recibiron propostas dos axentes galegos de cooperación para o cofinanciamento de proxectos financiados por organismos internacionais nos ámbitos estratéxicos e países prioritarios da Cooperación Galega.
	L.A.5.7. Favorecer a concorrencia competitiva no acceso aos recursos	5.7.1. O 70-75% da axuda desembolsable xestionada pola DXRREE e UE canalizarase a través	32. Informes anuais da Cooperación Galega.	No bienio 2018-2019 o 80 % da axuda desembolsable xestionada pola DXRREE e UE canalizouse través de convocatorias públicas e o 18,2 % a través de convenios

Resultados de Xestión	Liñas de acción	Indicadores[2]	Produtos	Grao de progreso
	desembolsables da Cooperación Galega.	de convocatorias públicas e o 25-30% a través de convenios.		
R.X.6. A cidadanía galega accede a unha información de calidade sobre os logros colectivos da Cooperación Galega na consecución dos ODS.	*L.A.6.1. Facilitar o acceso público a toda a información sobre as actividades de cooperación.*	6.1.1. Grao de dispoñibilidade de información actualizada sobre toda as actividades da DXRREE e UE en cooperación na páxina web da Cooperación Galega.	33. Páxina web da Cooperación Galega actualizada.	No bienio 2018-2019 mantivéronse actualizados os contidos da páxina web da Cooperación Galega nas súas diversas seccións: a Cooperación Galega, planificación e rendición de contas, proxectos e avaliacións, instrumentos de financiamento, rexistro de axentes.
		6.1.2. Nº de publicacións e actividades de difusión anual dos resultados da Cooperación Galega.	34. Informes anuais da Cooperación Galega difundidos.	No bienio 2018-2019 editáronse e divulgáronse as seguintes publicacións: Informe 2017 da Cooperación Galega, Informe 2018 da Cooperación Galega, IV Plan Director da Cooperación Galega (2018-2021).
		6.1.3. Unha análise intermedia de seguimento e unha avaliación final externas e independentes da execución do IV Plan director da Cooperación Galega realizadas e difundidas.	35. Análise intermedia do IV Plan director realizada.	A análise intermedia do IV Plan Director desenvolveuse no primeiro semestre do 2020. Os resultados serán presentados publicamente no segundo semestre de 2020.
			36. Avaliación final do IV Plan director realizada.	A avaliación final do IV Plan Director realizarase no derradeiro trimestre de 2021.

II. Informe intermedio de seguimento do IV Plan Director da Cooperación Galega (2018-2021)

1. Introdución

Este informe intermedio ten por obxectivo presentar os resultados da execución do IV Plan Director da Cooperación Galega para o Desenvolvemento (2018-2021) no bienio 2018-2019. Este informe foi realizado por unha asistencia técnica externa a pedimento da Dirección Xeral de Relacións Exteriores e coa UE (DXRREE e UE) da Xunta de Galicia, sendo dirixida pola Subdirección Xeral de Cooperación Exterior (SDXCE). Este informe abrangue unha análise das accións correspondentes ao bienio 2018-2019 centrando a súa atención especialmente naquelas iniciativas desenvolvidas ao abeiro do IV Plan Director.

A Lei 3/2003, do 19 de xuño, de cooperación para o desenvolvemento establece un modelo para a planificación e programación da axuda oficial ao desenvolvemento (AOD) da Xunta de Galicia baseado na elaboración de plans directores estratéxicos de duración cuadrienal que a súa vez se despregan en cadanseus plans anuais. Estes plans directores conteñen os obxectivos e as prioridades xeográficas e sectoriais así como unha previsión dos recursos orzamentarios que orientarán a actuación da Cooperación Galega para o desenvolvemento durante o seu período de vixencia. Como resultado da modernización estratéxica e operativa desde o ano 2006 do sistema galego de cooperación téñense executado previamente tres plans directores cuadrienais, abranguendo o vixente IV Plan Director o período 2018-2021.

A finais de 2017 iniciouse o cuarto ciclo de planificación estratéxica participativa baseada nos correspondentes exercicios externos e independentes de avaliación intermedia (2016) e final (2017) do III Plan Director. Este IV Plan Director da Cooperación Galega (2018-2021) recibiu o apoio maioritario do Consello Galego de Cooperación para o Desenvolvemento (CONGACODE) reunido o 18 de abril de 2018, sendo aprobado polo Consello da Xunta de Galicia o 3 de maio, e recibindo a aprobación maioritaria do Parlamento de Galicia o 22 de xuño do mesmo ano. No CONGACODE non recibiu ningún voto en contra dos axentes de cooperación pero non acadou o voto favorable do conxunto dos partidos políticos con representación no Parlamento de Galicia. O IV Plan Director deu continuidade ao proceso de consolidación da mellora da calidade e eficacia da Cooperación Galega consonte aos seguintes criterios:

a) O aliñamento coa Axenda 2030 para o desenvolvemento sustentable das Nacións Unidas, contribuíndo aos esforzos colectivos da cidadanía galega e dos actores públicos e axentes de cooperación para a consecución dos Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable (ODS).

b) A continuidade na planificación estratéxica baseada no modelo de xestión orientada a resultados de desenvolvemento, reforzando a identidade, as vantaxes comparativas e o valor engadido da Cooperación Galega.

c) A previsibilidade dos recursos dispoñibles no marco dun crecemento sustentable do Programa 331A de cooperación exterior para o desenvolvemento da Xunta de Galicia.

d) A transparencia e promoción dunha participación ampla e activa dos actores e axentes galegos de cooperación durante o seu proceso de execución, de tal xeito que resulte coherente cos principios dunha política pública participativa e participada.

O IV Plan Director representou unha renovación do compromiso da Xunta de Galicia coa cooperación ao desenvolvemento como política pública a través da elaboración e aprobación do seu marco estratéxico e operativo cuadrienal e da dotación orzamentaria do programa 331 de cooperación ao desenvolvemento da Lei de Orzamentos Xerais da Comunidade Autónoma de Galicia xestionado a través da DXRREE e UE.

A través deste informe de avaliación preséntanse os principais resultados acadados ao abeiro do IV Plan Director da Cooperación Galega durante o bienio 2018-2019 co fin de garantir unha adecuada rendición de contas á cidadanía así como asegurar a transparencia da política pública de solidariedade global da Xunta de Galicia.

2. Informe intermedio de seguimento do IV Plan Director da Cooperación Galega para o Desenvolvemento. Análise do bienio 2018-2019.

2.1. Antecedentes e obxectivos

A *Lei 3/2003, do 19 de xuño, de cooperación para o desenvolvemento* establece a "eficacia na planificación, execución, seguimento e avaliación das políticas e dos proxectos de cooperación" (art.4.c) como criterio da cooperación para o desenvolvemento da Comunidade Autónoma de Galicia. A avaliación, como "elemento esencial da política de cooperación para o desenvolvemento da Comunidade Autónoma de Galicia", rexerase polos criterios básicos de eficacia, eficiencia, impacto, pertinencia e viabilidade, adoptándose a metodoloxía da cooperación oficial do Estado español e da Unión Europea (art. 10). Así mesmo, corresponde á Dirección Xeral de Relacións Exteriores e coa UE (DXRREE e UE) a través da Subdirección Xeral de Cooperación Exteriores (SDXCE) integrada na Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza, como centro directivo competente en materia de cooperación ao desenvolvemento da Xunta de Galicia, "a elaboración e o seguimento do plan director e dos plans anuais de cooperación para o desenvolvemento" (art. 19.1.a). Este seguimento do plan director será presentado ante o Consello Galego de Cooperación para o Desenvolvemento (CONGACODE), que ten atribuído coma función o "coñecer os resultados do documento de seguimento do plan anual e da avaliación da cooperación" (art. 22.3.c).

O IV Plan Director da Cooperación Galega ao Desenvolvemento (2018-2021) recoñece como un dos seus resultados de xestión (R.X.6.) que "a cidadanía galega accede a unha información de calidade sobre os logros colectivos da Cooperación Galega na consecución dos ODS" a través da acción de "facilitar o acceso público a toda a información sobre as actividades de cooperación" (L.A.6.1). Esta acción compleméntase co obxectivo de "reforzar a cultura de avaliación, investigación e aprendizaxe colectiva dos actores e axentes de cooperación" (L.A.5.4). Ao tempo, o modelo de xestión orientada a resultados de desenvolvemento salienta a necesidade de que a toma de decisións estratéxicas e operativas se realice con base en información de calidade e relevante que achegue datos, feitos e evidencias. Xa que logo, as avaliacións cóidanse necesarias por un dobre motivo:

a) Por constituíren un elemento imprescindible para que a política de axuda avance progresivamente cara a unha maior calidade e impacto.

b) Por facilitaren a rendición de contas esixible a toda política de cooperación levada a cabo con fondos públicos.

Neste senso, consonte ao Plan Anual 2020 da Cooperación Galega para o Desenvolvemento e dando cumprimento ao indicador I.6.1.3 do IV Plan Director realizarase unha análise intermedia externa e independente do bienio 2018-2019 empregando os datos do sistema de seguimento co obxectivo de revisar o progreso no cumprimento dos compromisos, valorar a adecuación das previsións do Plan Director aos novos contextos e detectar propostas de mellora para os resultados con dificultades na súa consecución. Os resultados desta análise difundiranse publicamente, mandato que desenvolve o presente informe.

De vez, esta análise achega á unidade responsable da xestión do IV Plan Director recomendacións e propostas de mellora útiles, realistas e pragmáticas para optimizar a eficacia e eficiencia dos esforzos institucionais, organizativos e operativos de cara ao segundo bienio de execución do marco estratéxico da Cooperación Galega. Xa que logo, este informe inclúe:

a) A análise do grao cumprimento no bienio 2018-2019 dos resultados de xestión, liñas de acción e indicadores establecidos no IV Plan Director da Cooperación Galega para o Desenvolvemento (**Conclusións**).

b) Propostas de mellora para o bienio 2020-2021 (**Recomendacións**).

Ao tratarse dunha análise intermedia con base nos datos do sistema de seguimento da Cooperación Galega, en diálogo coa DXRREE e UE establecéronse como criterios para a análise os seguintes:

a) **Eficacia e logro de resultados** para comprobar en que medida se están a acadar adecuada e suficientemente os resultados de xestión do IV Plan Director así como detectar aquelas dificultades e atrancos para a execución das súas liñas de acción e para a consecución dos seus indicadores.
b) **Eficiencia** para determinar o grao de transformación dos recursos e activos nos resultados de xestión e produtos do IV Plan Director.
c) **Coherencia** co fin de valorar a adecuación das accións programadas para acadar os resultados de xestión do IV Plan Director.
d) **Pertinencia** co fin de apreciar a utilidade do sistema de indicadores definido no IV Plan Director e para valorar a validez e utilidade dos métodos de colleita e análise de datos establecidos para o seguimento e avaliación do IV Plan Director.

As necesidades informativas plasmáronse a xeito de preguntas na **matriz de análise** do IV Plan Director vencellándoas con cadanseu criterio e definindo un conxunto preciso de indicadores **(Anexo 1)**.

2.2. Metodoloxía empregada

O proceso de análise abrangueu catro fases de traballo aliñándose co establecido pola AECID no seu *Manual de xestión de avaliacións da cooperación española* (AECID, 2007*)* adaptado á especificidade deste exercicio de análise intermedia:

Fase I: Diagnóstico e deseño participativo

1. Análise de avaliabilidade do IV Plan Director da Cooperación Galega para o Desenvolvemento.
2. Traballo de gabinete e documentación.

Fase II. Análise de datos

3. Análise cuantitativa.

Fase III: Elaboración de informe

4. Informes parciais e achegas.
5. Informe definitivo contendo conclusións e recomendacións.
6. Revisión polos mandatarios do informe e os axentes de cooperación.

Fase IV: Comunicación pública de resultados.

7. Presentación en xuntanza do CONGACODE.
8. Difusión a través da web da Cooperación Galega e envío a actores da cooperación en Galicia e España, cunha especial atención aos partidos políticos con representación no Parlamento de Galicia.

Trala fase de deseño elaborouse unha ***Guía de Deseño*** que incluíu: plan de traballo e cronograma xeral, o esquema da lóxica do IV Plan Director, os indicadores e matriz de planificación, o resultado da análise de avaliabilidade, a matriz de criterios de análise, e as ferramentas metodolóxicas que se implementaron na fase de análise dos datos.

Cadro 1: Opcións metodolóxicas da avaliación

Fases	Opcións metodolóxicas			
	Análise documental	Base de datos	Xuntanzas de contraste	Revisión externa
I. Diagnóstico e deseño	☑		☑	
II. Análise de datos	☑	☑	☑	
III. Elaboración do informe	☑		☑	☑
IV. Comunicación pública de resultados			☑	

Ao longo de todo o proceso desenvolveuse un amplo e continuo traballo de análise documental sobre a base da **matriz de documentación (Anexo 2)** relativa ao IV Plan Director e que integrou documentación interna e fontes externas.

A fase de diagnóstico e deseño abrangueu os meses de maio e xuño de 2020. A análise de datos executouse en xullo de 2020. Asemade, a elaboración do informe desenvolveuse en xullo de 2020 ficando a fase de comunicación pública de resultados para o segundo semestre do 2020.

2.3. Condicionantes e límites do informe

O avaliador pon de manifesto as seguintes consideracións co fin de facilitar unha correcta interpretación das conclusións e recomendacións:

a) A SDXCE ten realizado un **seguimento activo e fiable do marco de resultados e indicadores do IV Plan Director** tal e como se reflicte nas súas memorias anuais de xestión dos anos 2018 e 2019. Deste xeito, achegouse unha información suficiente e adecuada para a medición do grao de execución dos indicadores previstos no marco de resultados.

b) Os indicadores do marco de resultados do IV Plan Director céntranse nas actuacións e procesos xestionados pola DXRREE e UE. A limitada contía e previsibilidade das actuacións en cooperación ao desenvolvemento xestionadas por outros departamentos da Xunta de Galicia impediu definir con precisión no Plan Director indicadores que abranguesen estes recursos e produtos. De todos os xeitos, **nalgúns casos téñense desagregado os datos de xeito que se realiza unha análise a un triplo nivel nalgúns dos indicadores e produtos**. Esta análise tripartita divídese en:

   a. Datos da Cooperación Galega integrando os desembolsos da totalidade da Xunta de Galicia, é dicir, DXRREE e UE e mais o resto de departamentos.

   b. Datos da Cooperación Galega centrados nos desembolsos da DXRREE e UE e que inclúen os compromisos de desembolso derivados de convocatorias e convenios de anos anteriores ao 2018 e os compromisos das convocatorias e convenios de 2018 e 2019.

   c. Datos da Cooperación Galega centrados en exclusiva nos desembolsos realizados ao abeiro das convocatorias resoltas e convenios formalizados entre 2018 e 2019 pola DXRREE e UE. No caso dos datos relativos ao promedio de financiamento por proxecto a través de convocatorias entre 2018 e 2019, tomáronse en conta os datos de financiamento por proxecto da resolución e non os desembolsos efectivos xa que estes integran desembolsos a efectuar en 2020.

c) O feito de que a asistencia técnica externa responsable deste informe teña avaliado previamente o III Plan Director e teña sido o responsable da facilitación do proceso de planificación estratéxica que deu lugar ao III e IV Plan Director demandou a implementación de **mecanismos de supervisión e revisión que garantan o rigor crítico, a obxectividade, a integridade e imparcialidade do exercicio de avaliación.**

3. Descrición do IV Plan Director da Cooperación Galega para o Desenvolvemento

O cuarto ciclo de planificación estratéxica da Cooperación Galega desenvolveuse no primeiro semestre do ano 2018 con base nas avaliacións intermedia e final do III Plan Director. O proceso de consulta cos axentes galegos de cooperación deu como resultado o IV Plan Director da Cooperación Galega para o Desenvolvemento (2018-2021) cunha vixencia cuadrienal sendo aprobado por maioría no Parlamento de Galicia o día 22 de xuño de 2018. Asemade contou previamente co apoio maioritario do Consello Galego de Cooperación para o Desenvolvemento (CONGACODE) na súa xuntanza do 18 de abril de 2018, sendo aprobado posteriormente polo Consello da Xunta de Galicia o 3 de maio de 2018. Este Plan Director foi aprobado sen contar co apoio unánime do conxunto de axentes de cooperación no CONGACODE aínda que non obtivo ningún voto en contra. No Parlamento de Galicia aprobouse sen o voto favorable das forzas políticas da oposición con representación parlamentaria. Tanto o III Plan Director como o vixente IV Plan Director non gozaron do consenso social e político que tiña caracterizado o I e II Plan Director. Con todo, o consenso no CONGACODE recuperouse coa aprobación posterior por unanimidade dos Plan Anuais 2018 e 2019 da Cooperación Galega.

O marco de formulación do IV Plan Director nace determinado por un dobre proceso: en primeiro lugar, a evolución e experiencia da Cooperación Galega tras da execución de tres Plans Directores; e, en segundo lugar, as transformacións da axenda global de desenvolvemento coa aprobación polas Nacións Unidas en 2015 do novo contrato social global plasmado na Axenda 2030 de Desenvolvemento Sustentable e os seus 17 ODS. Este novo consenso internacional motivou a necesidade de actualizar a misión e visión da Cooperación Galega expresadas nos anteriores plans directores, de tal xeito que o IV Plan Director declara como **misión**:

> ***Mediante a política pública de cooperación para o desenvolvemento, a sociedade galega contribúe ao logro dos Obxectivos de desenvolvemento sustentable co fin de erradicar a pobreza nas súas múltiples dimensións, construír a resiliencia de persoas e comunidades, reducir as desigualdades, promover a realización efectiva dos dereitos humanos e as liberdades fundamentais, e favorecer modelos de produción e de consumo sostibles para a conservación do planeta. As accións da Cooperación Galega orientaranse á promoción de cambios positivos e sostibles e a longo prazo nas condicións de vida das persoas para a realización do dereito ao desenvolvemento humano integral e sustentable dos países e comunidades cos que se asocia a Cooperación Galega, e contribuirán á construción dunha cidadanía global concienciada, comprometida e participativa que apoia as políticas e accións de solidariedade a nivel local e global.***

Xuntamente, a Cooperación Galega expresa como renovada **visión** do proceso de desenvolvemento a seguinte:

A sociedade galega aspira a conseguir un mundo onde as persoas estean primeiro, onde ningunha persoa sexa deixada atrás -especialmente as mulleres, a infancia e os colectivos máis vulnerables-, onde a prosperidade sexa compartida por todas as persoas e comunidades, que respecte e conserve o planeta, onde se consolide e constrúa a paz baseada na xustiza e os dereitos humanos, e onde traballemos conxuntamente e en asociación para construílo.

Nesta visión sintetízanse os cinco P que integran a Axenda 2030: persoas, prosperidade, planeta, paz e partenariado, configurando o marco no que se desenvolverán os tres Plans Directores da Cooperación que se executarán entre 2018 e 2030

Dentro do proceso de consolidación da mellora da calidade e eficacia da Cooperación Galega esta nova estratexia presentou as seguintes características diferenciadoras:

a) O aliñamento coa Axenda 2030 para o desenvolvemento sustentable das Nacións Unidas contribuíndo aos esforzos colectivos da cidadanía galega e dos actores públicos e axentes de cooperación para a consecución dos ODS.

b) A continuidade na planificación estratéxica baseada no modelo de xestión orientada a resultados de desenvolvemento reforzando, á súa vez, a identidade, as vantaxes comparativas e o valor engadido da Cooperación Galega.

c) A previsibilidade dos recursos dispoñibles no marco dun crecemento sustentable do Programa 331A de cooperación exterior para o desenvolvemento da Xunta de Galicia.

d) A transparencia e promoción dunha participación ampla e activa dos actores e axentes galegos de cooperación durante o seu proceso de elaboración de tal xeito que resulte coherente cos principios dunha política pública participativa e participada.

O I Plan Director (2006-2009) significou a modernización do sistema galego de cooperación mentres que o II Plan Director (2010-2013) deu continuidade á traxectoria de racionalización e aliñamento estratéxico coa axenda global de desenvolvemento. O III Plan Director avanzou a nivel de planificación e deseño na harmonización e homologación da Cooperación Galega co resto de cooperacións autonómicas españolas e na racionalización e mellora operativa e institucional do sistema a través dun deseño estratéxico baseado nos **criterios de política pública de cooperación** definidos no II Plan Director. A aplicación destes criterios ten amosado efectos correctores sobre as inercias e atrancos do sistema galego no seu conxunto tal e como salientaron as avaliacións externas intermedia e final do II e III Plan Director. Estes criterios foron revisados no marco da elaboración do IV Plan Director e son os seguintes:

1. A axuda debe ser eficaz e sostible.
2. A axuda debe ser previsible.
3. A axuda debe concentrar os seus recursos.
4. A axuda débese xestionar de forma transparente.
5. A axuda débese integrar nun marco de coherencia de políticas de desenvolvemento sustentable das administracións públicas.
6. A axuda debe fomentar a participación social nos países socios e en Galicia.

7. A axuda debe promover a integración, complementariedade e coordinación dos actores e axentes de cooperación.

Estes sete criterios xunto cos principios da Cooperación Galega enunciados no I e II Plan Director actuaron como fundamentos doutrinais que inspiraron a planificación estratéxica.

Cadro 2: Principios da Cooperación Galega para o Desenvolvemento

1. O ser humano debe constituír o centro dos esforzos do desenvolvemento.

2. O desenvolvemento constitúe un proceso multidimensional e non simplemente económico.

3. O desenvolvemento ten que se concibir como opción de realización dos pobos.

4. O desenvolvemento constitúe unha responsabilidade compartida.

5. *A xustificación última do proceso de desenvolvemento descansa na conquista efectiva dos dereitos para as persoas.*

A planificación da xestión estratéxica materializada no IV Plan Director desenvolveuse consonte á seguinte **cadea de resultados**:

Figura 1: Esquema da planificación estratéxica do IV Plan Director da Cooperación Galega

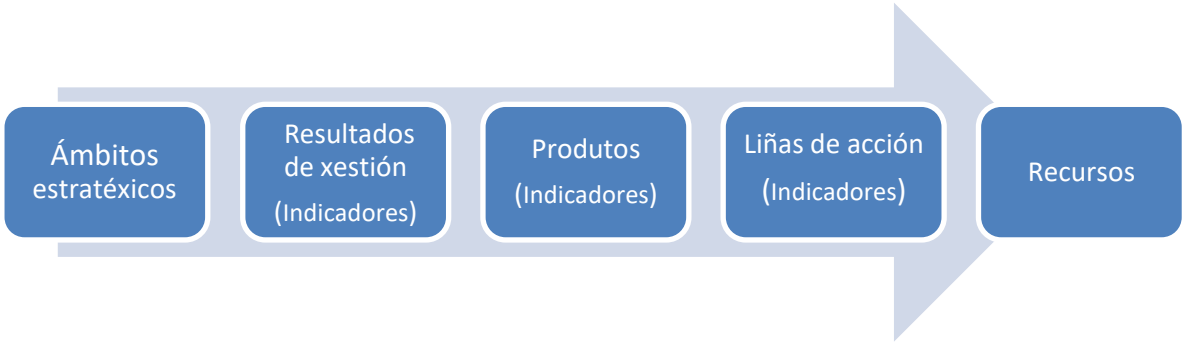

En síntese, o IV Plan Director abrangue 5 ámbitos estratéxicos, 6 resultados de xestión, 36 produtos, 20 liñas de acción, e 32 indicadores de desempeño para facilitar o seu seguimento e avaliación.

En relación ao **contexto de execución** do IV Plan Director cómpre salientar os seguintes aspectos que están a influír no mesmo:

a) Tras da aprobación polas Nacións Unidas a finais de 2015 da nova axenda global de desenvolvemento que se materializa na **Axenda 2030 de Desenvolvemento Sustentable e os seus 17 ODS** puxéronse en marcha os procesos de localización da Axenda 2030 a nivel estatal e sub-estatal. O Goberno de España aprobou en xuño de 2018 o *Plan de acción para a implementación da Axenda 2030* e impulsou a creación da estrutura institucional para a gobernanza da Axenda na que se incluíu o nomeamento dun alto comisionado para a Axenda 2030. O 18 de xullo de 2018, España superou o exame voluntario perante o Foro Político de Alto Nivel (FPAN) das Nacións Unidas. Actualmente a gobernanza española da Axenda 2030 está integrada por un Grupo de Alto Nivel, o Consello de Desenvolvemento Sustentable, a Comisión Nacional para a Axenda 2030 e a Reunión de Alto Nivel. Desde 2018 publícase ademais un *Informe de progreso sobre a implementación da Axenda 2030 en España*. En Galicia, a Xunta de Galicia realizou un estudo sobre a implantación da Axenda 2030 para o desenvolvemento sustentable pola

Administración autonómica. A raíz deste estudo, impulsáronse os procesos institucionais de gobernanza da Axenda 2030 coa creación en novembro de 2019 da Comisión interdepartamental para o seguimento da Axenda 2030 en Galicia. A coordinación do grupo de traballo no ámbito social foille encomendada ao Director Xeral de Relacións Exteriores e coa UE.

b) A recuperación económica e o incremento dos ingresos fiscais motivaron o **crecemento dos orzamentos anuais da Xunta de Galicia**, medrando entre 2018 e 2019 a dotación orzamentaria do programa 331A de cooperación exterior ao desenvolvemento na Lei de Orzamentos Xerais da Comunidade Autónoma de Galicia.

c) Entre 2014 e 2017 as persoas representantes das ONGD no CONGACODE votaron en contra do proxecto de III Plan Director e dos Plans Anuais da Cooperación Galega no marco das campañas reivindicativas e accións de incidencia política das ONGD respecto dos severos recortes sufridos pola cooperación ao desenvolvemento a nivel local, autonómico e estatal. En relación ao IV Plan Director, as persoas representantes das ONGD no CONGACODE abstivéronse e, posteriormente, votaron a favor dos Plans Anuais da Cooperación Galega dos anos 2018 e 2019. Deste xeito foise recuperando de vagar o **consenso social e político sobre a política pública galega de cooperación**.

d) A falta de consenso social e político motivou que a proposta dunha nova Lei galega de cooperación para o desenvolvemento prevista no III Plan Director ficase sen executarse. Mais en 2019 a Xunta de Galicia iniciou o proceso para a remisión ao Parlamento de Galicia dun **anteproxecto de Lei reguladora da acción exterior e cooperación para o desenvolvemento de Galicia**. A DXRREE e UE asumiu a dirección dos traballos técnicos relativos ao Título VIII dedicado en exclusiva á cooperación para o desenvolvemento. Este anteproxecto foi sometido a exposición pública entre xullo e setembro de 2019 sendo integradas no seu articulado alegacións realizadas polos axentes de cooperación. O 30 de xaneiro de 2020 o anteproxecto de Lei foi aprobado polo Consello da Xunta de Galicia e remitido ao Parlamento de Galicia para a súa tramitación. A convocatoria anticipada de eleccións e disolución do Parlamento de Galicia do día 10 de febreiro de 2020 finalizou a tramitación parlamentaria deste proxecto de lei.

e) A execución do IV Plan Director da Cooperación Galega (2018-2021) estase a realizar de maneira simultánea á do **V Plan Director da Cooperación Española (2018-2021),** aprobado en marzo de 2018 polo Consello de Ministros presidido por Mariano Rajoy. Este V Plan Director aprobouse tras dun proceso de elaboración no que o texto contou coa crítica e rexeitamento por parte das ONGD, partidos políticos, gobernos autonómicos e locais, etc. De todos os xeitos, por vez primeira teñen coincidido os ciclos de planificación da Cooperación Española e Galega de tal xeito que podería constituír unha oportunidade para a retroalimentación mutua nos seus avances e progresos así como do vindeiro ciclo de planificación da Cooperación Galega.

f) A **pandemia** orixinada pola COVID-19 desde principios de 2020 ten afectado gravemente á humanidade no seu conxunto provocando unha crise económica, sanitaria e social de consecuencias aínda imprevisibles e que afectan con maior gravidade ás persoas e colectivos máis vulnerables tanto en Galicia coma no resto do mundo. Por este motivo,

as actuacións da Cooperación Galega probablemente deberán integrar este novo contexto orientando recursos cara a paliar os efectos máis severos da pandemia a nivel social, económico, sanitario ou educativo, entre outros.

g) Os resultados das **eleccións autonómicas de xullo de 2020** determinan a continuidade no goberno da Xunta de Galicia do partido político que ten asumido a formulación e xestión do vixente IV Plan Director de tal xeito que a execución do seu marco de resultados prevese que se realice tal e como estaba previsto. Este equipo responsable da gobernanza da Cooperación Exterior da Xunta de Galicia será responsable de dirixir o proceso de avaliación externa do IV Plan Director e de iniciar o proceso participativo de elaboración do V Plan Director.

h) A aprobación e entrada en vigor da Lei 27/2013, de 27 de decembro, de racionalización e sustentabilidade da Administración Local (LRSAL) que modificou a Lei 7/1985, do 2 de abril, reguladora das Bases do Réxime Local (LrBRL) xerou dúbidas respecto das **competencias das Entidades Locais en cooperación para o desenvolvemento**, entre outras materias, dando lugar a dez recursos de inconstitucionalidade e a un conflito en defensa da autonomía local ante o Tribunal Constitucional. Tras dun primeiro momento de interpretación restritiva da modificación competencial establecida pola LRSAL, as Entidades Locais continuaron a desenvolver actividades de cooperación para o desenvolvemento, exercendo unha competencia que as leis sectoriais en acción exterior do Estado e cooperación internacional lle recoñecen. Ao tempo, consonte ás sentenzas do Tribunal Constitucional en relación á LRSAL, as previsións e requisitos restritivos establecidos ficaron anulados polo que as Entidades Locais poderán exercer esta competencia con plena autonomía nun marco de coordinación e respecto dos principios, directrices, fins e obxectivos da Política Exterior do Estado e mais dos instrumentos de planificación da acción exterior da Comunidade Autónoma de Galicia.

i) As **crises humanitarias** derivadas de catástrofes naturais e a crise ecolóxica (volcán de Fuego, ciclón Idai, inundacións en Ecuador, fame no Sahel), pandemias (COVID-19, Ébola) e conflitos armados (crise das persoas refuxiadas e desprazadas polos conflitos en Siria, Iraq e Afganistán, República Democrática do Congo, República Centroafricana) demandan unha resposta coordinada así como un maior compromiso político das administracións públicas galegas coa cooperación ao desenvolvemento e a acción humanitaria. Ao tempo, a Cooperación Galega deu continuidade á súa cooperación no eido humanitario co pobo saharauí e con Palestina.

Dentro da fase de diagnose previa desta análise intermedia analizouse a **lóxica de planificación** que fundamenta a coherencia interna do Plan Director. A seguir recuperamos a devandita lóxica que ten sido elaborada tras a análise dos elementos relativos á estrutura, procesos e resultados e tendo en conta os criterios da política pública de cooperación para o desenvolvemento da Cooperación Galega así como os indicadores do seu marco de resultados. Desde esta perspectiva, o IV Plan Director desenvolve dous procesos principais que se sintetizan na definición de misión do mesmo e que abranguen dous tipos de actividades: as actividades de cooperación e acción humanitaria, e mais as actividades de educación para o desenvolvemento e a cidadanía global. Os procesos vinculados ás actividades da Cooperación Galega agardan contribuír a resultados de desenvolvemento coa seguinte definición de impacto:

a) Impacto do proceso vencellado ás actividades de cooperación ao desenvolvemento e acción humanitaria: ***Mediante a política pública de cooperación para o desenvolvemento, a sociedade galega contribúe ao logro dos Obxectivos de desenvolvemento sustentable co fin de erradicar a pobreza nas súas múltiples dimensións, construír a resiliencia de persoas e comunidades, reducir as desigualdades, promover a realización efectiva dos dereitos humanos e as liberdades fundamentais, e favorecer modelos de produción e de consumo sostibles para a conservación do planeta. As accións da Cooperación Galega orientaranse á promoción de cambios positivos e sostibles e a longo prazo nas condicións de vida das persoas para a realización do dereito ao desenvolvemento humano integral e sustentable dos países e comunidades cos que se asocia a Cooperación Galega.***

b) Impacto do proceso vencellado á actividade de educación para o desenvolvemento e cidadanía global: ***As accións da Cooperación Galega contribuirán á construción dunha cidadanía global concienciada, comprometida e participativa que apoia as políticas e accións de solidariedade a nivel local e global.***

A nivel dos subprocesos, identificáronse nove niveis de análise asociados aos criterios da política pública galega de cooperación aos que se vinculan os indicadores de desempeño correspondentes. Xa que logo, o IV Plan Director foi deseñado para producir dúas castes de resultados:

a) **Seis resultados de xestión**, entendidos como os logros colectivos relativos a aqueles aspectos internos organizativos que a Cooperación Galega debe acometer para a consecución dos resultados de desenvolvemento.

b) **Cinco resultados de desenvolvemento** a través da definición de cinco ámbitos estratéxicos da Cooperación Galega. Estes ámbitos estratéxicos afirman o valor diferencial e a especialización coherente da Cooperación Galega, resultado da experiencia e traxectoria histórica da actuación conxunta dos actores e axentes galegos de cooperación en alianza cos seus socios de desenvolvemento. Ao tempo, estes ámbitos estratéxicos, complementados coas prioridades transversais, abranguen as cinco esferas da Axenda 203 (persoas, planeta, prosperidade, paz e partenariados) contribuíndo á consecución dos 17 ODS.

Figura 2: Lóxica do IV Plan Director da Cooperación Galega

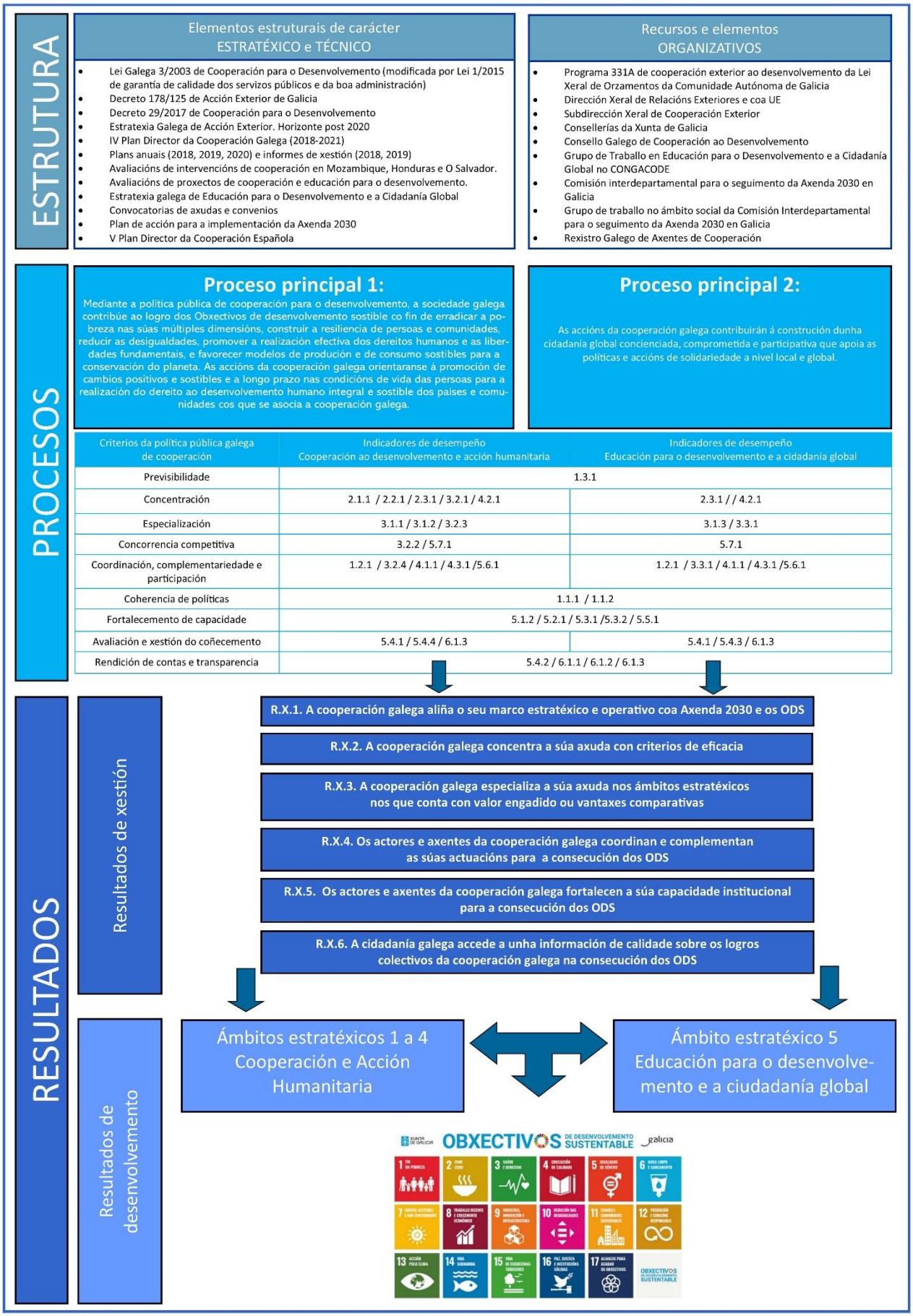

4. Resultados da análise intermedia

A estrutura deste apartado segue os criterios establecidos na matriz de análise ofrecendo unha resposta ás necesidades informativas definidas en diálogo co equipo técnico da SDXCE, unidade mandataria deste informe de seguimento **(Anexo 1)**.

4.1. Eficacia e logro de resultados

Este subapartado resposta a dúas preguntas:

a) **Estanse a lograr adecuada e suficientemente os resultados de xestión do IV Plan Director?**
b) **Que dificultades e atrancos están a impedir a consecución dos resultados de xestión do IV Plan Director?**

O IV Plan Director da Cooperación Galega definiu 6 resultados de xestión e 20 liñas de acción coas que asegurar a entrega de 36 produtos. Para poder determinar o alcance no cumprimento dos devanditos resultados de xestión, estableceuse como indicio de éxito **o grao de execución dos 32 indicadores e o grao de entrega dos 36 produtos** establecidos no marco de resultados do Plan Director ao remate do bienio 2018-2019.

En decembro de 2019, 27 dos 32 indicadores foran acadados plena e satisfactoriamente, 2 presentan unha execución parcial e 3 indicadores amosan un progreso insuficiente ou pendente, alcanzándose un **éxito global do 85%** no logro de indicadores do IV Plan Director da Cooperación Galega ao remate do bienio 2018-2019. No mesmo período en relación aos produtos, 32 foron entregados, 1 atópase en proceso de ser entregado mentres que 4 produtos se atopan pendentes. Xa que logo, alcanzouse un **éxito global do 86%** na entrega dos produtos establecidos no IV Plan Director.

Gráfico 1: Grao de execución en porcentaxe dos indicadores do IV Plan Director da Cooperación Galega, 2018-2019

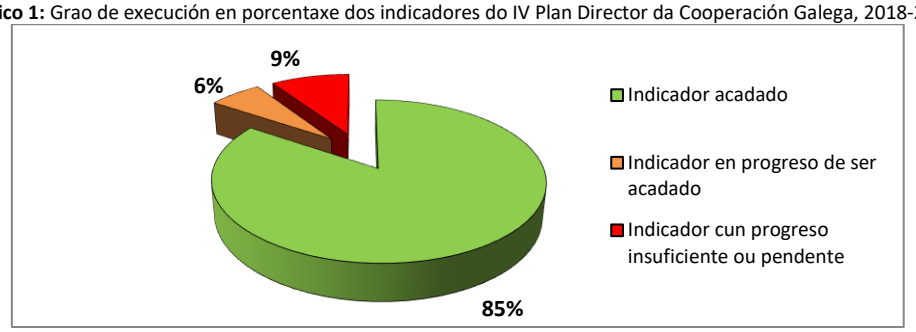

Gráfico 2: Grao de execución en porcentaxe dos produtos do IV Plan Director da Cooperación Galega, 2018-2019

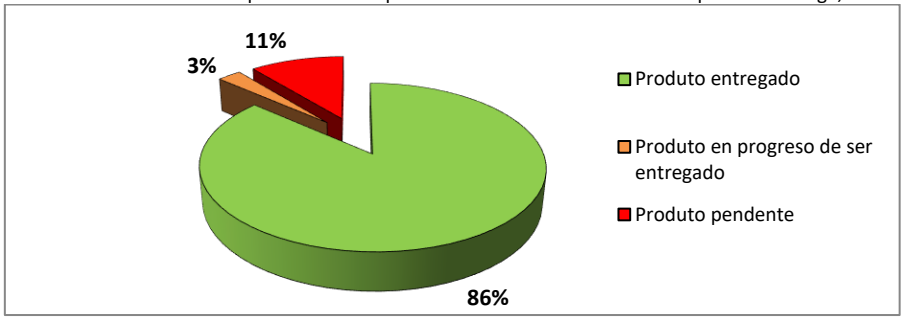

Gráfico 3: Grao de execución en porcentaxe dos resultados de xestión do IV Plan Director da Cooperación Galega, 2018-2019

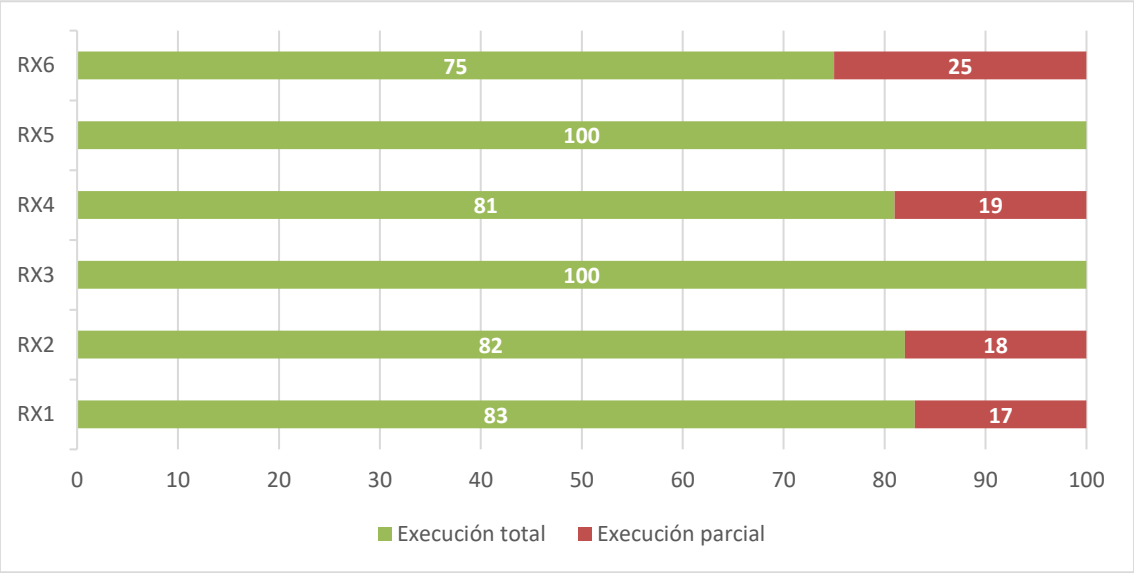

Xa que logo, durante o bienio 2018-2019 a DXRREE e UE está a progresar favorablemente no alcance dos 7 resultados de xestión previstos no IV Plan Director, de tal xeito que a ponderación dos indicadores ten permitido delimitar o grao de alcance deste resultados.

Gráfico 4: Grao de alcance dos resultados de xestión do IV Plan Director da Cooperación Galega, 2018-2019

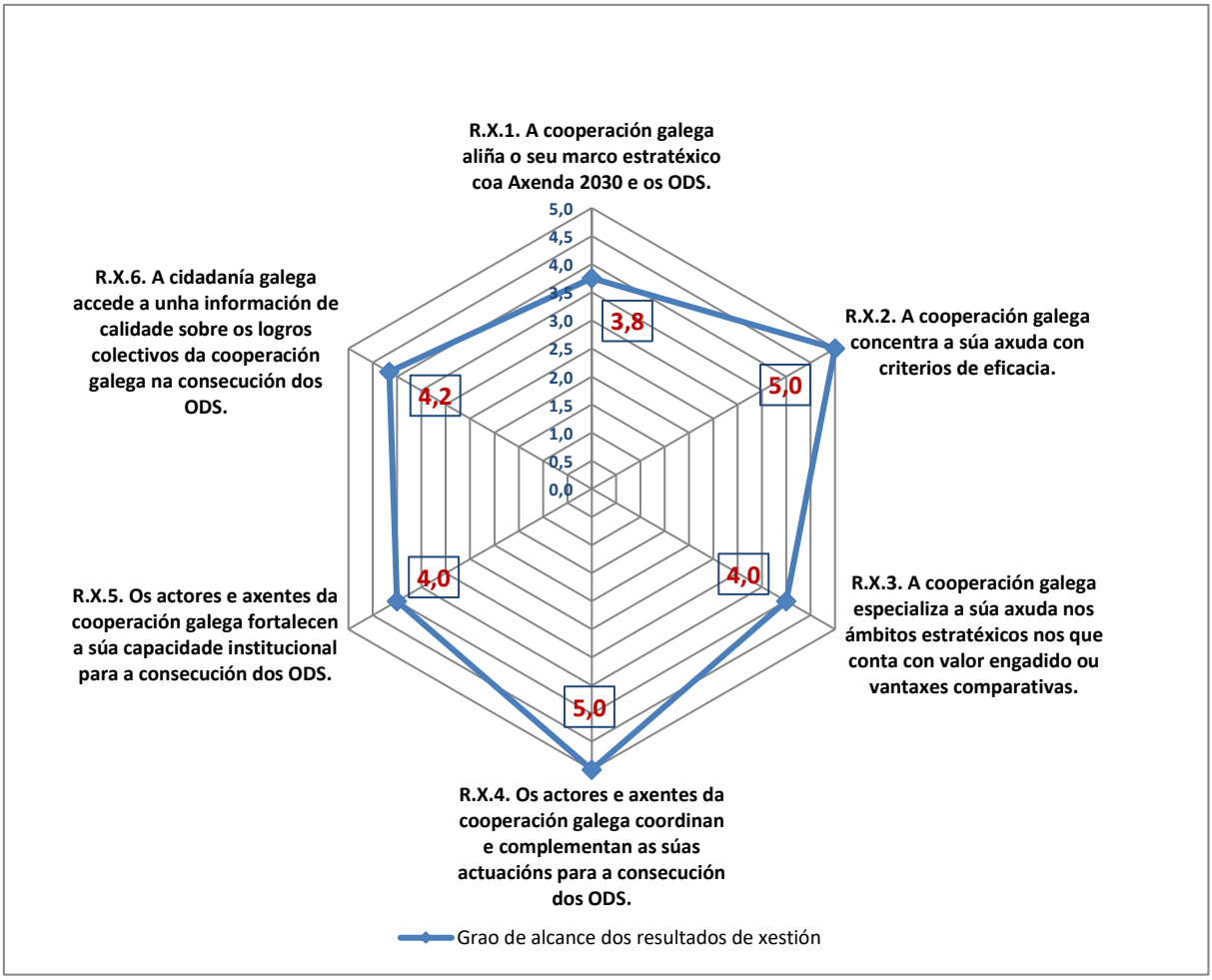

O promedio global no alcance sitúase nun satisfactorio 4,3 sobre 5, aínda que cómpre analizar aqueles resultados de xestión que se sitúan por debaixo deste promedio e nos que se detectan progresos insuficientes e puntos de fractura:

a) ***Resultado de xestión 1. A Cooperación Galega aliña o seu marco estratéxico coa Axenda 2030 e os ODS.*** A puntuación de3,8 inferior ao promedio atribúese ao feito de non terse aprobado unha declaración institucional no Parlamento de Galicia en prol da Axenda 2030 das Nacións Unidas e os ODS e en apoio da política pública de cooperación en todos os niveis da Administración pública galega.

b) ***Resultado de xestión 3. A Cooperación Galega especializa a súa axuda nos ámbitos estratéxicos nos que conta con valor engadido ou vantaxes comparativas:*** Neste caso, o valor de 4 débese a que non se conseguiu acadar o indicador I.3.2.1. que establecía que un 20% dos recursos desembolsables no exterior da DXRREE e UE se destinaría a acción humanitaria. No bienio 2018-2019 a porcentaxe destinada a acción humanitaria acadou o 18,28 % dos recursos desembolsables no exterior.

c) ***Resultado de xestión 5. Os actores e axentes da Cooperación Galega fortalecen a súa capacidade institucional para a consecución dos ODS.*** O valor atribuído de 4 débese a que non se produciron avances en dous indicadores. En primeiro lugar, non se produciron avances no indicador I.5.4.1 que establece a elaboración participativa e divulgación dun documento marco de avaliación da Cooperación Galega. Está prevista a súa realización no bienio 2020-2021 integrando os resultados do proceso de revisión dos criterios de avaliación realizada polo CAD da OCDE e aprobado o 10 de decembro de 2019. En segundo lugar, non houbo progresos no cumprimento do indicador I.5.6.1 que se refire ao número de proxectos cofinanciados pola Xunta de Galicia aos axentes de cooperación aprobados por organismos internacionais nos ámbitos estratéxicos e países prioritarios da Cooperación Galega. A razón deste falta de avances radica no feito de que no bienio 2018-2019 non se recibiron propostas dos axentes galegos de cooperación para o cofinanciamento dos devanditos proxectos.

d) ***Resultado de xestión 6. A cidadanía galega accede a unha información de calidade sobre os logros colectivos da Cooperación Galega na consecución dos ODS.*** Acádase un valor de 4,2 por mor de que a avaliación final do IV Plan Director está prevista que se realice a finais de 2021 mentres que a análise intermedia se desenvolveu no primeiro semestre de 2020.

En relación ás dificultades e atrancos que están a impedir a consecución dos resultados de xestión do IV Plan Director**, esta análise intermedia non ten identificado puntos de fractura que estean a afectar de forma grave á súa execución especialmente en relación a aqueles aspectos e criterios de política pública centrais para o cumprimento dos seus indicadores e a entrega dos seus produtos**. Unicamente salientar a necesidade de continuar coa proactividade no liderado estratéxico e operativo da Cooperación Galega por parte da DXRREE e UE co fin de, en primeiro lugar, fortalecer o diálogo e coordinación institucional coa cooperación municipalista das Entidades Locais galegas a través da FEGAMP e o Fondo Galego; en segundo lugar, fomentar a creación de espazos e mecanismos estables para o intercambio de coñecementos, boas prácticas e resultados entre os axentes galegos de cooperación; e, en terceiro lugar, aumentar o coñecemento público dos resultados e logros da Cooperación Galega

entre a cidadanía e tamén no Parlamento de Galicia co fin de reforzar a súa visibilidade e relevancia no debate político parlamentario e na fiscalización da acción do goberno da Xunta de Galicia de cara á nova lexislatura que se inicia en agosto do 2020.

4.2. Eficiencia

Este subapartado resposta á pregunta: **está a ser eficiente a transformación dos recursos nos resultados de xestión do IV Plan Director?**

Con este fin imos analizar o grao en que os produtos previstos no IV Plan Director están a contribuír a acadar os resultados de mellora previstos. Na seguinte táboa analízase o estado e grao de entrega do conxunto dos 36 produtos previstos asociados aos procesos de mellora definidos no seu narrativo.

Táboa 1: Procesos de mellora e produtos do IV Plan Director da Cooperación Galega, 2018-2019

Procesos	Produto	Fonte	Estado	Grao de entrega
L.A.1.1. Reforzar a coherencia de políticas en todos os niveis da Administración pública galega.	1. **Declaración institucional do Parlamento de Galicia.**	Boletíns e diarios de sesións do Parlamento de Galicia	Pendente	**0%**
	2. **Grupo interdepartamental da Xunta de Galicia para a Axenda 2030.**	Decreto 142/2019, do 31 de outubro, polo que se crea a Comisión interdepartamental para o seguimento da Axenda 2030 en Galicia (DOG, n. 217, de 14 de novembro de 2019)	Entregado	**100%**
L.A.1.2. Fomentar a participación e o diálogo de políticas no Consello Galego de Cooperación para o Desenvolvemento.	3. **Actas dos grupos de traballo**	Actas do CONGACODE	Entregado	**100%**
L.A.1.3. Garantir a previsibilidade dos recursos orzamentarios.	4. **Orzamento do Programa 331A de cooperación exterior ao desenvolvemento aprobado.**	Lei de Orzamentos Xerais da Comunidade Autónoma de Galicia	Entregado	**100%**
L.A.2.1. Concentrar a axuda en cooperación ao desenvolvemento nos 11 países prioritarios	5. **Proxectos no exterior executados nos países prioritarios.**	Informes anuais da Cooperación Galega	Entregado	**100%**
L.A.2.2. Asegurar que unha parte da axuda se destina aos Países Menos Adiantados.	6. **Proxectos no exterior executados en Países Menos Adiantados.**	Informes anuais da Cooperación Galega	Entregado	**100%**
L.A.2.3. Incrementar os fondos dirixidos a actuacións con marcos de planificación plurianuais.	7. **Proxectos con marcos de planificación plurianual financiados.**	Informes anuais da Cooperación Galega	Entregado	**100%**
L.A.3.1. Reforzar a especialización sectorial estratéxica da cooperación exterior.	8. **Proxectos e intervencións executadas en cada un dos ámbitos estratéxicos.**	Informes anuais da Cooperación Galega	Entregado	**100%**
L.A.3.2. Realizar unha acción humanitaria integral e de calidade.	9. **Proxectos financiados en acción humanitaria.**	Informes anuais da Cooperación Galega	Entregado	**100%**
	10. **Convocatorias de acción humanitaria resoltas.**	Informes anuais da Cooperación Galega	Entregado	**100%**

Procesos	Produto	Fonte	Estado	Grao de entrega
	11. Convenios en acción humanitaria subscritos	Informes anuais da Cooperación Galega	Entregado	**100%**
	12. Achegas económicas ao fondo humanitario común realizadas.	Informes anuais da Cooperación Galega	Entregado	**100%**
L.A.3.3. Executar a Estratexia de educación para o desenvolvemento e a cidadanía global da Cooperación Galega.	**13. Actas do grupo de traballo de educación para o desenvolvemento e a cidadanía global do CONGACODE.**	Actas do CONGACODE	Entregado	**100%**
	14. Programación anual do marco de resultados da Estratexia de educación para o desenvolvemento e a cidadanía global.	Plan Anual da Cooperación Galega	Entregado	**100%**
L.A.4.1. Participar activamente nos espazos e iniciativas de coordinación da cooperación española.	**15. Reunións da Comisión Interterritorial de Cooperación ao Desenvolvemento da cooperación española celebradas.**	Informes anuais da Cooperación Galega	Entregado	**100%**
	16. Reunións do Grupo de Alto Nivel para a Axenda 2030 celebradas.	Informes anuais da Cooperación Galega	Entregado	**100%**
	17. Encontros de comunidades autónomas e cooperación celebrados.	Informes anuais da Cooperación Galega	Entregado	**100%**
L.A.4.2. Incentivar a actuación conxunta e complementaria dos actores e axentes galegos de cooperación.	**18. Proxectos en agrupación financiados.**	Informes anuais da Cooperación Galega	Entregado	**100%**
L.A.4.3. Reforzar a colaboración transfronteiriza cos axentes portugueses de cooperación	**19. Proxectos financiados pola DXREEE e UE.**	Informes anuais da Cooperación Galega/ Memoria xustificativa dos convenios co Fondo Galego, CGONGD, RGCUD	Entregado	**100%**
L.A.5.1. Reforzar as capacidades técnicas e de xestión da DXRREE e UE.	**20. Asistencias técnicas realizadas.**	Informes anuais da Cooperación Galega	Entregado	**100%**
L.A.5.2. Fortalecer a capacidade da Coordinadora Galega de ONGD, Fondo Galego e das Universidades galegas integradas na Rede Galega de Cooperación Universitaria para o Desenvolvemento.	**21. Convenios formalizados anualmente coa CGONGD, Fondo Galego e Universidades da Rede Galega de Cooperación Universitaria para o Desenvolvemento.**	Informes anuais da Cooperación Galega/	Entregado	**100%**
L.A.5.3. Apoiar a formación e capacitación especializada dos actores e axentes galegos de cooperación.	**22. Informes de execución dos convenios formalizados coa CGONGD, Fondo Galego e Universidades da Rede Galega de Cooperación Universitaria para o Desenvolvemento.**	Memoria xustificativa dos convenios co Fondo Galego, CGONGD, RGCUD	Entregado	**100%**
	23. Bolsas de formación de persoas expertas concedidas.	Informes anuais da Cooperación Galega	Entregado	**100%**
	24. Estudo sobre o impacto das bolsas de formación de persoas expertas.	Documento do estudo	Entregado	**100%**
	25. Estudo de revisión da convocatoria de fortalecemento e consolidación, e sobre as necesidades de fortalecemento e capacitación dos axentes galegos de cooperación.	Documento do estudo	Pendente	**0%**

Procesos	Produto	Fonte	Estado	Grao de entrega
L.A.5.4. Reforzar a cultura de avaliación, investigación e aprendizaxe colectiva dos actores e axentes de cooperación.	**26. Documento marco de avaliación da Cooperación Galega**	Documento marco	Pendente	**0%**
	27. Encontros de socialización, presentación de resultados e rendición de contas celebrados.	Informes anuais da Cooperación Galega	Entregado	**100%**
	28. Convocatorias de investigación para o desenvolvemento resoltas.	Informes anuais da Cooperación Galega	Entregado	**100%**
	29. Avaliacións de proxectos no exterior en 2 países prioritarios.	Informes de avaliación	Entregado	**100%**
L.A.5.5. Dar continuidade ao investimento en recursos humanos especializados dos axentes galegos de cooperación.	**30. Bases das convocatorias publicadas.**	Bases das convocatorias de subvencións	Entregado	**100%**
L.A.5.6. Facilitar o acceso dos actores e axentes galegos a novas fontes de financiamento internacional.	**31. Convenios de cofinanciamento formalizados.**	Informes anuais da Cooperación Galega	Pendente	**0%**
L.A.5.7. Favorecer a concorrencia competitiva no acceso aos recursos desembolsables da Cooperación Galega.	**32. Informes anuais da Cooperación Galega.**	Informes anuais da Cooperación Galega	Entregado	**100%**
L.A.6.1. Facilitar o acceso público a toda a información sobre as actividades de cooperación.	**33. Páxina web da Cooperación Galega actualizada.**	Páxina web da Cooperación Galega	Entregado	**100%**
	34. Informes anuais da Cooperación Galega difundidos.	Informes anuais da Cooperación Galega	Entregado	**100%**
	35. Análise intermedia do IV Plan director realizada.	Informe de análise intermedia	En proceso	**50%**
	36. Avaliación final do IV Plan director realizada.	Informe de avaliación final	Pendente	**0%**

En relación ao alcance e entrega dos produtos, durante a execución do IV Plan Director no bienio 2018-2019 aconteceron dous cambios de relevancia que afectan á entrega de dous produtos: a declaración institucional do Parlamento de Galicia en favor da Axenda 2030 das Nacións Unidas e dos ODS e en apoio da política pública de cooperación en todos os niveis da Administración pública galega, e mais as reunións do Grupo estatal de Alto Nivel para a Axenda 2030.

En primeiro lugar, o anterior III Plan Director da Cooperación Galega prevía unha liña de acción vinculada á "actualización normativa da Cooperación Galega" (LA.1.1) e que incluía o proceso de elaboración dunha nova Lei galega de Cooperación para o Desenvolvemento. A falta de consenso social e político sobre a política pública galega de cooperación motivou que a Xunta de Galicia desestimase a oportunidade de iniciar o devandito proceso de actualización da vixente Lei de cooperación para o desenvolvemento do ano 2003. Con todo, durante o cuadrienio 2014-2017 aprobouse o Decreto 29/2017 de cooperación para o desenvolvemento. En 2019 a Xunta de Galicia desenvolveu o proceso para a remisión ao Parlamento de Galicia dun anteproxecto de Lei reguladora da acción exterior e cooperación para o desenvolvemento de Galicia. A DXRREE e UE asumiu a dirección dos traballos técnicos relativos ao Título VIII dedicado á

cooperación para o desenvolvemento. Este anteproxecto foi sometido a exposición pública entre xullo e setembro de 2019 sendo integradas no seu articulado alegacións realizadas polos axentes de cooperación. O 30 de xaneiro de 2020 o anteproxecto de Lei foi aprobado polo Consello da Xunta de Galicia e remitido ao Parlamento de Galicia para a súa tramitación. A convocatoria anticipada de eleccións e disolución do Parlamento de Galicia do día 10 de febreiro de 2020 finalizou a tramitación parlamentaria deste proxecto de lei. Á vista do resultado das eleccións ao Parlamento de Galicia de xullo de 2020 e a continuidade no Goberno na Xunta de Galicia do PPdG-PP, pódense anticipar expectativas de que sexa reactivado o proceso de tramitación parlamentaria do devandito anteproxecto de Lei durante o cal podería motivarse a aprobación dunha Declaración Institucional no Parlamento de Galicia.

En segundo lugar, en abril de 2019 o Goberno de España modificou a gobernanza para a Axenda 2030. A raíz desta reforma, as Comunidades Autónomas deixaron de formar parte do Grupo de Alto Nivel para a Axenda 2030 e pasan a integrarse na Comisión Nacional para a Axenda 2030. Deste xeito, o indicador de resultado e o produto asociado deberán referenciarse para o seu seguimento ás xuntanzas da devandita Comisión Nacional ao decaer a participación das Comunidades Autónomas no Grupo de Alto Nivel. En 2019 o Goberno de España non convocou ningunha xuntanza desta Comisión Nacional.

Para valorar a eficiencia na consecución dos 36 produtos temos que analizar os recursos financeiros investidos en cooperación ao desenvolvemento pola Xunta de Galicia. **Entre 2018 e 2019, a Xunta de Galicia investiu en cooperación ao desenvolvemento un total de 12.092.531 €, dos cales un 94% (11.337.871 €) foi xestionado pola DXRREE e UE** dentro da Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza, e o restante 6% (754.660 €) por outros departamentos da Xunta de Galicia.

A execución orzamentaria da DXRREE e UE tense desenvolvido consonte ao previsto en cadanseu Plan Anual agás no ano 2019 cando se incorporou ao orzamento unha achega de 500.000 € transferida pola Secretaría Xeral de Igualdade da Xunta de Galicia. Estes recursos extraordinarios proviñan dos fondos correspondentes a Galicia previstos no Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero. Este incremento ten motivado que a execución orzamentaria teña sido do 105 % no bienio 2018-2019. Deste xeito, desde 2015 a DXRREE e UE mantén a plena execución do orzamento previsto no correspondente Plan Anual. Por último, as normas orzamentarias e financeiras da Xunta de Galicia habilitan á DXREEE e UE para realizar transferencias entre os capítulos IV, VI e VII co fin de adecuar o orzamento previsto no Plan Anual ás actividades financiadas durante o ano correspondente, sendo significativos os incrementos dun 15% no capítulo IV e o 50% no capítulo VI, mentres que se reduce un 36% o capítulo VII.

Táboa 2: Distribución do orzamento inicial e executado da DXRREE e UE (Cooperación Exterior), 2018-2019[3]

CAPÍTULO	CONCEPTO	2018		2019		Total 2018-2019		
		INICIAL €	EXECUTADO €	INICIAL €	EXECUTADO €	INICIAL €	EXECUTADO €	Execución %
Capítulo I	**Gastos de persoal**	**491.754,00**	**491.754,00**	**502.209,00**	**502.209,00**	**993.963**	**993.963**	**100**
Capítulo II	**Gastos de funcionamento**	**100.000,00**	**100.000,00**	**100.000,00**	**100.000,00**	**200.000**	**200.000**	**0**
Capítulo IV	**Transferencia correntes**	**3.513.568,00**	**3.936.324,99**	**4.086.664,00**	**4.787.722,33**	**7.600.232**	**8.724.047**	**115**
	Transferencias a institucións sen fins de lucro	*490.000,00*	*490.000,00*	*520.000,00*	*526.675,00*	*1.010.000*	*1.016.675*	*101*
	Transferencias Universidades	*115.000,00*	*114.600,01*	*115.007,00*	*115.007,00*	*230.007*	*229.607*	*100*
	Actuacións de cooperación no exterior	*2.605.568,00*	*3.037.141,78*	*3.128.657,00*	*3.829.715,33*	*5.734.225*	*6.866.857*	*120*
	Convenio Coordinadora Galega de ONGD	*90.000,00*	*90.000,00*	*90.000,00*	*90.000,00*	*180.000*	*180.000*	*100*
	Convenio Fondo Galego	*40.000,00*	*40.000,00*	*60.000,00*	*60.000,00*	*100.000*	*100.000*	*100*
	Bolsas de formación en cooperación	*95.000,00*	*87.000,00*	*95.000,00*	*87.800,00*	*190.000*	*174.800*	*92*
	Seguridade Social Bolsas formación en cooperación	*3.000,00*	*2.583,20*	*3.000,00*	*3.525,00*	*6.000*	*6.108*	*102*
	Fondo Humanitario AECID	*50.000,00*	*50.000,00*	*50.000,00*	*50.000,00*	*100.000*	*100.000*	*100*
	Convenio Asociación Solidariedade Galega co Pobo Saharauí (SOGAPS)	*25.000,00*	*25.000,00*	*25.000,00*	*25.000,00*	*50.000*	*50.000*	*100*
Capítulo VI	**Investimentos reais**	**60.000,00**	**74.966,19**	**60.000,00**	**105.305,50**	**120.000**	**180.272**	**150**
Capítulo VII	**Transferencias de capital**	**961.838,00**	**524.114,82**	**961.838,00**	**715.474,17**	**1.923.676**	**1.239.589**	**64**
	Actuacións de Cooperación no Exterior	*911.838,00*	*474.114,82*	*911.838,00*	*665.474,17*	*1.823.676*	*1.139.589*	*62*
	Convenio Asociación Solidariedade Galega co Pobo Saharauí (SOGAPS)	*50.000,00*	*50.000,00*	*50.000,00*	*50.000,00*	*100.000*	*100.000*	*100*
Total		**5.127.160,00**	**5.127.160,00**	**5.710.711,00**	**6.210.711,00**	**10.837.871**	**11.337.871**	**105**

Por outra banda, os gastos de persoal e funcionamento da SDXCE ascenden 1.193.963 € un 11% do gasto total entre 2018 e 2019. O restante 89 % destinouse ás actividades propias de cooperación ao desenvolvemento por un total de 10.143.908 €.

Táboa 3: Distribución agregada do gasto por tipo de actividade e instrumento da DXRREE e UE (Cooperación Exterior), 2018-2019

Actividade	2018					2019				2018-2019			
	Instrumento	Total por actividade €	%	Total por tipo de actividade €	%	Total por actividade €	%	Total por tipo de actividade €	%	Total por actividade €	%	Total por tipo de actividade €	%
Cooperación para o desenvolvemento	Convocatoria proxectos ONGD	2.560.573	**56**			2.763.097	**49**			5.323.670	**52**		
	Convocatoria outros axentes	455.684	**10**			479.264	**9**			934.948	**9**		
	Convenios	105.000	**2**	**3.121.257**	**69**	342.828	**6**	**3.585.190**	**64**	447.828	**4**	**6.706.446**	**66**
Acción humanitaria	Convocatorias	300.000	**7**			279.892	**5**			579.892	**6**		
	Convenios	215.000	**5**	**515.000**	**11**	755.108	**13**	**1.035.000**	**18**	970.108	**10**	**1.550.000**	**15**
Educación para o desenvolvemento e a cidadanía global	Convocatoria EpD	420.000	**9**			469.405	**8**			889.405	**9**		
	Convocatoria investigación	242.570	**5**			247.277	**4**			489.847	**5**		
	Convenios	72.030	**2**	**734.600**	**16**	75.000	**1**	**791.682**	**14**	147.030	**1**	**1.526.282**	**15**
Formación	Convocatoria de bolsas de formación	89.583	**2**	**89.583**	**2**	91.325	**2**	**91.325**	**2**	180.908	**2**	**180.908**	**2**
Outros	Asistencias técnicas	74.966	**2**	**74.966**	**2**	105.306	**2**	**105.306**	**2**	180.272	**2**	**180.272**	**2**
	Total	**4.535.406**	**100**	**4.535.406**	**100**	**5.608.502**	**100**	**5.608.502**	**100**	**10.143.908**	**100**	**10.143.908**	**100**

En canto á distribución por actividades, destinouse un 66 % a cooperación ao desenvolvemento cun total de 6,7 millóns de euros, e un 15 % a acción humanitaria cun investimento de 1,55 millóns de euros. En total, un 81 % da axuda desembolsada investiuse no exterior por un importe de 8,2 millóns de euros. En canto á actividade de educación para o

[3] O capítulo II non forma parte do programa 331 de cooperación para o desenvolvemento, e a cantidade executada resulta do prorrateo do total de gastos de funcionamento da DXRREE e UE entre todas as súas unidades.

desenvolvemento e a cidadanía global recibiu 1,5 millóns de euros, que representa o 15 % do total desembolsado. Tanto as actividades de formación como de fomento da cooperación (asistencias técnicas) recibiron 180 mil euros, que representan respectivamente o 2% do total da axuda desembolsada pola DXRREE e UE.

Xa que logo, unha análise cabal da relación entre o orzamento efectivamente desembolsado e os 36 produtos previstos durante a vixencia do IV Plan Director da Cooperación Galega permítenos concluír que **a Cooperación Galega neste período se caracterizou pola eficiencia na transformación dos recursos financeiros en produtos, contribuíndo a acadar os resultados de xestión previstos**. En conclusión, o actual estado de execución do marco de resultados do IV Plan Director permite anticipar a capacidade da DXRREE e UE de entregar o conxunto de 36 produtos previstos e de acadar plenamente os 6 resultados de xestión. Agora ben, precísase garantir a previsibilidade orzamentaria e a solvencia financeira nun probable horizonte de contracción dos ingresos fiscais e de aumento do gasto público debido á crise económica e de saúde pública provocada pola pandemia da COVID-19 e que afectará previsiblemente ao derradeiro ano de vixencia do IV Plan Director en 2021.

4.3. Coherencia

Neste apartado responderemos á cuestión de se **están a ser adecuadas as accións programadas para acadar os resultados de xestión e liñas de acción do IV Plan Director.**

Tendo á vista o conxunto de produtos entregados ao longo do bienio 2018-2019, artellaremos a exposición en torno a dous criterios de análise:

a) **Grao en que están a afrontar os retos e minguar as debilidades detectadas no diagnóstico que acompaña ao IV Plan Director.**

b) **Grao de cumprimento das reformas previstas no IV Plan Director.**

O diagnóstico da Cooperación Galega no período 2014-2107, resultado das súa avaliación externa intermedia e final, sinalaba os seguintes **11 retos e desafíos pendentes** que deberían de ser obxecto de corrección entre 2018 e 2021 a través do IV Plan Director.

1. A **recuperación do consenso social e político** sobre a política pública galega de cooperación no marco dunha nova axenda global de desenvolvemento que demanda maiores compromisos dos gobernos sub-estatais para o cumprimento dos ODS no 2030.
2. O **aumento do esforzo investidor**, superando o 0,04% dos orzamentos da Xunta de Galicia destinado a cooperación ao desenvolvemento entre 2014 e 2017 co obxectivo de recuperar o volume de axuda oficial ao desenvolvemento (AOD) xestionado previamente á crise económica e fiscal iniciada en 2009.
3. A **suficiencia orzamentaria** necesaria para garantir dous aspectos: en primeiro lugar, a previsibilidade instrumental, de tal xeito que se dote á DXRREE e UE dos recursos financeiros suficientes para a convocatoria estable dos instrumentos de axudas previstos no Plan director; e, en segundo lugar, o reforzamento do proceso de aumento do promedio de financiamento por actuación e actividade, apoiando accións de maior impacto a medio e longo prazo que posibiliten a xeración de cambios positivos sostibles nas persoas e comunidades coas que traballa e se asocia a Cooperación Galega.

4. A **renovación das prioridades xeográficas** da cooperación exterior no contexto dunha ampliación dos fondos destinados a países menos adiantados e a África Subsahariana, aproveitando o valor estratéxico dos países africanos de lingua oficial portuguesa (PALOP).
5. A **construción de resiliencia** no conxunto de actividades de cooperación, mediante un reforzamento da especialización no eido do fortalecemento institucional e de organizacións da sociedade civil, e do apoderamento das mulleres.
6. O reforzamento do modelo de actuación nos países prioritarios ou nas comunidades socias con base en **alianzas territoriais multiactor e multinivel** nos sectores de especialización da Cooperación Galega.
7. A integración dunha visión de **coherencia de políticas na Administración pública galega**, en coordinación co conxunto de actores públicos e axentes de cooperación, a través dun liderado político activo que promova a transversalización estratéxica da Axenda 2030 e a súa localización no nivel autonómico e local.
8. A promoción da **participación** nas actividades da Cooperación Galega do conxunto de axentes de cooperación, e a posta en valor das novas oportunidades de **diálogo de políticas** pola ampliación da composición do CONGACODE.
9. A mellora da **coordinación e diálogo coas administracións locais** que financian actividades de cooperación internacional e educación para o desenvolvemento.
10. A **posta en valor dos procesos de xestión do coñecemento e das aprendizaxes institucionais** derivadas dos estudos e avaliacións financiadas pola Cooperación Galega.
11. A **mellora da difusión á cidadanía dos logros colectivos da Cooperación Galega** a través de accións de comunicación máis estratéxicas e integrais.

No seguinte gráfico presentamos unha ponderación do grao de corrección destes 11 retos no bienio 2018-2019.

Gráfico 5: Grao de corrección dos retos da Cooperación Galega, 2018-2019

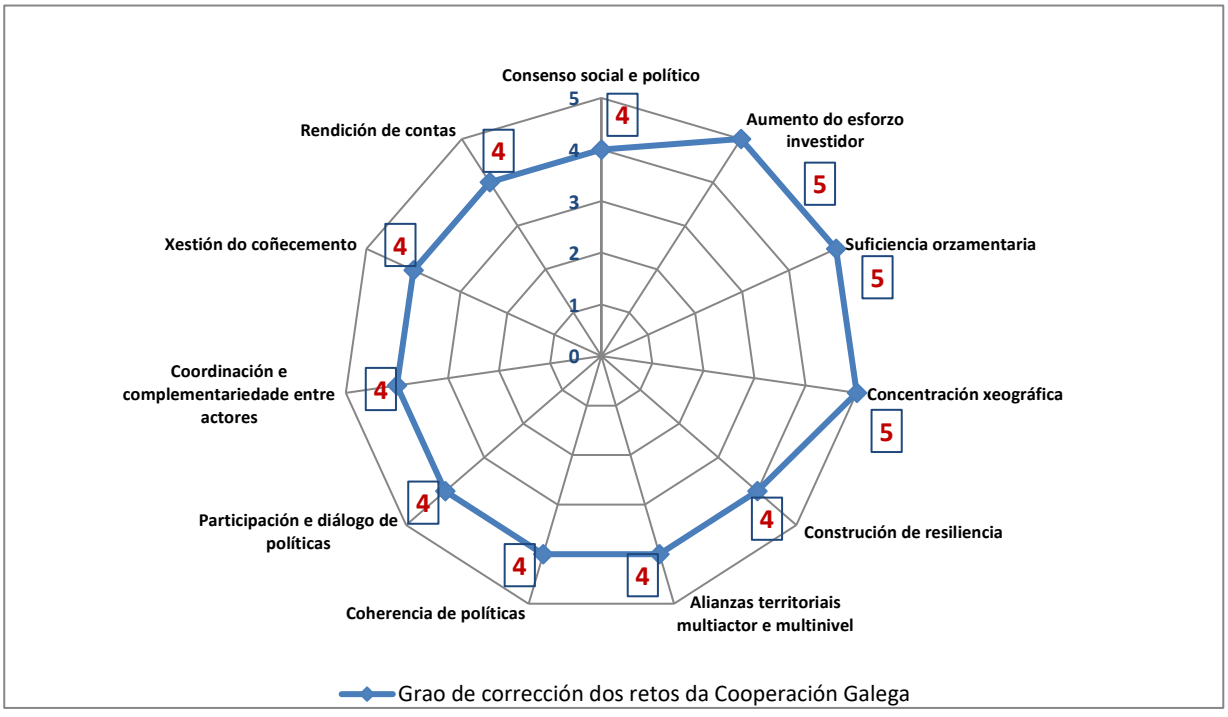

Da combinación da análise do grao de alcance dos resultados de xestión e indicadores do IV Plan Director da Cooperación Galega e dos produtos entregados no bienio 2018-2019, tense identificado que se está a producir unha corrección alta no conxunto de retos e desafíos da Cooperación Galega.

4.3.1. Recuperación do consenso social e político

Entre 2009 e 2016 a crise económica, financeira e fiscal afectou con severidade á Facenda Pública motivando un retroceso dos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma de Galicia. Neste contexto a política pública de cooperación da Xunta de Galicia sufriu axustes que provocaron unha redución do 65 % do seu orzamento entre 2010 e 2014. Xa que logo, a execución do II e III Plan Director da Cooperación Galega desenvolveuse nun contexto de contestación social e política respecto dos graves recortes sufridos pola cooperación ao desenvolvemento a nivel local, autonómico e estatal. De feito, entre 2014 e 2017 as persoas representantes das ONGD no CONGACODE votaron en contra do proxecto de III Plan Director e dos Plans Anuais da Cooperación Galega no marco das súas campañas reivindicativas e accións de incidencia política. En relación ao IV Plan Director, este foi aprobado sen contar co apoio unánime do conxunto de axentes de cooperación no CONGACODE aínda que non obtivo ningún voto en contra. Ademais, no Parlamento de Galicia aprobouse sen o voto favorable das forzas políticas da oposición con representación parlamentaria. Xa que logo, o III Plan Director e o vixente IV Plan Director non gozaron do consenso social e político que tiña caracterizado o I e II Plan Director. Con todo, o consenso no CONGACODE recuperouse coa aprobación por unanimidade dos Plan Anuais 2018 e 2019 da Cooperación Galega nos que se recolle un crecemento significativo do orzamento do programa 331A de cooperación exterior ao desenvolvemento. Deste xeito foise recuperando de vagar o consenso social e político sobre a política pública galega de cooperación.

Esta progresiva recuperación do consenso viuse reforzada polo proceso de actualización normativa da política pública da Cooperación Galega. Como xa temos indicado, o III Plan Director da Cooperación Galega prevía unha liña de acción vinculada á "actualización normativa da Cooperación Galega" (LA.1.1) e que incluía o proceso de elaboración dunha nova Lei galega de Cooperación para o Desenvolvemento. A falta de consenso social e político sobre a política pública galega de cooperación motivou que a Xunta de Galicia desestimase a oportunidade de iniciar o devandito proceso de actualización da vixente Lei 3/2003 de cooperación para o desenvolvemento. Con todo, durante o cuadrienio 2014-2017 aprobouse o Decreto 29/2017 de cooperación para o desenvolvemento que, entre outras novidades, renovaba a composición e funcións do CONGACODE, actualizaba a regulación do Rexistro galego de axentes de cooperación e introducía un réxime xurídico especial para as axudas e subvencións en materia de cooperación para o desenvolvemento

En 2019 a Xunta de Galicia desenvolveu o proceso para a remisión ao Parlamento de Galicia dun anteproxecto de Lei reguladora da acción exterior e cooperación para o desenvolvemento de Galicia. A DXRREE e UE asumiu a dirección dos traballos técnicos relativos ao Título VIII dedicado á cooperación para o desenvolvemento. Este anteproxecto foi sometido a exposición pública entre xullo e setembro de 2019 sendo integradas no seu articulado alegacións realizadas polos axentes de cooperación. O 30 de xaneiro de 2020 o anteproxecto de Lei foi aprobado polo Consello da Xunta de Galicia e remitido ao Parlamento de Galicia para a

súa tramitación. A convocatoria anticipada de eleccións e disolución do Parlamento de Galicia do día 10 de febreiro de 2020 finalizou a tramitación parlamentaria deste proxecto de lei que se agarda sexa retomada unha vez que se ten confirmado a continuidade ao fronte do Goberno da Xunta de Galicia do mesmo partido político responsable desta iniciativa lexislativa.

Durante o proceso de elaboración do anteproxecto de Lei recibíronse achegas das entidades máis representativas do sistema galego de cooperación, como a CGONGD, Fondo Galego, FEGAMP, etc. Estas achegas foron integradas en diversa medida tras dunha análise xurídica e técnica da súa viabilidade e idoneidade. O resultado deste amplo proceso participativo na definición do anteproxecto de Lei ten sido un título VIII dedicado en exclusiva á cooperación para o desenvolvemento no que se reflicten os avances e progresos experimentados nos máis de vinte e cinco anos de experiencia da Comunidade Autónoma no eido da cooperación internacional e da acción humanitaria e que configuraron unha Cooperación Galega máis especializada sectorial e xeograficamente, con maior complementariedade e eficaz coordinación co Estado e coa Unión Europea, con maior valor engadido e con maior capacidade para acadar os resultados de desenvolvemento establecidos na axenda global de desenvolvemento humano sustentable das Nacións Unidas. Este título actualiza e moderniza os principios, obxectivos, criterios e prioridades da política pública autonómica de cooperación para o desenvolvemento, así como a organización institucional da Cooperación Galega e os seus recursos e financiamento co fin de facilitar un espazo de coordinación e complementariedade co resto de axentes públicos e privados de cooperación, en especial coas administracións locais e as organizacións que a representan e as ONGD. Polo tanto, este proceso lexislativo participativo ten favorecido tamén a recuperación do consenso social e político.

En conclusión, **durante o bienio 2019-2020 tense recuperado o consenso social e político sobre a política pública de cooperación da Xunta de Galicia nun proceso favorecido pola recuperación orzamentaria da AOD autonómica e polo proceso de actualización normativa da Cooperación Galega** que, malpocadamente, ficou interrompido pola convocatoria anticipada de eleccións de febreiro de 2020. Con todo, a previsible reactivación do proceso de tramitación parlamentaria do anteproxecto de Lei reguladora da Acción Exterior e cooperación para o desenvolvemento de Galicia debe constituír unha oportunidade para reforzar o devandito consenso.

4.3.2. Aumento do esforzo investidor

O IV Plan Director da Cooperación Galega establece un indicador I.1.3.1. cunha previsión de crecemento anual do 11,4 % do programa 331A de cooperación exterior ao desenvolvemento da Lei Xeral de Orzamentos da Comunidade Autónoma de Galicia. Ao tempo, establece un mínimo de financiamento fixado en 5.027.160 € e que se corresponde coa anualidade 2018 do programa 331A. **Entre 2018 e 2019 o programa 331A medrou un 11,4 % en 2018 e un 21,6 % en 2019.** Este crecemento do ano 2019 debeuse a unha achega extraordinaria da Secretaría Xeral de Igualdade por importe de 500.000€ correspondentes ao Plan Estatal contra a Violencia de Xénero. Sen esta cantidade, o incremento do programa 331A situaríase en 2019 no 11,6 %, lixeiramente superior ao establecido no marco orzamentario do IV Plan Director. Este crecemento en termos de volume de axuda correspóndese cun aumento do esforzo investidor, destinando a Xunta de Galicia a cooperación para o desenvolvemento un 0,05 % e un 0,06 % do seu orzamento total consolidado en 2018 e 2019.

Táboa 4: Evolución do programa 331A de cooperación exterior ao desenvolvemento, 2017-2019[4]

Ano	2017	2018	2019
Programa 331A	4.512.744 €	5.027.160 €	6.110.711 €
% Crecemento anual	7,6	11,4	21,6

Este aumento do esforzo investidor acontece tras do retroceso de fondos do 65 % que aconteceu entre 2010 e 2014 nos desembolsos de cooperación para desenvolvemento da Xunta de Galicia. Co fin de paliar esta situación, o III Plan Director apostou por fixar entre 2014 e 2017 un mínimo de financiamento da Cooperación Galega co fin de ofrecer un marco operativo estable e confiable tanto aos axentes canalizadores da axuda galega coma aos seus socios de desenvolvemento. Durante a vixencia do III Plan Director refreouse a volatilidade e dotouse de estabilidade á dotación orzamentaria do programa 331 de cooperación para o desenvolvemento que mesmo medrou un 15,3 % entre 2014 e 2017.

Gráfico 6: Evolución da AOD neta española, AOD da Administración Xeral do Estado e AOD das Comunidades Autónomas por volume de fondos, 2008-2018 (millóns de euros)[5]

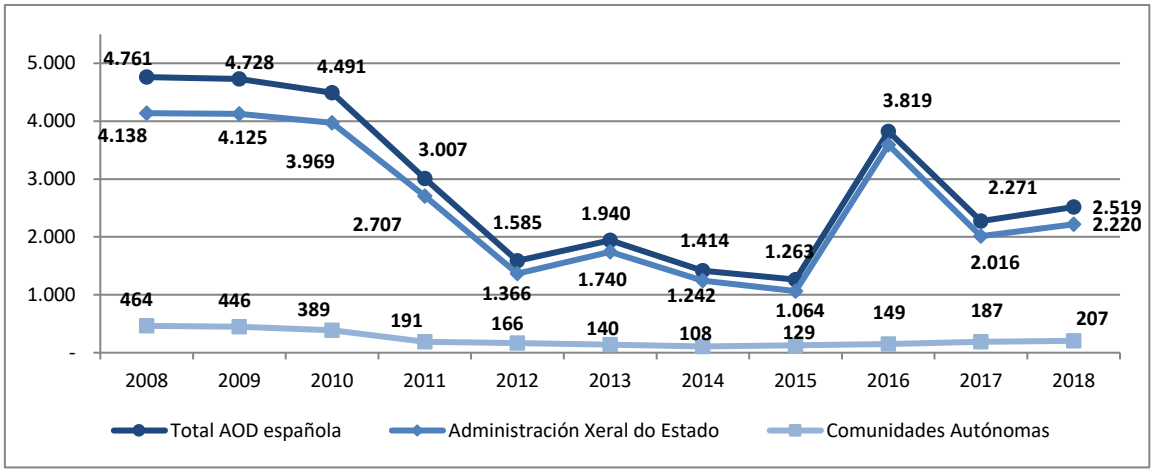

Esta tendencia á estabilización e crecemento orzamentario da AOD tamén se detecta no conxunto da AOD española entre 2008 e 2018, xa que toca fondo en 2015 e case duplica os seus recursos en 2018 con respecto a 2015. No caso da cooperación autonómica, en 2014 acada o seu menor desembolso da década cun total de 108 millóns de euros mentres que medra un 85 % en 2018 con respecto de 2014, acadando os 207 millóns de euros. A nivel xeral, a Cooperación Española en conxunto pasou do seu teito histórico de esforzo investidor do ano 2009, cando se destinou o 0,46 % da Renda Nacional Bruta (RNB), ao cativo 0,12 % do 2015. En 2018 o esforzo investidor global situouse no 0,20 % da RNB. O anómalo aumento de AOD en 2016 debeuse a unha operación extraordinaria de condoazón de débeda con Cuba e que provocou que se acadase o 0,34 % da RNB. En termos reais, a AOD sen débeda teríase situado no 0,17 % da RNB. No caso da Cooperación Galega, o seu teito histórico de esforzo investidor sitúase no 0,1 % do orzamento total consolidado da Xunta de Galicia que se logrou en 2009 fronte ao 0,04 % do

[4] O cálculo do programa 331A de cooperación exterior ao desenvolvemento realízase sobre o capítulo I, capítulo IV, capítulo VI e capitulo VII atribuídos á SXCE no seo da DXRREE e UE. Fica excluído deste cómputo o capítulo II Gastos de funcionamento que resulta do prorrateo dos gastos de funcionamento do conxunto da DXRREE e UE e que se teñen establecido en 100.000€ anuais.

[5] A partir do ano 2018 a Cooperación Española ten integrado a metodoloxía AOD *Grant Equivalent* do CAD da OCDE. Con todo, co fin de permitir a comparación da serie histórica, as cifras da AOD española a nivel global, estatal e autonómico refírense á AOD neta.

período 2014-2017 e o 0,06 % acadado en 2019. Simultaneamente, ten acontecido un crecemento da AOD por habitante, pasando de 1,8 € a 2,4 € entre 2017 e 2019.

Táboa 5: Esforzo investidor en AOD da Xunta de Galicia, 2017-2019

Ano	2017	2018	2019
AOD Xunta de Galicia en €	4.961.029	5.486.504	6.606.027
Orzamento total consolidado Xunta de Galicia en €	11.029.406.151	10.723.973.000	11.544.351.000
% AOD/ Orzamento total consolidado Xunta de Galicia	0,04	0,05	0,06
% Crecemento anual AOD Xunta de Galicia	+ 8	+ 11	+20
% Crecemento anual orzamento Xunta de Galicia	+ 7	- 3	+ 8
Habitantes Galicia	2.703.662	2.701.743	2.699.499
AOD/ € por habitante	1,8	2,0	2,4

No conxunto da AOD autonómica, en 2018 a Comunidade Autónoma de Galicia figuraba no 8º posto por volume de fondos desembolsados mentres que en relación ao esforzo investidor ocupaba a 11ª posición. De todos os xeitos, a medida que se está a producir desde 2015 un incremento superior ao 17 % anual nos desembolsos totais de AOD das Comunidades Autónomas, Galicia ten ido descendo na clasificación desde a súa mellor clasificación histórica en 2015: 5ª por volume de fondos e 8ª en esforzo inversor. Xa que logo, os incrementos anuais do programa 331A revélanse insuficientes para seguir o actual ritmo de recuperación da AOD autonómica que destina de promedio un 0,10 % do orzamento total consolidado e 4,95 € por habitante. En volume de fondos o promedio da AOD neta desembolsada sitúase en 12,2 millóns de euros en 2018. Trasladados estes promedios á Xunta de Galicia, o volume de AOD da Cooperación Galega debería ascender a unha cantidade entre 11.554.351 € (criterio do 0,10 %) e 13.362.520 € (criterio do 4,95 €/hab.).

Táboa 6: Esforzo investidor das Comunidades Autónomas, 2018

Comunidade Autónoma	% AOD/ orzamento total consolidado	AOD € por habitante	Total AOD neta desembolsada €
Andalucía	0,16	6,47	54.228.518,00
Aragón	0,02	0,94	1.235.256,00
Asturias	0,08	3,40	3.449.046,00
Baleares	0,13	5,79	6.534.420,00
Canarias	0,00	0,00	0,00
Cantabria	0,07	3,35	1.941.871,00
Castela-A Mancha	0,03	1,49	3.021.434,00
Castela e León	0,04	1,93	4.659.442,00
Cataluña	0,10	4,37	33.238.662,00
C. Valenciana	0,10	4,00	19.834.861,00
Estremadura	0,18	8,97	9.624.107,00
Galicia	0,05	2,03	5.486.107,00
Madrid	0,02	0,55	3.638.530,00
Murcia	0,01	0,24	360.044,00
Navarra	0,20	12,99	8.408.642,00
País Vasco	0,43	22,55	49.578.803,00
A Rioxa	0,11	5,13	1.620.431,00
Total			***206.910.173***
Promedio	***0,10***	***4,95***	***12.168.245***

Fonte: Informe AOD 2018. Goberno de España

Por mor da crise e os recortes orzamentarios, na última década a AOD autonómica retrocedeu no seu peso na AOD española acadando un mínimo do 6 % en 2011. En 2016 o efecto contable que produce a operación de condoazón de débeda a Cuba provoca que este peso mingüe até o 4 %. De todos os xeitos, a cooperación autonómica ten ido recuperando a súa relevancia entre 2017 e 2018 situándose nun estable 9 % da AOD neta española. No caso de Galicia, o seu peso na Cooperación Española segue a ser marxinal, representando de promedio 0,22 % do total da AOD neta española desembolsada en 2018 e un 2,65 % do total da AOD autonómica.

Táboa 7: Participación da AOD das Comunidades Autónomas e da Xunta de Galicia na AOD desembolsada neta española, 2010-2018

Ano	AOD Desembolsada Neta €	AOD Administración Xeral do Estado €	% AOD Administracion Xeral do Estado sobre total	AOD Comunidades Autónomas €	% AOD CCAA sobre total	AOD Xunta de Galicia Total €	% AOD Xunta de Galicia sobre AOD total	% AOD Xunta de Galicia sobre AOD CCAA
2010	4.495.826	3.973.915	88	389.024	9	10.748	0,24	2,76
2011	2.987.549	2.687.461	90	191.529	6	7.008	0,23	3,66
2012	1.585.502	1.365.883	86	166.705	11	6.538	0,41	3,92
2013	1.769.971	1.574.623	89	138.912	8	4.613	0,26	3,32
2014	1.414.414	1.242.298	88	108.801	8	4.294	0,30	3,95
2015	1.260.870	1.063.548	84	128.752	10	4.611	0,37	3,58
2016	3.819.432	3.591.850	94	149.315	4	4.607	0,12	3,09
2017	2.271.037	2.016.305	89	186.540	9	4.961	0,25	2,66
2018	2.519.137	2.220.359	88	206.910	9	5.486	0,22	2,65

Durante a última década téñense producido grandes variacións na AOD autonómica. Este proceso provocou que determinadas comunidades autónomas como Madrid, Comunidade Valenciana, Navarra e Castela-A Mancha reducisen de maneira abrupta o seu orzamento de cooperación durante as fases máis agudas da crise. Con todo, desde 2015 ten acontecido unha progresiva recuperación da política pública de cooperación de xeito que en 2018 sete comunidades autónomas desembolsaban recursos iguais ou superiores ao promedio do 0,1 % do seu orzamento total consolidado, como é o caso de Euskadi, Navarra, Estremadura, Andalucía, Baleares, A Rioxa, Cataluña e Comunidade Valenciana. Estas sete comunidades representan en conxunto o 88 % do total da AOD autonómica desembolsada.

Táboa 8: AOD das Comunidades Autónomas por volume desembolsado, variación anual e posición relativa anual, 2017-2018

CC.AA	2017			2018		
	Total desembolsado €	% de variación con respecto do ano anterior	Posición relativa anual	Total desembolsado €	% de variación con respecto do ano anterior	Posición relativa anual
Andalucía	35.155.161	-26	2	54.228.518	54	1
Aragón	2.620.853	14	12	1.235.256	-53	15
Asturias	4.187.446	2	10	3.449.046	-18	11
Baleares	7.182.939	410	6	6.534.420	-9	7
Canarias	420.000		16	0,00	-100	17
Cantabria	857.104	27	15	1.941.871	127	13
Castela-A Mancha	2.492.972	-3	13	3.021.434	21	12
Castela e León	4.589.522	6	9	4.659.442	2	9
Cataluña	29.438.862	82	3	33.238.662	13	3
C. Valenciana	16.846.601	63	4	19.834.861	18	4
Estremadura	13.297.158	91	5	9.624.107	-28	5
Galicia	4.961.029	8	8	5.486.107	11	8
Madrid	2.631.866	67	11	3.638.530	38	10
Murcia	363.104	190	17	360.044	-1	16
Navarra	7.002.211	25	7	8.408.642	20	6
País Vasco	53.181.328	33	1	49.578.803	-7	2
Rioxa, A	1.462.800	17	14	1.620.431	11	14
Total	*186.690.956*	*25*		*206.860.174*	*11*	

Á vista do contexto da AOD autonómica, **as previsións de crecemento orzamentario establecidas no IV Plan Director teñen permitido avanzar na recuperación do esforzo investidor e volume de fondos da Cooperación Galega**. Con todo este ritmo de recuperación resulta inferior ao do resto de Comunidades Autónomas cunha AOD global que está a medrar por riba do 11,4 % previsto no marco orzamentario do IV Plan Director. Xa que logo, **a Xunta de Galicia atópase afastada tanto do promedio global de fondos desembolsados como do esforzo investidor autonómico en AOD**. Na seguinte táboa realízase o cálculo da achega orzamentaria

que representarían as diferentes porcentaxes de AOD con respecto do orzamento total consolidado da Xunta de Galicia en 2019 que ascendeu a un total de 11.544.351.000 €.

Táboa 9: Cálculo da porcentaxe de AOD da Xunta de Galicia respecto do orzamento total consolidado en 2019

Esforzo investidor en %	Volume de fondos en €
0,1	11.544.351
0,2	23.088.702
0,3	34.633.053
0,4	46.177.404
0,5	57.721.755
0,6	69.266.106
0,7	80.810.457

Como se pode observar, acadar o 0,7 % do orzamento total consolidado da Xunta de Galicia en 2019 -tal e como recomenda a Lei 3/2003 de cooperación para o desenvolvemento e o Pacto Galego contra a Pobreza- demandaría un investimento anual de 80,8 millóns de euros, mentres que situarse no promedio autonómico de esforzo investidor precisaría dun total de 11,5 millóns. Por tanto, en 2019 a Xunta de Galicia debería de ter multiplicado por 12 a súa AOD para alcanzar o 0,7 %. Agora ben, a xestión de cantidades superiores ao 0,2 % do orzamento total consolidado da Xunta de Galicia demandaría a reactivación do proxecto de creación dunha estrutura de xestión en forma de axencia autonómica de cooperación xa que ese volume de AOD excedería das capacidades técnicas e de xestión coas que conta actualmente a DXRREE e UE.

En conclusión, **a previsibilidade da axuda da Cooperación Galega mellorou no bienio 2018-2019 por canto se está a garantir o cumprimento do marco orzamentario establecido no IV Plan Director**. De forma excepcional, no ano 2019 medrou este esforzo investidor até acadar o 21,6 % de crecemento interanual. Con todo, a AOD galega está a afastarse progresivamente do promedio autonómico de esforzo investidor que en 2018 acadaba o 0,10 % do orzamento total consolidado das Comunidades Autónomas. Ademais, os case sete millóns de euros previstos ao remate da vixencia do IV Plan Director en 2021 para o programa 331A de cooperación exterior ao desenvolvemento seguirán a ser inferiores ao teito histórico dos 12,3 millóns de euros que a Cooperación Galega desembolsou no ano 2009.

4.3.3. Suficiencia orzamentaria, previsibilidade instrumental e redución da fragmentación da axuda

Xunto co esforzo investidor, o IV Plan Director contén medidas destinadas a garantir a suficiencia orzamentaria co fin de asegurar a previsibilidade instrumental e reducir a fragmentación da axuda. En primeiro lugar, trátase de dotar á DXRREE e UE dos recursos financeiros suficientes para a convocatoria estable dos instrumentos de axuda previstos no IV Plan Director; e, en segundo lugar, abórdase o reforzamento do proceso de aumento do promedio de financiamento por actuación e actividade, apoiando accións de maior impacto a medio e longo prazo que posibiliten a xeración de cambios positivos sostibles nas persoas e comunidades coas que traballa e se asocia a Cooperación Galega.

O aumento do esforzo investidor e do volume de AOD desembolsada ten permitido realizar a convocatoria e resolución plena do conxunto de convocatorias previstas no IV Plan Director así como a formalización dos convenios establecidos nos correspondentes Plans Anuais. Estes instrumentos de canalización da axuda representan a materialización dos compromisos estratéxicos da Cooperación Galega. O IV Plan Director establece un rango do 70-75 % da axuda desembolsable xestionada pola DXRREE e UE canalizada a través de convocatorias públicas e o

restante 25-30 % a través de convenios. No bienio 2018-2019 estes rangos orientativos superáronse no caso das convocatorias xa que o 81 % da axuda distribuíble a través de convocatorias e convenios canalizouse a través de convocatorias públicas de axudas en concorrencia competitiva para os axentes de cooperación. En concreto, **a axuda desembolsable da DXRREE e UE a través de convocatorias e convenios distribuíuse nun 81 % a través de convocatorias (8.055.853 €) e un 19 % a través de convenios (1.903.284 €).**

Táboa 10: Instrumentos de canalización da AOD da DXRREE e coa UE, 2018-2019

Tipo de instrumento	Actividade	Total desembolsado € 2018	Total desembolsado € 2019	Total €	%
Convocatorias	Proxectos ONGD	2.560.573	2.763.097		
	Outros Axentes	455.684	479.264		
	Acción humanitaria	300.000	279.892		
	Educación para o desenvolvemento e a cidadanía global	420.000	469.405		
	Bolsas de formación	89.583	91.325		
	Investigación	72.030	75.000		
			Subtotal convocatorias	*8.055.853*	*81*
Convenios	Cooperación ao desenvolvemento	105.000	342.828		
	Acción humanitaria	215.000	755.108		
	Educación para o desenvolvemento e a cidadanía global	242.570	242.777		
			Subtotal convenios	*1.903.284*	*19*
Total		**4.460.440**	**5.498.697**	**9.959.136**	

No bienio 2018-2019 publicáronse e resolvéronse un total de 11 convocatorias de axudas que financiaron un total de 79 proxectos dos axentes de cooperación e 12 bolsas de formación de persoas expertas. O número de proxectos financiados aos axentes de cooperación representa o 46 % das 170 solicitudes presentadas. En total, concedéronse **8,3 millóns de euros**, **un 98 % dos 8,5 millóns previstos inicialmente nas convocatorias**. A maior diferenza acontece no caso da convocatoria de cooperación no exterior doutros axentes, onde en 2019 unicamente se concedeu o 49 % do previsto, porcentaxe que en 2018 medrara deica o 114 %. De todos os xeitos, as bases das convocatorias permiten a trasfega entre créditos orzamentarios e capítulos de xeito que as cantidades non concedidas desta e outras convocatorias dotaron outras convocatorias de axudas, como aconteceu no 2019 a través da Orde do 21 de xuño de 2019 pola que se modifica a distribución entre créditos orzamentarios da Orde do 17 de decembro de 2018 pola que se aproban as bases reguladoras da concesión de subvencións, en réxime de concorrencia competitiva, para a execución de proxectos de cooperación para o desenvolvemento no exterior promovidos polos axentes de cooperación, e se procede á súa convocatoria (DOG, n. 122, 28 de xuño de 2019).

Se analizamos a evolución desde 2014 da previsibilidade dos desembolsos a través de convocatorias públicas, observamos como a partir de 2017 se produce unha estabilización dos orzamentos previstos e dos desembolsos cun crecemento sostido dos mesmos. No bienio 2018-2019, os desembolsos por convocatorias medran un 3 % en 2018 e un 8 % en 2019 con respecto ao ano anterior e, de promedio, concedeuse o 98 % do orzamento inicial consignado.

Gráfico 7: Evolución dos créditos previstos e desembolsos concedidos a través de convocatorias públicas dos axentes de cooperación, 2014-2019

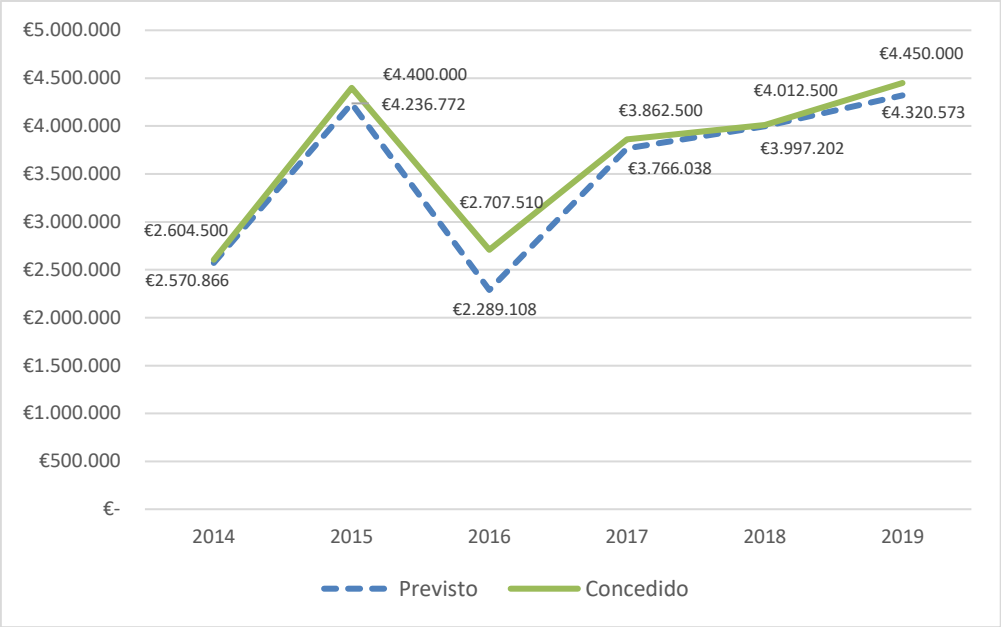

En relación ás solicitudes aprobadas e denegadas, das 91 solicitudes denegadas, 38 delas foran aprobadas na valoración externa ex-ante que a DXRREE e UE encomenda a unha asistencia técnica independente, mais ao esgotarse o crédito orzamentario correspondente ficaron sen financiamento. Esta circunstancia afecta ao 100 % dos proxectos non financiados presentados á convocatoria de investigación, ao 35 % dos proxectos presentados á convocatoria de proxectos no exterior por ONGD, ao 23 % dos proxectos das convocatorias de proxectos no exterior por outros axentes, ao 12 % de actividades de educación para o desenvolvemento e cidadanía global e ao 6 % dos proxectos da convocatoria de acción humanitaria. Con todo, en 2019 detéctase un significativo minguamento de preto do 50 % do número de proxectos aprobados na fase de valoración mais sen financiamento por esgotamento do crédito orzamentario.

Táboa 11: Proxectos aprobados sen financiar por esgotamento do crédito orzamentario, 2014-2019

Convocatoria	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Proxectos ONGD	10	10	11	9	17	2
Proxectos outros axentes	0	4	1	2	5	0
Acción Humanitaria	-	-	-	1	0	2
Educación para o desenvolvemento e a cidadanía global	0	2	10	2	3	0
Investigación	10	-	-	4	-	9
Total	**20**	**20**	**22**	**18**	**25**	**13**

O progresivo aumento dos créditos orzamentarios destinados ao financiamento das convocatorias públicas de axudas ten permitido aumentar o número de proxectos financiados cando estes acadan as valoracións esixidas nas bases das convocatorias. Esta redución dos proxectos aprobados sen financiamento reduce o coste de oportunidade que representa para os axentes de cooperación a concorrencia ás convocatorias públicas de axudas grazas ao progresivo aumento do orzamento dispoñible distribuíble a través de convocatorias públicas de axudas en concorrencia competitiva.

Táboa 12: Convocatorias públicas de axudas da DXRREE e UE, 2018

2018								
Instrumento	**Convocatoria**	**Resolución**	**Orzamento previsto €**	**Orzamento concedido €**	**% concedido/ previsto**	**Proxectos presentados**	**Proxectos financiados**	**% presentados/ financiados**
Proxectos ONGD	ORDE do 18 de decembro de 2017 (DOG n. 6, 9 de xaneiro de 2018)	12 de xuño de 2018	2.762.500,00	2.679.197,00	97%	41	15	37%
Proxectos outros axentes	ORDE do 18 de decembro de 2017 (DOG n. 6, 9 de xaneiro de 2018)	12 de xuño de 2018	500.000,00	568.996,50	114%	11	4	36%
Acción humanitaria	ORDE do 28 de marzo de 2018 (DOG n. 73, 16 de abril de 2018)	15 de xullo de 2018	300.000,00	300.000,00	100%	8	5	63%
Educación para o desenvolvemento e cidadanía global	ORDE do 11 de abril de 2018 (DOG n. 79, 24 de abril de 2018)	23 de xullo de 2018	450.000,00	449.008,55	100%	22	13	59%
Investigación	Non se convoca							
			4.012.500	**3.997.202**	**100%**	**82**	**37**	**45%**

Táboa 13: Convocatorias públicas de axudas da DXRREE e UE, 2019

2019								
Instrumento	**Convocatoria**	**Resolución**	**Orzamento previsto €**	**Orzamento concedido €**	**% concedido/ previsto**	**Proxectos presentados**	**Proxectos financiados**	**% presentados/ financiados**
Proxectos ONGD	ORDE do 17 de decembro de 2018 (DOG n. 9, 14 de xaneiro de 2019)	2 de xullo de 2019	2.800.000,00	3.055.587,98	109%	34	17	50%
Proxectos outros axentes	ORDE do 17 de decembro de 2018 (DOG n. 9, 14 de xaneiro de 2019)	2 de xullo de 2019	700.000,00	344.665,49	49%	11	2	18%
Acción humanitaria	ORDE do 29 de abril 2019 (DOG n. 92, 15 de maio de 2019)	23 de xullo de 2019	300.000,00	279.891,52	93%	9	4	44%
Educación para o desenvolvemento e a cidadanía global	ORDE do 2 de abril de 2019 (DOG n. 77, 23 de abril de 2019)	23 de xullo de 2019	500.000,00	490.428,08	98%	20	14	70%
Investigación	ORDE do 6 de maio de 2019 (DOG n. 100, 28 de maio de 2019)	2 de setembro de 2019	150.000,00	150.000	100%	14	5	36%
			4.450.000	**4.320.573**	**97%**	**88**	**42**	**48%**

O marco instrumental da Cooperación Galega entre 2018 e 2019 caracterizouse por:

1. A **convocatoria do conxunto das convocatorias públicas anuais de axudas previstas no IV Plan Director**. En 2018 non se realiza a convocatoria de investigación por canto se trata dunha subvención bienal.

2. **A estabilidade nos prazos de publicación das convocatorias e a súa resolución en cada anualidade**. Todas as convocatorias publicáronse no primeiro semestre do ano e resolvéronse nun prazo non superior a 6 meses desde a data de peche do prazo de presentación, resolvéndose nun prazo inferior a tres meses as convocatorias de Acción Humanitaria, Educación para o Desenvolvemento e a Cidadanía Global e Investigación. No caso da convocatoria de proxectos de cooperación no exterior, a máis importante por volume de fondos, a súa publicación realizouse en decembro de 2017 e en xaneiro de 2018 co fin de contar cunha resolución da mesma no primeiro semestre do ano.

Centrando a análise nos **convenios**, entre 2018 e 2019 a DXRREE e UE canalizou 1,9 millóns de euros a través de convenios de cofinanciamento, un 19 % do total desembolsable a través de convocatorias e convenios. O IV Plan Director limita o emprego dos convenios para o financiamento daquelas actividades que non poden ser financiadas a través das convocatorias

públicas de axudas e establece que, como regra xeral, este instrumento se empregará nos seguintes casos:

a) Cando a urxencia e excepcionalidade das circunstancias non permitan empregar os procedementos regulados mediante convocatoria ordinaria.

b) Cando se definan accións cun alcance temporal medio e longo que requiran un marco de actuación previamente establecido.

c) Sempre que se acorden accións conxuntas nos ámbitos estratéxicos da Cooperación Galega con entidades que, pola súa natureza, non se poden acoller ás vías normalizadas de acceso a recursos públicos mediante convocatorias.

d) Cando se trate da promoción de proxectos ou programas de carácter rexional baseados na cooperación Sur-Sur ou na xeración de coñecemento a través do intercambio de experiencias nos ámbitos estratéxicos e países prioritarios da Cooperación Galega.

e) Cando se cofinancien proxectos dos axentes galegos de cooperación nos ámbitos estratéxicos en países prioritarios da Cooperación Galega que teñan sido aprobados por outros organismos internacionais (Unión Europea, Banco Mundial, etc.).

A DXRREE e UE respectou estes criterios no eido da acción humanitaria e empregou os convenios para o financiamento de actuacións de Farmamundi, UNRWA, ACNUR e Solidariedade Galega co Pobo Saharauí (SOGAPS). Os convenios asinados coas organizacións vencelladas ao sistema das Nacións Unidas (UNRWA e ACNUR) representan a vía de materialización da cooperación multilateral da DXREE e UE.

Complementariamente, en 2019 a Secretaría Xeral de Igualdade da Xunta de Galicia puxo a disposición da DXRREE e UE un total de 500.000 € da cota correspondente a Galicia do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero para ser destinados ao financiamento de actuacións no marco das medidas 36 e 37 do Pacto que afectan ao ámbito da cooperación internacional. Estes fondos foron destinados ao financiamento de oito proxectos de atención a persoas refuxiadas en materia de violencia de xénero coas entidades ACNUR, UNRWA, EDUCO, Farmamundi, Médicos do Mundo, Entreculturas-Fe e Alegría, AIDA Axuda, Intercambio y Desarrollo e Asemblea de Cooperación pola Paz. En 2019 tamén se asinou un convenio excepcional con Solidariedade Internacional de Galicia, Sólida-Asociación de Cooperación ao Desenvolvemento e Solidariedade Galega, para a execución do proxecto “Fortalecemento do enfoque de protección integral feminista para defensoras de dereitos humanos en Mesoamérica”. Por último, a DXREEE e UE financiou a través da sinatura dun convenio en 2018 e dunha addenda ao mesmo en 2019 a participación da Xunta de Galicia no convenio entre a Cooperación Descentralizada e a Axencia Española de Cooperación Internacional para o Desenvolvemento para a actuación conxunta e coordinada en materia de acción humanitaria. Neste fondo común participan a AECID e mais as comunidades autónomas de Asturias, Canarias, Cantabria, Castela e León, Comunidade Valenciana, Illas Baleares, A Rioxa, Madrid, Murcia, e a Federación Española de Municipios e Provincias (FEMP).

No eido da cooperación ao desenvolvemento, a DXRREE e UE asinou en 2018 dous convenios de colaboración co Centro Tecnolóxico do Mar (CETMAR) para actuacións no eido da

pesca artesanal en O Salvador e da acuicultura e pesca artesanal en Mozambique. En 2019 formalizáronse cadanseus convenios de colaboración con UNICEF para actuacións de inclusión social en Cuba, con Augas de Galicia e a Fundación Universidade da Coruña no sector da xestión dos recursos hídricos en Mozambique, e con AIDA Ayuda, Intercambio y Desarrollo no eido da atención sanitaria a crianzas con necesidades especiais en Guinea-Bissau. Por último, os convenios foron empregados en 2019 para a posta en marcha dunha intervención sectorial denominada ACUIPESCA-PERÚ en apoio á pesca artesanal na Baía de Sechura, no Departamento de Piura (Perú), enmarcada no desenvolvemento do Memorando de Entendemento asinado entre o Ministerio da Produción de Perú e a Xunta de Galicia en febreiro de 2015 e que se concretou nunha serie de proxectos que resultaron do proceso de identificación iniciado a finais do ano 2018 na Baía de Sechura e que se materializaron a través da sinatura en 2019 de tres convenios de colaboración coas entidades CETMAR, Axuda en Acción e Anfaco polo que se comprometen un total de 567.097 € para esta actuación entre 2019 e 2021.

No eido da consolidación e fortalecemento dos axentes de cooperación, no bienio 2018-2019 introduciuse a novidade da transformación do convenio anual de sensibilización do Fondo Galego nun convenio de fortalecemento co fin de promover a cooperación municipalista galega e o seu traballo transfronteirizo coas entidades locais portuguesas. Neste bienio asinouse cadanseu convenio anual coa CGONGD e co Fondo Galego e un convenio bienal coas tres universidades galegas integradas na Rede Galega de Cooperación Universitaria para o Desenvolvemento (RGCUD). Tamén se renovaron anualmente os convenios coa agrupación de ONGD que executa desde 2013 o proxecto "Cooperación Galega: o mundo que queremos" dentro do Plan Proxecta de innovación educativa da Consellería de Educación, Universidade e Formación Profesional.

En relación á **fragmentación da axuda**, o IV Plan Director deu continuidade no seu marco estratéxico ás medidas favorecedoras da redución desta fragmentación a través da xeración de incentivos para o financiamento de propostas integradas en marcos de planificación plurianual, en coherencia co obxectivo de xerar cambios sostibles e a longo prazo na vida das persoas e comunidades coas que se asocia a Cooperación Galega. No bienio 208-2019, un 53,97 % da axuda desembolsada en cooperación exterior ao desenvolvemento e en educación para o desenvolvemento e a cidadanía global pola DXRREE e UE financiou actuacións integradas en proxectos ou estratexias dos axentes con marcos de planificación a medio prazo, ou que dean continuidade a intervencións previas. En total, estas actuacións recibiron un total de 5,3 millóns de euros.

Durante o bienio 2018-2019 detectouse un notable aumento do promedio de desembolso por proxecto no eido da cooperación cun incremento do 34 % nos proxectos de ONGD e do 48 % nos proxectos doutros axentes. Ao tempo, os crecementos no eido da acción humanitaria (8 %), educación para o desenvolvemento (4 %) e investigación (4 %) son menores pero tamén significativos permitindo a execución de proxectos cun maior alcance e impacto.

Táboa 14: Promedio de desembolso anual por convocatorias da DXRREE e UE, 2006-2019

Convocatoria	Promedio total 2006-2009 €	Promedio convocatorias 2010-2013 €	Promedio convocatorias 2014-2017 €	Promedio convocatorias 2018-2019 €	% variación convocatorias 2014-2017/ 2018-2019
Proxectos ONGD	127.090	175.869	133.282	179.212	34
Outros Axentes	77.657	165.514	103.094	152.277	48
Acción Humanitaria	-	47.196	59.882	64.432	8
Educación para o desenvolvemento	15.136	26.394	33.417	34.794	4
Investigación	-	-	28.914	30.000	4

En conclusión, **no bienio 2018-2019 publicáronse e resolvéronse todas as convocatorias de axudas previstas no IV Plan Director** cun incremento da súa dotación orzamentaria dun 3 % e 8 % respectivamente. Este crecemento permitiu financiar 79 novos proxectos dos axentes de cooperación por un importe total de 8,3 millóns de euros. **A través das convocatorias públicas en concorrencia competitiva desembolsáronse o 81 % dos fondos distribuíbles aos axentes de cooperación**. Complementariamente, a cooperación directa promovida pola DXREE e UE a través dos convenios resultou coherente cos criterios e obxectivos do IV Plan Director fortalecendo a especialización sectorial e a concentración xeográfica e permitindo unha xestión máis flexible e estratéxica da acción humanitaria. En total canalizáronse 1,9 millóns de euros, o que representa o 19 % dos fondos distribuíbles aos axentes de cooperación. Por último, no bienio 2018-2019 impulsouse unha **corrección significativa da fragmentación da axuda**, especialmente no eido da cooperación, de tal xeito que se están a fomentar intervencións con maior alcance e impacto vinculados á xeración de resultados de desenvolvemento no marco dos ODS.

4.3.4. Concentración xeográfica da axuda

O IV Plan Director deu continuidade aos procesos de concentración e selectividade xeográfica da axuda a través da revisión dos países prioritarios da cooperación exterior no contexto dunha ampliación dos fondos destinados a países menos adiantados e a África Subsahariana, aproveitando o valor estratéxico dos Países africanos de lingua oficial portuguesa (PALOP). Especificamente, o IV Plan Director identifica os seguintes 11 países prioritarios:

- África Subsahariana: Cabo Verde, Guinea Bissau e Mozambique.
- América Central: Guatemala, Honduras, Nicaragua e O Salvador.
- América do Sur: Bolivia, Ecuador e Perú.
- Caribe: República Dominicana.

Entre 2018 e 2019, a DXRREE e UE desembolsou un total de 8.256.436 € no exterior financiando un total de 118 intervencións, 76 de cooperación e 42 de acción humanitaria, en 33 países. O 79 % dos recursos no exterior destináronse a países de renda media e o 19 % a Países Menos Adiantados (PMA). En relación a esta aparente dispersión xeográfica e fragmentación da axuda galega debemos distinguir unha actuación en cooperación ao desenvolvemento que fomenta a concentración xeográfica nos 11 países prioritarios e unha actuación en acción humanitaria que non resposta a criterios de asignación xeográfica da axuda senón a criterios de necesidades humanitarias con independencia do lugar onde se identifiquen, de aí que se realizasen desembolsos neste sector en 21 países, un 43 % dos cales se concentran en África Subsahariana e un 47 % en PMA. Ademais, no conxunto das intervencións en acción humanitaria cómpre distinguir entre proxectos de acción humanitaria e as 11

microintervencións de axuda humanitaria ao abeiro dos convenios anuais subscritos coa ONGD Farmamundi.

Táboa 15: Países receptores da AOD da DXRREE e UE por área xeográfica, nivel de renda, volume de recursos desembolsados, porcentaxe sobre o total de AOD no exterior, número de proxectos por país e promedio de AOD desembolsada por proxecto e país e área xeográfica, 2018-2019

Rexión	País	Nivel renda	Total desembolsado €	% país/total AOD		Nº de proxectos	Promedio €	Promedio área xeográfica €
América do Norte	México	RMA	40.000	0,5		1	40.000	40.000
América Central	O Salvador	RMB	882.651	10,7		10	88.265	87.891
	Guatemala	RMA	1.629.142	19,7		19	85.744	
	Honduras	RMB	625.000	7,6		6	104.167	
	Nicaragua	RMB	778.956	9,4		7	111.279	
	Mesoamérica	Sen especificar	100.000	1,2		2	50.000	
Caribe	República Dominicana	RMA	863.351	10,5		8	107.919	63.968
	Cuba	RMA	14.000	0,2		1	14.000	
	Haití	PMA	69.986	0,8		1	69.986	
América do Sur	Bolivia	RMB	70.000	0,8		1	70.000	47.521
	Ecuador	RMA	80.423	1,0		2	40.212	
	Perú	RMA	786.892	9,5		11	71.536	
	Venezuela	RMA	8.335	0,1		1	8.335	
Norte de África	Campamentos Saharauís	RMB	183.325	2,2		4	45.831	45.831
África Subsahariana	Burkina Faso	PMA	70.000	0,8		1	70.000	54.277
	Cabo Verde	RMB	84.265	1,0		2	42.132	
	Congo, R.D.	PMA	60.191	0,7		2	30.096	
	Guinea Bissau	PMA	260.079	3,2		3	86.693	
	Guinea Bissau/Senegal	PMA/RMB	105.000	1,3		1	105.000	
	Kenya	RMB	49.496	0,6		2	24.748	
	Malaui	PMA	69.917	0,8		1	69.917	
	Mozambique	PMA	492.441	6,0		8	61.555	
	Níxer	PMA	48.335	0,6		2	24.168	
	Nixeria	RMB	8.335	0,1		1	8.335	
	República Centroafricana	PMA	119.689	1,4		2	59.845	
	Serra Leoa	PMA	70.000	0,8		1	70.000	
	Uganda	PMA	226.788	2,7		4	56.697	
Oriente Medio	Israel- Xerusalén Este	Sen especificar	8.335	0,1		1	8.335	30.009
	Líbano	RMB	190.000	2,3		3	63.333	
	Palestina	RMB	170.163	2,1		5	34.033	
	Siria	PMA	43.005	0,5		3	14.335	
Sur de Asia	Bangladesh	RMB	40.000	0,5		1	40.000	40.000
Sen especificar	Varios	Sen especificar	8.335	0,1		1	8.335	8.335
		Total	**8.256.436**	**100**		**118**	**56.834**	

Entre 2018 e 2019 deuse continuidade ao proceso de concentración xeográfica da axuda ao desembolsarse o 98 % dos recursos no exterior en cooperación ao desenvolvemento nos once países prioritarios cun total de 6.569.936 €. Por outra banda, houbo tres países non prioritarios que recibiron desembolsos en cooperación ao desenvolvemento: Cuba, Senegal e Serra Leoa. No caso de Cuba o desembolso foi por importe de 14.000 € financiado a través dun convenio con UNICEF, mentres que no caso de Serra Leoa trátase dun País Menos Adiantado (PMA) e no caso de Senegal dun país con Índice de Desenvolvemento Humano (IDH) baixo que, tal e como establece o IV Plan Director, recibe a mesma valoración cós países prioritarios nas convocatorias de axudas a proxectos no exterior.

Táboa 16: Ránking de países receptores da AOD da DXRREE e UE en cooperación no exterior por nivel de renda, número de proxectos, volume de recursos desembolsados e porcentaxe sobre o total de AOD en cooperación, 2018-2019

País	Nivel ingreso país	Nº de proxectos	Total desembolsado €	Total %
1. Guatemala	RMA	18	1.622.642	24,2
2. O Salvador	RMB	10	882.651	13,2
3. República Dominicana	RMA	8	863.351	12,9
4. Perú	RMA	11	786.892	11,7
5. Nicaragua	RMB	7	778.956	11,6
6. Honduras	RMB	6	625.000	9,3
7. Mozambique	PMA	6	474.044	7,1
8. Guinea-Bissau	PMA	3	260.079	3,9
9. Guinea-Bissau/ Senegal	PMA/RMB	1	105.000	1,6
10. Cabo Verde	RMB	2	84.265	1,3
11. Serra Leoa	PMA	1	70.000	1,0
12. Bolivia	RMB	1	70.000	1,0
13. Ecuador	RMA	1	69.556	1,0
14. Cuba	RMA	1	14.000	0,2
Total		**76**	**6.706.436**	**100**

Se atendemos ao **nivel de ingreso do país**, a Cooperación Galega concentra os seus recursos en cooperación en países de renda medio alta (51 %) e baixa (37 %), selectividade característica da Cooperación Española pola súa tradición de actuación en países de ingreso medio de América Latina.

Táboa 17: Distribución da AOD da DXRREE e UE en cooperación exterior por nivel de ingreso por volume de fondos e porcentaxe, 2018-2019

Nivel de renda	Total desembolsado €	%
Países menos adiantados, PMA	804.123	12
Renda media baixa, RMB	2.493.372	37
Renda media alta, RMA	3.408.942	51
Total	**6.706.436**	**100**

En canto á **distribución rexional da axuda no exterior,** o 72 % desembolsouse en América Latina e o 20 % en África Subsahariana.

Táboa 18: Distribución da AOD da DXRREE e UE no exterior por área rexional, 2018-2019

Rexión	Total desembolsado €	%
América Latina	5.908.737	72
África subsahariana	1.664.535	20
Outros	683.164	8
Total	**8.256.436**	**100**

En relación aos **países africanos de lingua oficial portuguesa (PALOP)**, foron o destino do 11 % dos recursos desembolsados no exterior entre 2018 e 2019 cun total de 889.284 €.

No caso da **acción humanitaria**, o 91 % dos desembolsos (1.414.236 €) realizáronse en países non prioritarios da Cooperación Galega, focalizando o 61 % da axuda na atención a persoas desprazadas e/ou refuxiadas (950.866 €) e destinando o 47 % a Países Menos Adiantados (726.309 €). Neste senso, hai que ter en conta que moitos dos países de acollida ou paso das poboacións refuxiadas e desprazadas son de renda media como Líbano, México, Kenya, ou Alxeria, onde se sitúan os campamentos saharauís de Tindouf.

Táboa 19: Ránking de países receptores da AOD da DXRREE e UE en acción humanitaria por nivel de renda, número de proxectos, volume de recursos desembolsados e porcentaxe sobre o total de AOD en acción humanitaria, 2018-2019

País	Nivel ingreso país	Nº de proxectos	Total desembolsado €	Total %
1. Uganda	PMA	4	226.788	14,6
2. Líbano	RMB	3	190.000	12,3
3. Campamentos Saharauís	RMB	4	183.325	11,8
4. Palestina	RMB	5	170.163	11,0
5. República Centroafricana	PMA	2	119.689	7,7
6. Mesoamérica	Sen especificar	2	100.000	6,5
7. Burkina Faso	PMA	1	70.000	4,5
8. Haití	PMA	1	69.986	4,5
9. Malaui	PMA	1	69.917	4,5
10. R.D. Congo	PMA	2	60.191	3,9
11. Kenya	RMB	2	49.496	3,2
12. Níxer	PMA	2	48.335	3,1
13. Siria	PMA	3	43.005	2,8
14. Bangladesh	RMB	1	40.000	2,6
15. México	RMA	1	40.000	2,6
16. Mozambique	PMA	2	18.397	1,2
17. Ecuador	RMA	1	10.867	0,7
18. Nixeria	RMB	1	8.335	0,5
19. Israel- Xerusalén Este	RMB	1	8.335	0,5
20. Venezuela	RMA	1	8.335	0,5
21. Varios	Sen especificar	1	8.335	0,5
22. Guatemala	RMA	1	6.500	0,4
Total		**42**	**1.550.000**	**100,0**

En conclusión, **a Cooperación Galega mantivo a súa traxectoria de selectividade e concentración xeográfica** destinando o 98 % dos seus desembolsos en cooperación aos 11 países prioritarios cunha concentración do 88 % das axudas en países de renda media e dun 12 % en PMA. A acción humanitaria concentrouse na atención a persoas refuxiadas ou desprazadas (61 %) e nos PMA (47 %). Os PALOP foron o destino do 11 % dos recursos desembolsados no exterior que se concentraron un 72 % en América Latina e un 20 % en África Subsahariana. A nivel global, o 88 % destinouse a países de renda media e o 19 % a PMA.

4.3.5. Selectividade sectorial e construción de resiliencia

O IV Plan Director aspira a promover a consecución da Axenda 2030 e os ODS con base nas capacidades, activos e recursos da Cooperación Galega. Durante o proceso participativo de planificación seleccionáronse cinco ámbitos estratéxicos co fin de afirmar o valor diferencial e a especialización coherente da Cooperación Galega, resultado da experiencia e traxectoria histórica da actuación conxunta dos actores e axentes galegos de cooperación en alianza cos seus socios de desenvolvemento. Ao tempo, estes ámbitos estratéxicos, complementados coas prioridades transversais do IV Plan Director, abranguen as cinco esferas da Axenda 2030: persoas, planeta, prosperidade, paz e partenariado/alianzas. Por último, o IV Plan Director pon o foco en promover a construción de resiliencia no conxunto de actividades de cooperación, mediante un reforzamento da especialización no eido do fortalecemento institucional e de organizacións da sociedade civil, e do apoderamento das mulleres.

No bienio 2018-2019 **os ámbitos estratéxicos foron o destino do 96 % dos recursos desembolsables** a través de convocatorias e convenios e dos recursos dispoñibles do capítulo IV, VI e VII do programa 331A de cooperación exterior ao desenvolvemento. Os ámbitos estratéxicos AE1, AE2, AE3 concentraron o 66 % dos recursos desembolsados mentres que a

acción humanitaria e a construción de cidadanía global foron o destino de cadanseu 15 % de tal xeito que se está a cumprir coa distribución prevista no IV Plan Director.

Táboa 20: Distribución por ámbitos estratéxicos da AOD da DXRREE e UE por volume de fondos e porcentaxe, 2018-2019

Ámbitos estratéxicos		Total desembolsado €	% sobre orzamento operativo (cap. IV, VI, VII)	% sobre axuda desembolsada a través de convocatorias e convenios	Rango % previsto IV Plan Director
AE1	Promover o exercicio dos dereitos sociais básicos (saúde, educación, alimentación, hábitat e auga e saneamento básico) polas persoas e colectivos máis pobres e vulnerables.	3.521.173	35	35	60-75 %
AE2	Apoiar a agricultura, a pesca e a acuicultura sustentables, preservando os recursos naturais no marco de modelos de desenvolvemento rural e territorial integrados, inclusivos, solidarios e redistributivos para unha prosperidade compartida.	1.668.569	16	16	
AE3	Impulsar a equidade de xénero e mais o apoderamento e o exercicio dos dereitos das mulleres e da infancia.	1.516.704	15	15	
AE4	Paliar e reducir a vulnerabilidade respondendo ás crises humanitarias con eficacia e calidade.	1.550.000	15	15	10-15 %
AE5	Construír unha cidadanía global comprometida coa transformación social, a solidariedade e o desenvolvemento humano sustentable.	1.526.282	15	15	10-15 %
	TOTAL	**9.782.728**	**96**	**96**	

Este conxunto de ámbitos estratéxicos contribúen á consecución dos seguintes ODS:

Cadro 3: Relación dos ámbitos estratéxicos do IV Plan Director e os ODS

Ámbitos estratéxicos		Obxectivos de desenvolvemento sostible
1.	Promover o exercicio dos dereitos sociais básicos (saúde, educación, alimentación, hábitat e auga e saneamento básico) polas persoas e colectivos máis pobres e vulnerables.	ODS 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13
2.	Apoiar a agricultura, a pesca e a acuicultura sostibles, preservando os recursos naturais no marco de modelos de desenvolvemento rural e territorial integrados, inclusivos, solidarios e redistributivos para unha prosperidade compartida.	ODS 1, 2, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
3.	Impulsar a equidade de xénero e máis o apoderamento e o exercicio de dereitos das mulleres e da infancia.	ODS 3, 5, 10, 16
4.	Paliar e reducir a vulnerabilidade respondendo ás crises humanitarias con eficacia e calidade.	
5.	Construír unha cidadanía global comprometida coa transformación social, a solidariedade e o desenvolvemento humano sostible.	ODS 4, 13, 16, 17

Se ampliamos a análise ao conxunto da AOD da Xunta de Galicia a **distribución sectorial da AOD galega** concéntrase nun 56 % nas infraestruturas e servizos sociais e mais nos sectores produtivos. Resulta significativa a axuda a persoas refuxiadas no país doador onde se inclúen os programas de asistencia sanitaria ás crianzas saharauís do programa "Vacacións en Paz" de Solidariedade Galega co Pobo Saharauí. Tamén se inclúe a asistencia sanitaria a crianzas de África Subsahariana xestionada por Terra de Homes e pola Asociación de inmigrantes senegaleses de Ourense.

Táboa 21: Distribución sectorial da AOD da Xunta de Galicia por sectores CAD e peso relativo. Só convocatorias resoltas e convenios formalizados e desembolsados nas anualidades 2018 e 2019 (euros)

Código sector	Descrición sector	Total		% Total AOD
		Importe	%	
I. Achegas distribuíbles sectorialmente		**5.203.123,22**	**100**	**52**
100. Infraestruturas e servizos sociais		**3.410.097,68**	**66**	**34**
110. Educación		*925.867,50*	*18*	*9*
120. Saúde		*260.076,50*	*5*	*3*
130. Programas/políticas sobre poboación e saúde reprodutiva		*426.625,00*	*8*	*4*
140. Abastecemento de auga e saneamento		*634.225,86*	*12*	*6*
150. Goberno e sociedade civil		*906.015,82*	*17*	*9*
160. Outros servizos e infraestruturas sociais		*257.287,00*	*5*	*3*
200. Infraestruturas e servizos económicos		**-**	**0**	**0**
300. Sectores produtivos		**1.197.345,94**	**23**	**12**
400. Multisectorial		**595.679,60**	**11**	**6**
II. Achegas non distribuíbles sectorialmente		**4.870.449,65**	**100**	**48**
500. Subministro de bens e axuda xeral a programas		**-**	**0**	**0**
700. Axuda de emerxencia		**1.550.000,00**	**32**	**15**
910. Custes administrativos doador		**1.193.963,00**	**25**	**12**
920. Apoio a organizacións non gobernamentais		**302.577,00**	**6**	**3**
930. Axuda a refuxiados/as no país doador		**595.250,00**	**12**	**6**
998. Sen especificar/non clasificados		**1.228.659,65**	**25**	**12**
Total AOD bilateral bruta (=I+II)		**10.073.572,87**	**100**	**100**

Consonte aos criterios establecidos polo CAD para medir o grao de cumprimento do Compromiso 20/20 establecido no Cumio mundial sobre desenvolvemento social celebrado en Copenhague no ano 1995, a Cooperación Galega destinou un **25 %** da súa AOD bruta distribuíble sectorialmente á **cobertura de servizos sociais básicos** entre 2018 e 2019, superando amplamente o 20 % que definía o devandito compromiso.

Táboa 22: Distribución da AOD bruta distribuíble sectorialmente da DXRREE e UE cara á cobertura de servizos sociais básicos por volume de fondos e porcentaxe, 2018-2019

Código sector	Descrición sector	Total desembolsado €	%
I. Achegas distribuíbles sectorialmente		**5.203.123**	**100**
112	Educación básica	704.896	14
122	Saúde básica	174.998	3
130	Programas/políticas sobre poboación e saúde reprodutiva	356.625	7
14030	Abastecemento de auga potable e saneamento básico – sistemas menores	62.000	1
16050	Axuda multisectorial para servizos sociais básicos	14.000	0
	Total	**1.312.519**	**25**

En relación á **construción de resiliencia** mediante un reforzamento da especialización no eido do fortalecemento institucional e de organizacións da sociedade civil, e do apoderamento das mulleres, no bienio 2018-2019 a DXRREE e UE ten destinado 1,2 millóns de euros, un 16 % da súa axuda desembolsable, ao sector 150 de goberno e sociedade civil e ao sector 920 de apoio a organizacións non gobernamentais. De todos os xeitos, moitas intervencións de cooperación e acción humanitaria integran unha visión multisectorial e integral na que se inclúen compoñentes de construción de resiliencia, fortalecemento institucional e de organizacións da sociedade civil, así como de apoderamento das mulleres.

No bienio 2018-2019 outras medidas previstas no IV Plan Director para o fortalecemento institucional e de organizacións da sociedade civil foron as seguintes:

- As convocatorias e convenios permitiron financiar os gastos en recursos humanos asociados ao proxecto até un 70 % do custo total para posibilitar a contratación de persoal especializado para a xestión e execución das actividades financiadas

- Asináronse cadanseus convenios anuais coa Coordinadora Galega de ONGD e co Fondo Galego. Tamén se asinou un convenio bienal coa Rede Galega de Cooperación Universitaria para o Desenvolvemento (RGCUD).

- Financiáronse actividades de formación e capacitación especializada dirixida aos axentes galegos de cooperación a través dos convenios coa CGONGD, Fondo Galego e RGCUD.

- Concedéronse 12 bolsas de formación de persoas expertas en cooperación que desenvolveron as súas actividades na sede da DXRREE e UE e mais nas Oficina Técnicas de Cooperación (OTC) da Cooperación Española en República Dominicana, Guatemala, Perú e Mozambique.

Unha medida da capacidade institucional dos axentes galegos de cooperación identificámola na cantidade de recursos da Cooperación Galega que son quen de xestionar. Entre 2018 e 2019, a Cooperación Galega caracterizouse por unha xestión indirecta da súa axuda (81 %) a través de convocatorias públicas de axudas e pola canalización de xeito maioritario a través de ONGD (70 %). Nesta porcentaxe non se inclúen os proxectos en agrupación das ONDGD con outras entidades de diferente natureza que ben lideran ou ben figuran como entidades en consorcio e que son identificados como agrupacións mixtas na seguinte táboa.

Táboa 23: Axentes canalizadores da AOD desembolsada da DXRREE e UE, 2018-2019

Axente de cooperación	AOD xestionada €	% sobre total
ONGD	6.864.729	70
Agrupacións mixtas	760.944	8
Outros actores	578.613	6
Axencias Internacionais	453.986	5
Empresas	294.205	3
Universidades	251.502	3
CETMAR	198.750	2
CGONGD	180.000	2
Fondo Galego	100.000	1
AECID	100.000	1
Total	**9.782.729**	**100**

En conclusión, **a Cooperación Galega mantivo a súa tendencia positiva cara á selectividade sectorial da súa axuda, cunha atención significativa aos ODS relativos ás persoas e á prosperidade compartida**, que nos sectores CAD abranguen especialmente as infraestruturas e servizos sociais e mais as infraestruturas e servizos económicos. Deste xeito dáse continuidade á especialización sectorial da Cooperación Galega mais permitindo unha maior flexibilidade operativa á hora de definir a súa achega específica aos ODS por mor de ser unha cooperación xestionada maioritariamente a través de ONGD e de convocatorias públicas de axudas. Ademais, a Cooperación Galega segue a dar continuidade ao seu **compromiso cos servizos sociais básicos destinando aos mesmos o 25 % da súa AOD bruta distribuíble sectorialmente e, ao tempo, financiáronse actuacións orientadas á construción de resiliencia, fortalecemento institucional e de organizacións da sociedade civil, e de apoderamento de mulleres por un importe de 1,2 millóns de euros**. A outra vía de fortalecemento da capacidade institucional dos axentes de cooperación consistiu no financiamento de actividades de formación e capacitación especializada, a posibilidade de contratar recursos humanos asociados aos proxectos até o 70% do custe total, a sinatura dos convenios coa CGONGD, Fondo Galego e

RGCUD, a convocatoria das bolsas de formación de persoas expertas en cooperación e a canalización maioritaria dos recursos a través de convocatorias públicas e das ONGD.

4.3.6. Alianzas territoriais multiactor e multinivel.

O IV Plan Director salienta a necesidade de reforzar o modelo de actuación nos países prioritarios ou nas comunidades socias con base en alianzas territoriais multiactor e multinivel, nos sectores de especialización da Cooperación Galega dando continuidade ás experiencias xa desenvolvidas en Guatemala (Champerico-Retalhuleu) e República Dominicana (Santiago de los Caballeros). Aínda que as denominadas Iniciativas de Desenvolvemento Integral (IDI) decaíron, os axentes galegos de cooperación involucrados continuaron as súas alianzas de traballo na zona como vén sendo o caso de Arquitectos sen Fronteiras e PROYDE en Champerico e Fundación Balms para a Infancia en Santiago de los Caballeros. Complementariamente, a Cooperación Galega ten financiado de forma ininterrompida intervencións a través das ONGD Amigos da Terra, AGARESO, Asemblea de Cooperación pola Paz e Enxeñería sen Fronteiras, en determinadas comunidades que deben ser recoñecidas como socias da acción solidaria internacional da Xunta de Galicia como é o caso das municipalidades do Golfo de Fonseca (Honduras) ou o Baixo Lempa (O Salvador).

No bienio 2018-2019 deuse continuidade ao financiamento das intervencións en Mozambique nas provincias de Cabo Delgado e Niassa no eido da xestión de recursos hídricos e da acuicultura rural e pesca artesanal e na que interveñen Augas de Galicia, a Fundación Universidade da Coruña e CETMAR. Esta parcería coa Administração Regional de Águas do Norte (ARA-Norte), o Instituto Nacional de Desenvolvimento de Pesca e Aquacultura e o Instituto Nacional de Investigação Pesqueira ten sido o principal foco de investimento en Mozambique durante a execución III Plan Director da Cooperación Galega e durante o bienio 2018-2019.

En 2018, no marco da construción de novas alianzas territoriais e multinivel, desenvolveuse o proceso de identificación dunha **intervención sectorial en apoio á pesca artesanal na Baía de Sechura, no Departamento de Piura (Perú), denominada ACUIPESCA-PERÚ,** co fin de desenvolver o Memorando de Entendemento asinado entre o Ministerio da Produción de Perú e a Xunta de Galicia en febreiro de 2015. A raíz desta identificación asináronse tres convenios de colaboración con CETMAR, Axuda en Acción e Anfaco para a execución de tres proxectos cun investimento global da Xunta de Galicia de 567.098 € entre 2019 e 2021.

En conclusión**, a DXRREE e UE promoveu a constitución dunha nova alianza multiactor e multinivel en Perú, país prioritario da Cooperación Galega, no ámbito estratéxico 2 do IV Plan Director**: "Apoiar a agricultura, a pesca e a acuicultura sostibles, preservando os recursos naturais no marco de modelos de desenvolvemento rural e territorial integrados, inclusivos, solidarios e redistributivos para unha prosperidade compartida". Ao tempo deu continuidade ao financiamento daquelas intervencións en comunidades socias da Cooperación Galega executadas polas ONGD.

4.3.7. Coherencia de políticas de desenvolvemento

O IV Plan Director alenta pola integración dunha visión de coherencia de políticas na Administración pública galega, en coordinación co conxunto de actores públicos e axentes de cooperación, a través dun liderado político activo que promova a transversalización estratéxica da Axenda 2030 e a súa localización no nivel autonómico e local. **A nivel da Xunta de Galicia a**

integración da coherencia de políticas no marco da Axenda 2030 das Nacións Unidas está a ser desenvolvida pola Comisión Interdepartamental para o Seguimento da Axenda 2030. O Consello da Xunta de Galicia promoveu a súa creación como resposta á necesidade de abordar a implementación dos ODS en Galicia a nivel gobernamental, promovendo a transversalidade e a coherencia de políticas na Administración autonómica. Esta Comisión está concibida como un órgano de coordinación e colaboración en materia de desenvolvemento sustentable e constituíuse en xaneiro de 2019, estando regulado o seu funcionamento polo Decreto 142/2019, do 31 de outubro, polo que se crea a Comisión Interdepartamental para o seguimento da Axenda 2030 en Galicia (DOG n. 217, 14 de novembro de 2019). A Comisión está presidida pola conselleira de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda e ten as seguintes funcións:

- Coñecer as iniciativas, plans, programas e convenios existentes nos ámbitos cubertos polos ODS e levar a cabo un seguimento da súa execución.
- Estudar e propoñer novas accións para o cumprimento dos ODS.
- Instar a outras Administracións e organismos públicos e privados para que impulsen as medidas necesarias para promover o cumprimento dos ODS.
- Realizar un informe de seguimento sobre o progreso no cumprimento dos obxectivos e metas fixados na Axenda 2030, que será presentado ante o Parlamento de Galicia de xeito bienal.

No seo desta Comisión constituíronse tres Grupos de Traballo: un para o ámbito económico, coordinado polo director xeral de Planificación e Orzamentos; outro para o ámbito medioambiental, coordinado pola directora xeral de Calidade Ambiental e Cambio Climático e un terceiro para o ámbito social, cuxa coordinación lle foi encomendada ao director xeral de Relacións Exteriores e coa UE. Como primeira actuación do Grupo de Traballo de ámbito social estase a elaborar un Estudo diagnóstico sobre a implantación dos ODS de carácter social da Axenda 2030 na Xunta de Galicia.

A DXRREE e UE tivo unha importante responsabilidade na dinamización da integración da Axenda 2030 na Xunta de Galicia a través do encargo en 2017 do estudo *La implantación de la Agenda 2030 de Desarrollo Sostenible en la Xunta de Galicia. Principales implicaciones y propuestas*, realizado por un equipo de investigación da Universidade Complutense de Madrid (UCM) dirixido polo catedrático José Antonio Alonso. O estudo explora o enfoque e os procedementos a través dos cales se pode adoptar e adaptar a Axenda 2030 e os ODS ao ámbito das competencias propias da Xunta de Galicia, e permitiu identificar os mecanismos institucionais necesarios para o seguimento da implementación da Axenda 2030 en Galicia.

Dentro deste traballo de promoción da Axenda 2030 no conxunto da Administración pública galega, en 2019 a DXRREE e coa UE, en colaboración coa Dirección Xeral de Calidade Ambiental e Cambio Climático, organizou o curso "A Axenda 2030 para o desenvolvemento sustentable e a súa implementación nas Administracións Públicas galegas", celebrado na Escola Galega de Administración Pública os días 17 e 18 de xuño e que tivo por obxecto proporcionar os coñecementos e as competencias necesarias para que o persoal ao servizo da Administración autonómica, das Administracións locais e das Universidades galegas poidan aplicar os principios e contidos da Axenda 2030 nas súas áreas de traballo. En total asistiron 50 persoas empregadas públicas.

Por último, a Xunta de Galicia apoiou a celebración en Santiago de Compostela do VIII Congreso Universidade e Cooperación Universitaria para o Desenvolvemento en novembro de 2019. O acto de inauguración contou coa participación do Director Xeral de Relacións Exteriores e coa UE e a Subdirectora Xeral de Cooperación Exterior interveu na mesa redonda "Políticas e soporte institucional para a xeración de coñecemento desde a CUD". Este congreso bienal, promovido polo grupo de traballo de cooperación da Comisión Sectorial CRUE-Internacionalización e Cooperación e apoiado polo Observatorio da Cooperación Universitaria ao Desenvolvemento (OCUD), representa un punto de encontro das universidades para compartir experiencias e xerar oportunidades de novas aprendizaxes e alianzas no contexto da Axenda 2030 e os ODS. Previamente á súa inauguración, o 27 de novembro de 2019 representantes das tres Universidades públicas galegas e o Vicepresidente e Conselleiro de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza da Xunta de Galicia asinaron a declaración institucional "O compromiso das Universidades públicas galegas coa Axenda 2030 de Desenvolvemento Sustentable das Nacións Unidas" na que expresan a súa vontade compartida de unir a súa experiencia, capacidades, recursos e talento en favor da consecución dos ODS cara ao 2030.

En conclusión, **a DXRREE e UE está a dinamizar un dos grupos de traballo establecidos no seo da Comisión Interdepartamental para o seguimento da Axenda 2030 da Xunta de Galicia**. Este liderado acontece no marco máis amplo do conxunto de iniciativas autonómicas, estatais e locais para a efectiva implementación dunha visión de coherencia de políticas no conxunto da Administración pública galega.

4.3.8. Participación e diálogo de políticas

O IV Plan Director establece un marco para a promoción da participación do conxunto de axentes de cooperación, nas actividades da Cooperación Galega e para a posta en valor das novas oportunidades de diálogo de políticas pola ampliación da composición do CONGACODE.

O CONGACODE constitúe o principal espazo de participación e diálogo de políticas da Cooperación Galega e canto órgano de consulta e participación da sociedade galega en materia de cooperación para o desenvolvemento. O CONGACODE está regulado no capítulo II do Decreto 29/2017, do 9 de marzo, de cooperación para o desenvolvemento que ademais introduciu unha revisión e ampliación das entidades e persoas expertas que o compoñen. A primeira xuntanza deste CONGACODE ampliado tivo lugar o 18 de abril de 2018. En 2019 celebráronse dúas xuntanzas, o 15 de xaneiro e o 25 de novembro. Nestas tres xuntanzas aprobáronse os seguintes documentos e propostas de relevancia para a Cooperación Galega:

a) Proposta do IV Plan Director da Cooperación Galega, resultado dun proceso participativo de elaboración e debate. Contou coa abstención das ONGD en representación da CGONGD e dunha das persoas expertas e co voto favorable do resto de entidades e persoas expertas.

b) Aprobación por unanimidade da creación do Grupo de Traballo de Educación para o Desenvolvemento e a Cidadanía Global.

c) Aprobación por unanimidade do Plan Anual 2019 da Cooperación Galega.

d) Aprobación por unanimidade do Plan Anual 2020 da Cooperación Galega.

e) Aprobación por unanimidade do Anteproxecto de Lei reguladora da acción exterior e cooperación para o desenvolvemento de Galicia.

Aínda que o número de entidades que integran o CONGACODE e o formato e dinamismo das súas xuntanzas poidan favorecer a ritualización da participación e a limitación do diálogo nese espazo institucional, a DXRREE e UE ten favorecido activamente que a Cooperación Galega cumpra co criterio de ser unha política pública participativa e participada. Deste xeito, os dous documentos principais aprobados no bienio 2018-2019, o IV Plan Director da Cooperación Galega e o Anteproxecto de Lei reguladora da acción exterior e cooperación para o desenvolvemento de Galicia, foron o resultado dun amplo proceso participativo que incluíu o debate, negociación e diálogo cos actores públicos e os axentes privados de cooperación e coas súas organizacións representativas, como a CGONGD, Fondo Galego ou FEGAMP. Deste xeito, facilitouse o desenvolvemento dunha participación inclusiva e unha maior profundidade no diálogo entre axentes aínda que segue a detectarse unha implicación desigual dos axentes de cooperación nos procesos de natureza participativa onde destaca a capacidade de interlocución das ONGD, as Universidades, as entidades locais asociadas no Fondo Galego e na FEGAMP, e empresas especializadas no eido do desenvolvemento. Con todo, segue a manterse con respecto aos anteriores ciclos de planificación o carácter vicario da participación de xeito que esta se materializa no protagonismo dos axentes de cooperación, fundamentalmente das ONGD, sen que se teñan artellado mecanismos e procesos para facilitar unha participación máis directa da cidadanía ou dos socios de desenvolvemento na definición da política pública de cooperación.

En relación ao fortalecemento das dinámicas de traballo do CONGACODE, na súa xuntanza de 18 de abril de 2018 aprobouse a **creación do Grupo de Traballo de Educación para o Desenvolvemento e a Cidadanía Global**. Este grupo de traballo está integrado por nove persoas: dúas en representación da DXRREE e UE; unha en representación da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa; unha en representación da Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado; dúas en representación da comisión de educación da CGONGD; unha en representación da RGCUD; unha en representación do Fondo Galego; e unha persoa vogal experta no CONGACODE. O grupo de traballo celebrou cadansúa reunión anual en 2018 e 2019 onde se debateron e realizaron achegas ás bases das convocatorias para a execución de proxectos de educación para o desenvolvemento e a cidadanía global, revisouse o estado de execución da matriz de resultados da estratexia de educación para o desenvolvemento e a cidadanía global da Cooperación Galega e informouse da realización dunha avaliación ex-post das intervencións máis significativas financiadas neste eido desde 2010 ata 2017. Por último, froito da coordinación no seo deste grupo de traballo, a Consellería de Educación, Universidade e Formación Profesional aprobou incluír, dentro do seu Plan Anual de Formación 2019, un curso sobre educación para o desenvolvemento e cidadanía global, que se impartiu no mes de novembro, coa colaboración da CGONGD.

Simultaneamente, durante o bienio 2018-2019 **a Xunta de Galicia ten promovido o diálogo activo cos axentes galegos de cooperación dando continuidade á política de portas abertas materializada nas xuntanzas cos principais representantes do sector e doutros axentes de cooperación** tanto por parte da DXRREE e UE como do Vicepresidente e Conselleiro de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza. Ao tempo, ten facilitado a participación dos

axentes de cooperación no proceso de mellora dos instrumentos de financiamento a través do proceso de achegas ás bases das diferentes convocatorias.

Por último, unha das cuestións históricas pendentes para a Cooperación Galega en relación á participación ten sido a asimetría na participación. Co fin de evitar o privilexio da voz e intereses dos axentes galegos de cooperación e integrar activa e inclusivamente a voz e visión do Sur nos procesos de construción da axenda galega de desenvolvemento **a DXRREE e UE ten coñecido de primeira man as demandas e necesidades dos socios de desenvolvemento así como os resultados de desenvolvemento aos que ten contribuído a Cooperación Galega** a través de tres medios:

a) As viaxes institucionais ao exterior ao países receptores da axuda galega. En 2018 realizáronse dúas viaxes: unha viaxe do Vicepresidente da Xunta de Galicia, o Director Xeral de RREE e UE e a Subdirectora Xeral de Cooperación Exterior a Perú; e unha viaxe dunha representante da DXRREE e UE a México no marco dunha visita organizada por ACNUR-México e a Oficina de Acción Humanitaria (OAH) da AECID para coñecer o programa de atención a persoas desprazadas e refuxiadas no marco do convenio da AECID e a cooperación descentralizada en materia de Acción Humanitaria. En 2019, o Vicepresidente da Xunta de Galicia, o Director Xeral de RREE e UE e a Subdirectora Xeral de Cooperación Exterior visitaron os proxectos da Cooperación Galega en Guinea-Bissau, e o Director Xeral de RREE e UE visitou Cuba para o seguimento da actuacións financiadas e a apertura de novas vías de colaboración no eido da cooperación técnica.

b) O seguimento dos proxectos financiados no exterior por parte das persoas beneficiarias das bolsas de formación en cooperación da DXRREE e UE e que desenvolven o seu proceso formativo nas OTC de Perú, Guatemala, República Dominicana e Mozambique.

c) As visitas institucionais á DXREE e UE de representantes de parceiros de desenvolvemento dos axentes galegos de cooperación en Brasil, Burundi, Cabo Verde, Colombia, Guatemala, Honduras, Nicaragua, O Salvador e Perú.

En conclusión, **durante o bienio 2018-2019 tense reforzado o proceso de participación e diálogo de políticas entre os axentes galegos de cooperación**. O proceso participativo de elaboración do IV Plan Director e do anteproxecto da Lei reguladora da acción exterior e cooperación para o desenvolvemento de Galicia así como a ampliación da composición do CONGACODE e a constitución dun grupo de traballo específico teñen facilitado o reforzamento do carácter participativo e participado da Cooperación Galega. Por último, o resto de iniciativas descritas teñen permitido afrontar as debilidades no eido da participación identificadas durante a execución do III Plan Director.

4.3.9. Coordinación e diálogo co resto de Administracións públicas

O IV Plan Director alenta pola mellora da coordinación e diálogo coas Entidades Locais que financian actividades de cooperación internacional e educación para o desenvolvemento. Esta coordinación e diálogo inclúese nun proceso máis global de promoción da complementariedade entre as Administracións públicas estatais, autonómicas e locais que

desenvolven ou financian actuacións no eido da cooperación internacional para o desenvolvemento.

Por este motivo, o IV Plan Director establece unha liña de acción específica (L.A.4.1) relativa á participación activa da Cooperación Galega nos espazos e iniciativas de coordinación da Cooperación Española. No bienio 2018-2019 **a DXRREE e UE ten profundado no seu compromiso coa coordinación coa Cooperación Española e co resto de Comunidades Autónomas** tendo participado nas seguintes actividades e procesos:

a) A sinatura en 2018 dun convenio de colaboración entre a AECID e as comunidades autónomas de Galicia, Asturias, Cantabria, Castela e León, Comunidade Valenciana, Illas Baleares, A Rioxa, Murcia, Canarias, e a Federación Española de Municipios e Provincias (FEMP) para a programación conxunta en materia de Acción Humanitaria. En 2019 asinouse unha addenda ao devandito convenio. A Xunta de Galicia achegou cadanseus 50.000 € anuais a este Fondo de programación conxunta de acción humanitaria contribuíndo a intervencións en Tindouf (Alxeria), Siria, Mesoamérica, Níxer, Nixeria, Venezuela e Xerusalén. Para a coordinación, seguimento, vixilancia e control deste convenio constituíuse unha Comisión de coordinación presidida rotatoriamente cada seis meses por unha Comunidade Autónoma e secretariada pola AECID. A primeira quenda da presidencia da Comisión recaeu en Galicia, celebrándose unha xuntanza da mesma en Santiago de Compostela o 31 de outubro de 2018. En 2019 a reunión da Comisión celebrouse en Santander o 30 de outubro. Neste eido humanitario tamén colaborou coa Oficina de Acción Humanitaria (OAH) da AECID no marco do devandito Fondo e participou na xornada de formación e debate entre a OAH e as Comunidades Autónomas celebrada en decembro de 2018.

b) A sinatura en outubro de 2019 dun novo convenio entre a Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza da Xunta de Galicia e a AECID, para que as persoas beneficiarias das bolsas de formación financiadas pola Comunidade Autónoma de Galicia completen a súa formación nas Unidades de Cooperación no Exterior (UCE) como as Oficinas Técnicas de Cooperación, Centros Iberoamericanos de Formación ou Centros Culturais da Cooperación Española. Este convenio substitúe ao asinado en 2002 e ten por obxecto establecer as canles de colaboración entre a Xunta de Galicia e a AECID co fin de que as persoas bolseiras da Comunidade Autónoma de Galicia completen a súa formación en países nos que se estean executando proxectos de cooperación para o desenvolvemento subvencionados pola Xunta de Galicia. En casos excepcionais, e de acordo coas necesidades operativas e funcionais das UCE, poderán realizar este período de formación no resto de unidades dependentes da AECID ou en proxectos de cooperación financiados pola mesma.

c) A contribución da Xunta de Galicia á transparencia global da Cooperación Española mediante a achega de información rigorosa da axuda galega aos informes anuais de seguimento da AOD a través do sistema de xestión da información info@od da Secretaría de Estado de Cooperación Internacional para o Desenvolvemento do Ministerio de Asuntos Exteriores, Unión Europea e Cooperación.

d) A colaboración coa política de avaliación da Cooperación Española mediante as achegas aos plans bienais de avaliación da Cooperación Española 2017-2018 e 2019-2020.

e) A participación desde abril de 2018 no Grupo de Traballo de Educación para o Desenvolvemento do Consello Estatal de Cooperación para o Desenvolvemento mediante a asistencia ás súas reunións de 2018 e 2019.

l) A participación anual nos Encontros de Comunidades Autónomas e Cooperación para o Desenvolvemento. O X Encontro celebrouse en Valencia en abril de 2018 e o XI Encontro en Palma de Mallorca en febreiro de 2019.

m) A asistencia de representantes da DXRREE e UE ás xuntanzas da Comisión Interterritorial de Cooperación Internacional para o Desenvolvemento convocadas para o debate e aprobación do V Plan Director da Cooperación Española os días 7 e 4 de febreiro de 2018. En 2019, o Ministerio de Asuntos Exteriores, Unión Europea e Cooperación non convocou ningunha xuntanza da devandita Comisión.

n) A participación da Xunta de Galicia na xuntanza do Grupo de Alto Nivel para a Axenda 2030 celebrada o 29 xuño de 2018 en Madrid. En abril de 2019 o Goberno de España modificou a gobernanza para a Axenda 2030. A raíz desta reforma, as Comunidades Autónomas deixaron de formar parte do Grupo de Alto Nivel para a Axenda 2030 e pasan a integrarse na Comisión Nacional para a Axenda 2030. En 2019 o Goberno de España non convocou ningunha xuntanza desta Comisión Nacional.

o) A asistencia do Director Xeral de Relacións Exteriores e coa UE ao acto institucional de celebración do 30º aniversario da AECID e que tivo lugar o 21 de novembro de 2018 en Madrid.

p) A asistencia do Director Xeral de Relacións Exteriores e coa UE en representación do Comité Europeo das Rexións ás Xornadas Europeas de Desenvolvemento celebradas en Bruxelas os días 5 e 6 de maio de 2018.

q) A asistencia da Subdirectora Xeral de Cooperación Exterior ao acto de entrega de diplomas da XI edición do Premio Nacional de Educación para o Desenvolvemento "Vicente Ferrer" celebrado en novembro de 2018. Este premio, convocado pola AECID en colaboración co Ministerio de Educación e Formación Profesional, galardoou ao IES Pedra da Aguia, de Camariñas (A Coruña), polo proxecto "O cambio empeza no IES Pedra da Aguia. Súmaste?", enmarcado no proxecto "Cooperación Galega: O mundo que queremos" financiado pola DXREE e UE e integrado no Plan Proxecta da Consellería de Educación, Universidades e Formación Profesional.

r) A asistencia dun persoa representante da DXRREE e UE ás I Xornadas Nacionais de Educación para o Desenvolvemento e ODS organizadas pola Rexión de Murcia entre o 28 de febreiro e o 1 de marzo de 2019.

Xa que logo, a Xunta de Galicia e a DXRREE e UE participan de forma activa nos espazos de diálogo, coordinación e construción colectiva da Cooperación Española asumindo funcións e responsabilidades coherentes cos ámbitos estratéxicos de especialización da Cooperación Galega.

Complementariamente, neste bienio 2018-2019 deuse continuidade aos procesos de coordinación horizontal interna entre os diferentes departamentos da Xunta de Galicia, destacando os seguintes procesos e actividades en relación á coordinación:

a) A ampliación da composición do CONGACODE coa integración de representantes de doce persoas en representación da Administración xeral da Comunidade Autónoma de Galicia e entidades instrumentais do sector público autonómico, con rango mínimo de subdirector/a xeral por cada unha das consellerías con competencias en doce áreas. Na actualidade representan como titulares á Xunta de Galicia no CONGACODE os seguintes cargos: Director xeral de Relacións Exteriores e coa Unión Europea; Subdirectora xeral de Cooperación Exterior; Secretario xeral da Emigración; Director de Competitividade da Axencia Turismo de Galicia; Directora xeral de Administración Local; Secretaria xeral de Igualdade; Subdirectora xeral de Orzamentos; Directora xeral de Calidade Ambiental e Cambio Climático; Subdirector xeral de Xestión do Dominio Público Hidráulico; Director xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa; Vicexerente do Servizo Galego de Saúde; Director xeral de Inclusión Social; Director xeral de Desenvolvemento Rural e a Subdirectora xeral de Innovación Tecnolóxica da Consellería do Mar.

b) A creación do Grupo de Traballo de Educación para o Desenvolvemento e Cidadanía Global no CONGACODE onde participan representantes da DXRREE e UE, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa e da Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado.

c) A dinamización por parte da DXRREE e UE dun dos grupos de traballo establecidos no seo da Comisión Interdepartamental para o seguimento da Axenda 2030 no eido social e a participación activa na devandita Comisión.

d) O financiamento de 8 proxectos de acción humanitaria centrados na atención a persoas refuxiadas en materia de violencia de xénero en colaboración coa Secretaría Xeral de Igualdade da Xunta de Galicia que puxo 500.000 € a disposición da DXRREE e UE correspondentes á cota de Galicia no seo do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero e destinados a actuacións no marco das medidas 36 e 37 do Pacto que afectan ao ámbito da cooperación internacional e acción humanitaria.

e) O financiamento do proxecto "Cooperación Galega: O mundo que queremos" integrado no Plan Proxecta da Consellería de Educación, Universidades e Formación Profesional.

f) O financiamento de actuacións dirixidas á poboación saharauí, ben nos campamentos de refuxiados en Alxeria e Sáhara Occidental a través da DXRREE e UE, ben en Galicia a través do programa de "Vacacións en Paz" de Solidariedade Galega co Pobo Saharauí ao que contribúen a Consellería de Política Social e a Consellería de Sanidade.

g) O financiamento de actuacións de cooperación técnica no eido da pesca e a acuicultura a través da Fundación CETMAR e a Consellería de Mar.

h) A colaboración con Augas de Galicia para o financiamento do proxecto "Fortalecemento de capacidades técnicas e operativas para a mellora da xestión dos recursos hídricos en Mozambique".

i) A colaboración coa Dirección Xeral de Calidade Ambiental e Cambio Climático na organización do curso "A Axenda 2030 para o desenvolvemento sustentable e a súa implementación nas Administracións Públicas galegas", celebrado na Escola Galega de Administración Pública os días 17 e 18 de xuño de 2019.

En relación á **xeración de complementariedades cos actores locais de desenvolvemento** a DXRREE e UE fomentou a participación activa do Fondo Galego e da FEGAMP nos procesos participativos de elaboración do IV Plan Director da Cooperación Galega e do anteproxecto de Lei reguladora da Acción Exterior e cooperación para o desenvolvemento de Galicia. Neste anteproxecto recoñécese ao Fondo Galego e a FEGAMP como interlocutores permanentes da Xunta de Galicia ao mesmo nivel que a CGONGD. Ao tempo, o Fondo Galego integrouse no Grupo de Traballo de Educación para o Desenvolvemento e a Cidadanía Global do CONGACOE. Tamén se deu continuidade ao financiamento do convenio anual de colaboración co Fondo Galego que en 2019 incrementou a súa dotación un 50 % até chegar aos 60.000 €. A través deste convenio fomentouse a formación, sensibilización e a construción de redes de cooperación municipalista con axentes lusófonos de cooperación. Por exemplo, en maio de 2018 organizouse en Santiago de Compostela a xornada "A localización dos ODS e as políticas públicas municipais de cooperación para o desenvolvemento" coa participación da Rede Municipal de Cooperação para o Desenvolvimento de Portugal. Posteriormente, en novembro de 2019 celebrouse en Santiago de Compostela o "Foro da cooperación municipalista da Lusofonía. Os municipios pezas claves do desenvolvemento" coa participación de gobernos locais e rexionais de Galicia, Portugal, Brasil, Guinea-Bissau, Angola, Mozambique, Cabo Verde e São Tomé e Príncipe. Nesta liña de contribuír á xeración de complementariedades baseadas na identificación dos actuais recursos, capacidades e experiencias da cooperación municipalista galega, a DXRREE e UE financiou un estudo sobre a cooperación municipalista en Galicia entre 2010 e 2018 que foi codirixido polo Fondo Galego e mais a CGONGD e cofinanciado con cargo aos seus convenios anuais.

Un dos principais atrancos políticos, administrativos e operativos das actividades de cooperación para o desenvolvemento das Entidades Locais durante a vixencia do III Plan Director foi provocado pola entrada en vigor da Lei 27/2013, de 27 de decembro, de racionalización e sustentabilidade da Administración Local (LRSAL) que modificou a Lei 7/1985, do 2 de abril, reguladora das Bases do Réxime Local. O seu articulado xerou dúbidas respecto das competencias das Entidades Locais en cooperación para o desenvolvemento, entre outras materias, dando lugar a dez recursos de inconstitucionalidade e a un conflito en defensa da autonomía local ante o Tribunal Constitucional. Tras dun primeiro momento de interpretación restritiva da modificación competencial establecida pola LRSAL, as Entidades Locais continuaron a desenvolver actividades de cooperación para o desenvolvemento, exercendo unha competencia que as leis sectoriais en acción exterior do Estado e cooperación internacional lle recoñecen. Ao tempo, consonte ás sentenzas do Tribunal Constitucional en relación á LRSAL, as previsións e requisitos restritivos establecidos ficaron anulados polo que as Entidades Locais poderán exercer esta competencia con plena autonomía nun marco de coordinación e respecto dos principios, directrices, fins e obxectivos da Política Exterior do Estado e mais dos instrumentos de planificación de acción exterior da Comunidade Autónoma de Galicia. En relación ás previsións establecidas pola LRSAL, o artigo 17 do Decreto 29/2017, do 9 de marzo, de cooperación para o desenvolvemento recoñecía as actuacións das entidades locais nesta

materia mais establecía a necesidade de que estas solicitasen uns informes previos da Administración autonómica. A anulación dos artigos da LRSAL polas sentenzas do Tribunal Constitucional ten motivado que no anteproxecto de Lei reguladora da Acción Exterior e cooperación para o desenvolvemento de Galicia se incluíuse unha disposición derrogatoria do artigo 17.2 do Decreto 29/2017 no que se establece o mecanismo de informes previos da Administración autonómica cando as entidades locais galegas pretendan realizar actividades de cooperación para o desenvolvemento.

Para rematar analizaremos o liderado e dirección da Xunta de Galicia na harmonización interna e externa da Cooperación Galega. En primeiro lugar temos que partir do feito de que no bienio 2018-2019 o sistema galego de cooperación segue a caracterizarse por unha profunda asimetría de xeito que a Xunta de Galicia representa de promedio máis do 85 % da AOD galega no seu conxunto. En segundo lugar, este feito, xunto coa inexistencia de esforzos inversores e marcos institucionais, estratéxicos e operativos homologables aos da Xunta de Galicia –coa excepción singular do Fondo Galego- determinan que esta conte cunha hexemonía na definición da política pública de cooperación en Galicia. Con todo, neste bienio a relevancia política da cooperación para o desenvolvemento aumentou tanto polo proceso de implementación da Axenda 2030 e os ODS na Administración pública galega como polo proceso de elaboración do anteproxecto de Lei reguladora da Acción Exterior e cooperación para o desenvolvemento de Galicia. Este último proceso serviu para activar dinámicas de diálogo institucional que fomentan de vez o consenso e unha visión compartida da política pública galega de cooperación para alén dos aspectos simplemente administrativos, operativos ou institucionais.

En conclusión, no bienio 2018-2019 **deuse continuidade aos procesos de coordinación coa Cooperación Española ampliando a participación da Xunta de Galicia nos mesmos en comparación coa execución do III Plan Director.** Ao tempo, **reforzouse a coordinación cos outros departamentos da Xunta de Galicia e aproveitáronse as oportunidades para o traballo conxunto derivadas da reforma da composición do CONGACODE e a creación dun grupo de traballo específico así como do proceso de implementación da Axenda 2030 e os ODS na Administración autonómica a través da Comisión Interdepartamental específica creada pola Xunta de Galicia.** Complementariamente, este proceso xunto coa actualización normativa da Cooperación Galega **reforzou o liderado inclusivo da DXRREE e UE a través de dinámicas facilitadoras do diálogo de políticas e xerando novas oportunidades de complementariedade e coordinación coas Entidades Locais nun marco de corresponsabilidade e contribución colectiva desde Galicia ao logro dos resultados de desenvolvemento definidos pola Axenda 2030 e os ODS.**

4.3.10. Xestión do coñecemento e das aprendizaxes institucionais

O IV Plan Director alenta pola posta en valor dos procesos de xestión do coñecemento e das aprendizaxes institucionais derivadas dos estudos e avaliacións financiadas pola Cooperación Galega. Desde o anterior Plan Director, a DXRREE e UE apostou por unha racionalización e simplificación do marco estratéxico da Cooperación Galega a través da implementación dunha lóxica estratéxica e de desempeño baseada no modelo de xestión orientado a resultados de desenvolvemento. Este modelo de xestión centra os seus esforzos na consecución daqueles resultados de xestión que entran dentro da esfera de influenza e das capacidades e dos actores comprometidos corresponsablemente no seu logro. De vez, este

modelo salienta a necesidade de que a toma de decisións estratéxicas e operativas se realice con base en información de calidade e relevante que achegue datos, feitos e evidencias. Por este motivo, no IV Plan Director estableceuse a continuidade do proceso de mellora da calidade dos instrumentos de seguimento e avaliación a través dun investimento de recursos financeiros suficientes neste eido da xestión do coñecemento. Ao mesmo tempo, promoverase a aprendizaxe organizativa do conxunto de axentes e actores da Cooperación Galega a través da apertura de espazos para o intercambio de coñecementos, boas prácticas e da sistematización de resultados. Xa que logo, a DXRREE e UE debe asignar recursos suficientes para dar continuidade ao impulso de prácticas de avaliación de calidade en todas as actividades da Cooperación Galega así como a promoción activa da investigación sobre desenvolvemento e sobre o sistema galego de cooperación.

Para o reforzamento **da xestión do coñecemento e das aprendizaxes institucionais da Cooperación Galega**, no bienio 2018-2019 desenvolveuse o seguinte conxunto de actuacións:

a) A realización, publicación e difusión de cadanseus informes anuais de xestión da Cooperación Galega. Téñense publicado as memorias 2018 e 2019 adecuando a organización da información á estrutura e lóxica do IV Plan Director.

b) A realización de cadansúa avaliación externa ex-post das intervencións en 2 países prioritarios. No bienio 2018-2019 desenvolvéronse as devanditas avaliacións sobre as intervencións financiadas entre 2010 e 2017 pola Cooperación Galega en Mozambique e en Honduras e O Salvador.

c) Realizouse unha avaliación externa ex-post do programa de bolsas de formación de persoas expertas en cooperación internacional desde o seu inicio en 2002. Os resultados serán difundidos publicamente na segunda metade de 2020.

d) Durante o ano 2019 realizouse una avaliación externa de 10 intervencións no eido da educación para o desenvolvemento e a cidadanía global no período 2010-2017. Estas intervencións foron seleccionadas pola súa relevancia e impacto co obxectivo de coñecer as debilidades e fortalezas da educación para o desenvolvemento e a cidadanía global en Galicia. Estas intervencións foron lideradas por 13 axentes de cooperación e financiadas a través de 56 axudas obtidas a través de convocatorias públicas ou convenios de colaboración. Os resultados serán difundidos publicamente na segunda metade de 2020.

e) Resolveuse en 2019 unha nova convocatoria de investigación sobre cooperación ao desenvolvemento dirixida a investigadores/as e grupos de investigación das Universidades integradas no Sistema Universitario Galego. Financiáronse 5 proxectos por un importe total de 150.000 €.

f) Financiouse a realización de 56 avaliacións externas dos proxectos financiados a través das convocatorias e convenios de proxectos no exterior e educación para o desenvolvemento e cidadanía global.

g) Encargouse a realización dun estudo diagnóstico sobre ODS de ámbito social como parte da coordinación pola DXREE e UE do Grupo de Traballo específico no ámbito social que forma parte da Comisión interdepartamental para o seguimento da Axenda 2030 en Galicia.

h) Realizouse un estudo sobre a inclusión dun título de Cooperación para o Desenvolvemento no anteproxecto de Lei reguladora da Acción Exterior e cooperación para o desenvolvemento de Galicia. Este estudo deu lugar ao narrativo e articulado do Título VIII do devandito anteproxecto.

i) Financiouse un estudo sobre a cooperación municipalista en Galicia entre 2010 e 2018 que foi codirixido polo Fondo Galego e mais a CGONGD e cofinanciado con cargo aos seus convenios anuais.

No bienio 2018-2019 tense avanzado na configuración dunha **cultura de avaliación e aprendizaxe organizativa** que retroalimente os coñecementos, prácticas e o intercambio de experiencias e aprendizaxes entre os axentes de cooperación. Ao tempo, semella que o investimento realizado pola DXRREE e UE neste eido segue sen garantir a realización de avaliacións cun maior alcance ao estaren limitadas polas dispoñibilidades orzamentarias, cuestión que pode afectar á calidade das mesmas. Ao tempo, cómpre avanzar no fortalecemento da capacidade institucional para a aprendizaxe organizativa e a xestión do coñecemento de tal xeito que se reforce transversalmente a cultura de avaliación en todos os niveis dos axentes galegos de cooperación. Neste senso, a elaboración no bienio 2020-2021 dun documento marco de avaliación da Cooperación Galega pode actuar como catalizador deste fortalecemento e facilitar un espazo para a reflexión en común sobre a actividade avaliadora da Cooperación Galega.

Por outra banda, durante o anterior Plan Director existiu consenso entre os axentes de cooperación respecto das dificultades para xerar espazos e tempos para a reflexión colectiva que faciliten os intercambios de experiencias e as aprendizaxes organizativas con base nos exercicios de avaliación. Ao tempo, detectouse unha asimetría entre as entidades que presentan unha traxectoria organizativa consolidada en avaliación e as organizacións que as contemplan como exercicios de fiscalización externa. Esta asimetría tamén se reflectiu entre a experiencia e tradición más consolidada de avaliación no eido da cooperación para o desenvolvemento e o carácter máis novidoso daquela, e agora máis estandarizado, da avaliación en educación para o desenvolvemento. Para facilitar o intercambio de experiencias e as aprendizaxes organizativas, no bienio 2018-2019 celebráronse en 2018 dous encontros de socialización, presentación de resultados e rendición de contas. O primeiro no marco da presentación das novidades das convocatorias de axudas 2018 e o segundo para a presentación de resultados e rendición de contas da avaliación ex-post dos proxectos da Cooperación Galega en Mozambique entre 2010 e 2017. En 2019 celebrouse un novo encontro para a presentación de resultados e rendición de contas da avaliación ex-post da dos proxectos da Cooperación Galega en Honduras e O Salvador entre 2010 e 2017.

En conclusión, no bienio 2018-2019 **deuse continuidade ao proceso de posta en valor dos procesos de xestión do coñecemento e das aprendizaxes institucionais derivadas dos estudos e avaliacións financiadas pola Cooperación Galega.** Neste senso**, os instrumentos, espazos e rutinas desenvolvidas teñen reforzado a consolidación dunha cultura de avaliación e aprendizaxe organizativa entre os axentes de cooperación poñendo os coñecementos xerados, as prácticas avaliadas e as dinámicas xeradas de intercambio de experiencias e aprendizaxes ao servizo da consecución de resultados de desenvolvemento no marco da Axenda 2030 e os ODS.**

4.3.11. Rendición de contas e transparencia

O IV Plan Director establece como liña de acción a **mellora da difusión á cidadanía dos logros colectivos da Cooperación Galega** a través de accións de comunicación máis estratéxicas e integrais co fin de facilitar o acceso público a toda a información sobre as actividades de cooperación e promover o apoio da cidadanía á política pública de cooperación para o desenvolvemento.

Toda a información relativa ás actividades de cooperación ao desenvolvemento da Xunta de Galicia atópase dispoñible e accesible na páxina web da Cooperación Galega (www.cooperacion.xunta.gal) de xeito que tanto os axentes de cooperación como a cidadanía poden exercer o seu dereito á información cun acceso libre e sen restricións. Ao tempo, na sección de planificación e rendición de contas pódese acceder a toda a información relativa aos Plans Anuais, informes anuais de xestión e avaliacións das actividades da Cooperación Galega. No bienio 2018-2019 editáronse e divulgáronse as seguintes publicacións: Informe 2017 da Cooperación Galega, Informe 2018 da Cooperación Galega, e o IV Plan Director da Cooperación Galega (2018-2021) en edición bilingüe. Con todo, co fin de visibilizar de forma clara a achega específica da Cooperación Galega á consecución dos ODS, os informes anuais de xestión deberían de engadir unha nova sección na que se vinculen os desembolsos de AOD a cada un dos 17 ODS.

Con todo, como aconteceu durante o III Plan Director, resultaría necesario valorar a posibilidade de deseñar unha estratexia de comunicación máis proactiva e sistémica que poña de manifesto máis intensamente e faga máis visibles os logros colectivos que a sociedade galega está a conseguir na consecución da Axenda 2030 e dos ODS nos países socios da Cooperación Galega.

En conclusión, no bienio 2018-2019 garantiuse a **rendición de contas e transparencia da Cooperación Galega facilitando o acceso da cidadanía a toda a información relativa ás actividades de cooperación para o desenvolvemento.**

4.4. Pertinencia

Neste apartado responderemos á dobre cuestión de se **está a ser útil o sistema de indicadores predefinido no IV Plan Director**, e se **están a ser apropiados e suficientes os métodos de colleita e análise de datos para o seguimento do IV Plan Director?**

A matriz de resultados do IV Plan Director construíuse sobre a experiencia na execución do III Plan Director da Cooperación Galega. Este IV Plan Director baseouse, outra volta, na xestión orientada a resultados de desenvolvemento definíndose un marco de resultados e indicadores coherentes co alcance e dimensións da Cooperación Galega. Transcorridos dous anos de xestión do IV Plan Director téñense detectado dous indicadores que cómpre revisar. No primeiro caso para ampliar o seu alcance e, en segundo lugar, para modificar o produto que ten que ser tomado como referencia para a súa medida. En primeiro lugar, como xa indicamos no apartado 4.2. o anterior III Plan Director da Cooperación Galega prevía unha liña de acción vinculada á "actualización normativa da Cooperación Galega" (LA.1.1) e que incluía o proceso de elaboración dunha nova Lei galega de Cooperación para o Desenvolvemento. A falta de consenso social e político sobre a política pública galega de cooperación motivou que a Xunta de Galicia desestimase a oportunidade de iniciar o devandito proceso de actualización da vixente

Lei de cooperación para o desenvolvemento do ano 2003. Con todo, durante o cuadrienio 2014-2017 aprobouse o Decreto 29/2017 de cooperación para o desenvolvemento. En 2019 a Xunta de Galicia desenvolveu o proceso para a remisión ao Parlamento de Galicia dun anteproxecto de Lei reguladora da acción exterior e cooperación para o desenvolvemento de Galicia. A DXRREE e UE asumiu a dirección dos traballos técnicos relativos ao Título VIII dedicado á cooperación para o desenvolvemento. Este anteproxecto foi sometido a exposición pública entre xullo e setembro de 2019 sendo integradas no seu articulado alegacións realizadas polos axentes de cooperación. O 30 de xaneiro de 2020 o anteproxecto de Lei foi aprobado polo Consello da Xunta de Galicia e remitido ao Parlamento de Galicia para a súa tramitación. A convocatoria anticipada de eleccións e disolución do Parlamento de Galicia do día 10 de febreiro de 2020 finalizou a tramitación parlamentaria deste proxecto de lei. Á vista do resultado das eleccións ao Parlamento de Galicia de xullo de 2020 e a continuidade no Goberno na Xunta de Galicia do PPdG-PP, pódense anticipar expectativas de que sexa reactivado o proceso de tramitación parlamentaria do devandito anteproxecto de Lei durante o cal podería motivarse a aprobación dunha Declaración Institucional no Parlamento de Galicia. Por este motivo, suxírese que se introduza a aprobación e entrada en vigor da Lei reguladora da acción exterior e cooperación para o desenvolvemento de Galicia como medida complementaria de éxito do indicador 1.1.1 "Aprobada unha declaración institucional no Parlamento de Galicia en favor da Axenda 2030 para o desenvolvemento sustentabledas Nacións Unidas"

En segundo lugar, en relación ao indicador 4.1.1. "Número de reunións da Comisión Interterritorial de Cooperación ao Desenvolvemento, do Grupo de Alto Nivel para a Axenda 2030 e dos encontros de comunidades autónomas e cooperación nos que participa a Xunta de Galicia" en abril de 2019 o Goberno de España modificou a gobernanza para a Axenda 2030. A raíz desta reforma, as Comunidades Autónomas deixaron de formar parte do Grupo de Alto Nivel para a Axenda 2030 e pasan a integrarse na Comisión Nacional para a axenda 2030. Deste xeito, o indicador de resultado e o produto asociado deberán referenciarse para o seu seguimento ás xuntanzas da devandita Comisión Nacional ao decaer a participación das Comunidades Autónomas no Grupo de Alto Nivel. En 2019 o Goberno de España non convocou ningunha xuntanza desta Comisión Nacional.

En relación á cuestión de se os métodos de colleita e análise de datos para o seguimento do IV Plan Director están a ser apropiados e suficientes, salientamos como a DXRREE e UE ten dedicado desde 2010 esforzos e recursos institucionais á normalización dos procesos de recollida de información e depuración dos datos previamente ao seu envío ao Ministerio de Asuntos Exteriores, Unión Europea e Cooperación para a súa integración nos informes anuais de seguimento da AOD Española. Neste senso o sistema de seguimento do IV Plan Director achega unha información veraz, confiable e robusta que permite analizar todos e cada un dos indicadores do marco de resultados do IV Plan Director. De feito, os informes anuais de xestión da Cooperación Galega están organizados de tal xeito que achegan datos suficientes para analizar o grao de cumprimento anual do seu marco de resultados.

En conclusión, o **sistema de indicadores predefinido no IV Plan Director está a ser útil para a análise e seguimento activo do seu grao de execución. Neste senso, os métodos de colleita e análise de datos para o este seguimento están a ser apropiados e suficientes tal e como se reflicte nos informes anuais de xestión da Cooperación Galega.**

5. Conclusións

1. O IV Plan Director da Cooperación Galega (2018-2021) conta cun **deseño coherente e adecuado á dimensión institucional e financeira da Cooperación Galega** permitindo a asignación eficiente dos recursos orzamentarios dispoñibles e xerando **efectos positivos correctores sobre o conxunto de retos e desafíos da Cooperación Galega** identificados no diagnóstico da avaliación final externa e participativa do anterior Plan Director.

2. **O IV Plan Director da Cooperación Galega (2018-2021) está a ser executado de forma eficiente e eficaz** pola Xunta de Galicia a través da Dirección Xeral de Relacións Exteriores e coa UE acadándose a finais de 2019 a **execución satisfactoria de 27 dos 32 indicadores** definidos no seu marco de resultados.

3. A Dirección Xeral de Relacións Exteriores e coa UE está a exercer un **liderado activo do sistema galego de cooperación cunha visión de coherencia de políticas** a través da dinamización conxunta do proceso de implantación da Axenda 2030 e dos ODS na Administración pública galega.

4. A Xunta de Galicia está a cumprir co **incremento anual de recursos do programa 331A de cooperación exterior ao desenvolvemento establecido no marco orzamentario do IV Plan Director** cun crecemento do 11,4 % en 2018 e un 11,6 % en 2019. De todos os xeitos, en 2019 o orzamento executado pola DXRREE e UE acadou un incremento do 21,6 % por mor dunha achega extraordinaria de medio millón de euros da Secretaria Xeral de Igualdade no marco das medidas do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero para proxectos de cooperación para o desenvolvemento e acción humanitaria nesta materia.

5. A **previsibilidade** da axuda da Cooperación Galega mellorou no bienio 2018-2019 por canto se está a garantir o cumprimento do marco orzamentario establecido no IV Plan Director **Entre 2018 e 2019, a Xunta de Galicia investiu en cooperación ao desenvolvemento un total de 12.092.531 €, dos cales un 94% (11.337.871 €) foi xestionado pola DXRREE e UE** dentro da Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza, e o restante 6% (754.660 €) por outros departamentos da Xunta de Galicia. Con todo o **esforzo investidor** situouse no 0,05 % do orzamento total consolidado da Xunta de Galicia en 2018 e o 0,06 % no ano 2019.

6. A Cooperación Galega consolidou o seu **posicionamento intermedio na cooperación descentralizada autonómica** tanto en relación ao volume de fondos desembolsados como ao esforzo investidor en AOD. No conxunto da AOD autonómica, en 2018 figuraba no 8º posto por volume de fondos desembolsados mentres que en relación ao esforzo investidor ocupaba a 11ª posición

7. A Cooperación Galega caracterizouse pola súa **solvencia financeira e pola plena execución orzamentaria** que acada o 105 % no bienio 2018-2019 por mor da achega extraordinaria de medio millón de euros da Secretaria Xeral de Igualdade.

8. **En 2019 activouse o proceso de actualización normativa da Cooperación Galega** a través do anteproxecto de Lei reguladora da Acción Exterior e cooperación para o desenvolvemento de Galicia. A DXRREE e UE promoveu a participación activa dos axentes galegos de cooperación na definición do articulado que integra o Título VIII dedicado en exclusiva a cooperación para o desenvolvemento.

9. Durante o bienio 2019-2020 tense **recuperado o consenso social e político sobre a política pública de cooperación** da Xunta de Galicia nun proceso favorecido pola recuperación orzamentaria da AOD autonómica e polo proceso de actualización normativa da Cooperación Galega

10. O aumento do esforzo investidor e do volume de AOD desembolsada ten permitido realizar a **convocatoria e resolución plena do conxunto de convocatorias previstas** no IV Plan Director así como a formalización dos convenios establecidos nos correspondentes Plans Anuais. En concreto, a axuda desembolsable da DXRREE e UE a través de convocatorias e convenios distribuíuse nun **81 % a través de convocatorias (8.055.853 €) e un 19 % a través de convenios (1.903.284 €).**

11. No bienio 2018-2019 impulsouse unha **corrección significativa da fragmentación da axuda**, especialmente no eido da cooperación, de tal xeito que se están a fomentar intervencións con maior alcance e impacto vinculados á xeración de resultados de desenvolvemento no marco dos ODS.

12. A Cooperación Galega deu continuidade aos procesos de **concentración e selectividade xeográfica cun 98 % a súa axuda en cooperación investida nos 11 países prioritarios** definidos no IV Plan Director. No exterior a DXRREE e UE destinou un 79 % dos seus desembolsos en países de renda media e un 19 % en Países Menos Adiantados, sendo América Latina o destino preferente da AOD no exterior cun 72 % dos desembolsos e África Subsahariana cun 20 %.

13. A Cooperación Galega mantivo a súa tendencia positiva cara á **selectividade sectorial** da súa axuda **concentrando o 96 % dos recursos desembolsables nos 5 ámbitos estratéxicos** establecidos polo IV Plan Director cunha atención significativa aos ODS relativos ás persoas e á prosperidade compartida

14. A Cooperación Galega promoveu a **construción de resiliencia e o fortalecemento da capacidade dos axentes de cooperación** a través do financiamento de proxectos de fortalecemento institucional e de organizacións da sociedade civil e apoderamento de mulleres, de accións formativas e de capacitación, a sinatura dos convenios coa CGONGD, Fondo Galego e RGCUD, a convocatoria das bolsas de formación de persoas expertas en cooperación, a canalización maioritaria dos recursos a través de convocatorias públicas e das ONGD e dando continuidade á posibilidade de contratar recursos humanos asociados aos proxectos até o 70% do custe total.

15. A Xunta de Galicia apostou polo modelo de actuación nos países prioritarios con base en **alianzas territoriais multiactor e multinivel nos sectores de especialización da Cooperación Galega** mediante o financiamento dunha intervención sectorial en apoio á pesca artesanal (ACUIPESCA-PERÚ) na Baía de Sechura, no Departamento de Piura (Perú).

16. Durante o bienio 2018-2019 tense **reforzado o proceso de participación e diálogo de políticas entre os axentes galegos de cooperación**. O proceso participativo de elaboración do IV Plan Director e do anteproxecto da Lei reguladora da acción exterior e cooperación para o desenvolvemento de Galicia así como a ampliación da composición do CONGACODE e a constitución dun grupo de traballo específico teñen facilitado o reforzamento do carácter participativo e participado da Cooperación Galega

17. No bienio 2018-2019 deuse continuidade aos **procesos de coordinación** coa Cooperación Española ampliando a participación da Xunta de Galicia nos mesmos. Ao tempo, reforzouse a coordinación cos outros departamentos da Xunta de Galicia e aproveitáronse as oportunidades para o traballo conxunto coas Entidades Locais e o resto de axentes de cooperación nun marco de corresponsabilidade e contribución colectiva desde Galicia ao logro dos resultados de desenvolvemento definidos pola Axenda 2030 e os ODS.
18. A Cooperación Galega reforzou o **proceso de posta en valor dos procesos de xestión do coñecemento e das aprendizaxes institucionais** derivadas dos estudos e avaliacións financiadas pola DXRREE e UE. Os instrumentos, espazos e rutinas desenvolvidas teñen apoiado a consolidación dunha cultura de avaliación e aprendizaxe organizativa entre os axentes de cooperación poñendo os coñecementos xerados, as prácticas avaliadas e as dinámicas xeradas de intercambio de experiencias e aprendizaxes ao servizo da consecución de resultados de desenvolvemento no marco da Axenda 2030 e os ODS.
19. A DXRREE e UE garantiu e promoveu a **rendición de contas e transparencia** da Cooperación Galega facilitando o acceso da cidadanía a toda a información relativa ás actividades de cooperación para o desenvolvemento especialmente a través da súa páxina web institucional.
20. O **sistema de indicadores** predefinido no IV Plan Director está a ser útil para a análise e seguimento activo do seu grao de execución. Os métodos de colleita e análise de datos da DXRREE e UE para o este seguimento están a ser apropiados e suficientes tal e como se reflicte nos informes anuais de xestión da Cooperación Galega.

6. Recomendacións

1. **Definir unha estratexia complementaria ao IV Plan Director** para a Cooperación Galega en diálogo cos axentes de cooperación ante o impacto negativo da pandemia da COVID-19 e da crise sanitaria, social e económica en Galicia e nos países e nas comunidades socias.

2. **Apoiar o proceso de actualización normativa da Cooperación Galega** e promover a aprobación no Parlamento de Galicia tanto do anteproxecto da Lei reguladora da Acción Exterior e cooperación para o desenvolvemento de Galicia como unha declaración institucional en favor da Axenda 2030 e os ODS.

3. **Dar continuidade aos procesos de diálogo que reforcen o consenso político e social** verbo da política pública galega de cooperación e **impulsar activamente a coherencia de políticas** en coordinación co conxunto de axentes de cooperación no marco da Axenda 2030 e dos ODS.

4. **Asegurar o incremento anual orzamentario do programa 331A** de cooperación para o desenvolvemento e impulsar un aumento do esforzo investidor da Xunta de Galicia.

5. **Reforzar o investimento exterior en África Subsahariana, nos PMA e nos países con IDH baixo** e identificar oportunidades para a constitución de **novas alianzas territoriais multiactor e multinivel** nos países prioritarios e ámbitos estratéxicos de especialización da Cooperación Galega.

6. **Consolidar a redución da fragmentación da axuda** a través do progresivo incremento do promedio de financiamento por actuación, especialmente no eido da cooperación ao desenvolvemento.

7. **Fortalecer a actual coordinación e diálogo da Xunta de Galicia coas Entidades Locais** en Galicia promovendo as complementariedades e a harmonización estratéxica e operativa no marco da Axenda 2030 e os procesos de localización dos ODS.

8. **Impulsar a construción de capacidade do sistema galego de cooperación** realizando de forma participativa un estudo de identificación das necesidades de fortalecemento e capacitación dos axentes galegos de cooperación.

9. Seguir dinamizando e ampliando os actuais **procesos de xestión do coñecemento e de aprendizaxes institucionais** xerados polos estudos e avaliacións financiadas pola Cooperación Galega e definir de forma participativa un documento marco de avaliación da Cooperación Galega.

10. **Incrementar a difusión pública á cidadanía dos resultados da Cooperación Galega** a través dunha acción de comunicación máis estratéxica e cunha visión integral que reforce a transparencia e mellore a visibilidade dos logros colectivos na consecución da Axenda 2030 e dos ODS.

Anexos

Anexo 1. Matriz de criterios de análise

Pregunta	Indicadores de avaliación
Criterio: eficacia-Logro de resultados	
R1. Estanse a lograr adecuada e suficientemente os resultados de xestión do IV Plan Director?	I.R1.1. Grao de execución dos indicadores do marco de resultados do IV Plan Director.
R2. Que dificultades e atrancos están a impedir a consecución dos resultados do IV Plan Director?	I.R2.2. Problemas detectados na consecución dos resultados do IV Plan Director
Criterio: eficiencia	
E1. Está a ser eficiente a transformación dos recursos nos resultados de xestión do IV Plan Director?	I.E2.2. Grao en que os produtos previstos no IV Plan Director están a contribuír a acadar os resultados de mellora previstos.
Criterio: coherencia	
Ch1. Están a ser adecuadas as accións programadas para acadar os resultados de xestión e liñas de acción do IV Plan Director?	I.Ch1.1. Grao en que se están a minguar as debilidades e problemas detectados no diagnóstico que acompaña ao IV Plan Director. I.Ch.1.3. Grao de cumprimento das reformas previstas no IV Plan Director.
Criterio: pertinencia	
Pt1. Está a ser útil o sistema de indicadores predefinido no IV Plan Director?	1.Pt1.1. Grao de utilidade do sistema de indicadores para a xestión da axuda. 1.Pt1.2. Dificultades detectades para a medición dos indicadores.
Pt2. Están a ser apropiados e suficientes os métodos de colleita e análise de datos para o seguimento do IV Plan Director?	1.Pt2.1. Grao de corrección/validez dos métodos de colleita e análise de datos. 1.Pt.2. Erros detectados nos métodos de colleita e análise

Anexo 2. Matriz de documentación

Marco normativo da Cooperación Galega

- Lei 3/2003, do 19 de xuño, de cooperación para o desenvolvemento. Modificada pola disposición final terceira e disposición derrogatoria única da Lei 1/2015, do 1 de abril, de garantía de calidade dos servizos públicos e da boa administración.
- Decreto 29/2017, do 9 de marzo, de cooperación para o desenvolvemento.
- Decreto 178/2015, do 26 de novembro, polo que se regula a acción exterior da Comunidade Autónoma de Galicia.
- Lei 14/2013, do 26 de decembro, de racionalización do sector público autonómico.
- Lei 1/2015, do 1 de abril, de garantía da calidade dos servizos públicos e da boa administración.
- Lei 1/2016, do 18 de xaneiro, de transparencia e bo goberno.
- Lei 9/2007, de 13 de xuño, de subvencións de Galicia.
- Decreto 11/2009, do 8 de xaneiro, polo que se aproba o Regulamento da Lei 9/2007, do 13 de xuño, de subvencións de Galicia.

Marco instrumental da Cooperación Galega

- Orde do 23 de marzo de 2017, da Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza pola que se aproban as bases reguladoras da concesión de subvencións, en réxime de concorrencia competitiva, para a execución de proxectos de educación para o desenvolvemento e para a cidadanía global a executar polas organizacións non gobernamentais de desenvolvemento e se procede á súa convocatoria para o ano 2017.
- Orde do 26 de abril de 2017 pola que se aproban as bases reguladoras da concesión de subvencións, en réxime de concorrencia competitiva, para a execución de proxectos de cooperación para o desenvolvemento no exterior promovidos polos axentes de cooperación e se convocan para o ano 2017.
- Orde do 15 de maio de 2017 pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión de bolsas de formación de persoas expertas en cooperación internacional para o desenvolvemento e se procede á súa convocatoria para o ano 2017.
- Orde do 15 de maio de 2017, da Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza, pola que se aproban as bases reguladoras da concesión de subvencións, en réxime de competencia competitiva, para a execución de proxectos de acción humanitaria no exterior e se procede a súa convocatoria para o ano 2017.

- Orde do 14 de xuño de 2017 pola que se aproban as bases reguladoras da concesión de subvencións, en réxime de concorrencia competitiva, para a realización de proxectos de investigación e para a creación de grupos de investigación en materia de cooperación para o desenvolvemento, que executarán os grupos e centros de investigación das universidades galegas, e se procede á súa convocatoria para o ano 2017.
- Orde do 18 de decembro de 2017 pola que se aproban as bases reguladoras da concesión de subvencións, en réxime de concorrencia competitiva, para a execución de proxectos de cooperación para o desenvolvemento no exterior promovidos polos axentes de cooperación e procédese á súa convocatoria.
- Orde do 28 de marzo de 2018, da Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza, pola que se aproban as bases reguladoras da concesión de subvencións, en réxime de concorrencia competitiva, para a execución de proxectos de acción humanitaria no exterior e se procede a súa convocatoria para o ano 2018.
- Orde do 11 de abril de 2018, pola que se aproban as bases reguladoras da concesión de subvencións, en réxime de concorrencia competitiva, para a execución de proxectos de educación para o desenvolvemento e a cidadanía global a executar polas organizacións non gobernamentais de desenvolvemento e se procede á súa convocatoria.
- Orde do 24 de abril de 2018 pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión de bolsas de formación de persoas expertas en cooperación internacional para o desenvolvemento e se procede a súa convocatoria para o ano 2018.
- Orde do 17 de decembro de 2018 pola que se aproban as bases reguladoras da concesión de subvencións, en réxime de concorrencia competitiva, para a execución de proxectos de cooperación para o desenvolvemento no exterior promovidos polos axentes de cooperación e procédese a súa convocatoria.
- Orde do 21 de xuño de 2019 pola que se modifica a distribución entre créditos orzamentarios da Orde do 17 de decembro de 2018.
- Orde do 2 de abril do 2019 pola que se aproban as bases reguladoras da concesión de subvencións, en réxime de concorrencia competitiva para a execución de proxectos de educación para o desenvolvemento e a cidadanía global que executarán as organizacións non gobernamentais de desenvolvemento, e se procede á súa convocatoria.
- Orde do 29 de abril de 2019, da Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza, pola que se aproban as bases reguladoras da concesión de subvencións, en réxime de concorrencia competitiva, para a execución de proxectos de acción humanitaria no exterior e se procede a súa convocatoria para o ano 2019.
- Orde do 6 de maio do 2019 pola que se aproban as bases reguladoras da concesión de subvencións, en réxime de concorrencia competitiva, para a realización de proxectos de investigación e para a creación de grupos de investigación en materia de cooperación para o desenvolvemento no marco da Axenda 2030 a executar polos grupos e centros de investigación das Universidades galegas.
- Orde do 2 de xullo de 2020 pola que se modifica parcialmente a Orde do 14 de maio de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión das bolsas de formación de persoas expertas en cooperación internacional para o desenvolvemento e se convocan para o ano 2019.
- Orde do 14 de maio de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión das bolsas de formación de persoas expertas en cooperación internacional para o desenvolvemento e se convocan para o ano 2019.
- Relación de convenios 2015, 2016, 2017, 2018 e 2019 celebrados pola Dirección Xeral de Relacións Exteriores e coa UE.

Marco estratéxico e operativo da Cooperación Galega

Plan Director

- III Plan Director da Cooperación Galega para o Desenvolvemento 2014-2017.
- IV Plan Director da Cooperación Galega para o Desenvolvemento 2018-2021.

Plans Anuais

- Plan Anual da Cooperación Galega para o Desenvolvemento 2017.
- Plan Anual da Cooperación Galega para o Desenvolvemento 2018.
- Plan Anual da Cooperación Galega para o Desenvolvemento 2019.
- Plan Anual da Cooperación Galega para o Desenvolvemento 2020.

Informe anual de xestión

- Informe 2017 da Cooperación Galega para o Desenvolvemento.
- Informe 2018 da Cooperación Galega para o Desenvolvemento.
- Informe 2019 da Cooperación Galega para o Desenvolvemento.

Estratexias sectoriais

- Estratexia de educación para o desenvolvemento da Cooperación Galega (2017-2021).

Avaliacións da Cooperación Galega

- Avaliación intermedia do III Plan Director da Cooperación Galega para o Desenvolvemento.
- Avaliación final do III Plan Director da Cooperación Galega para o Desenvolvemento.
- Avaliación externa ex-post dos proxectos financiados pola Cooperación Galega en Perú no período 2009-2016.
- Avaliación externa ex-post dos proxectos financiados pola Cooperación Galega en Mozambique no período 2010-2017.
- Avaliación externa ex-post dos proxectos financiados pola Cooperación Galega no Salvador e Honduras no período 2010-2017

Outros estudos sobre a Cooperación Galega

- PROXECTOS (2007), *Diagnose estratéxica e participativa do comercio xusto en Galicia*.
- IESI (2010), *Rexistro de cooperantes galegos/as no exterior*.
- USC (2011), *Coñecemento e actitudes dos cidadáns galegos cara á Política de Cooperación e Axuda para o Desenvolvemento*.
- LÓPEZ FARIÑA, A. e TÁBOAS PAZOS, E. (2013), *Diagnóstico das intervencións de ED financiadas pola Xunta de Galicia no período 2010-2012.*
- ICSEM, (2016). *Análise de percepcións sobre o papel das empresas galegas no desenvolvemento dos países e comunidades socias.*
- SANTANDER CAMPOS, G. e PÉREZ PINEDA, J.A (2018). *La implantación de la Agenda 2030 de Desarrollo Sostenible en la Xunta de Galicia.Principales implicaciones y propuestas*

Webgrafía

- **Cooperacion.xunta.gal:** páxina web da SDXCE.
- **galiciasolidaria.org:** páxina web da CGONGD.
- **fondogalego.org:** páxina web do Fondo Galego de Cooperación e Solidariedade.
- **igadi.org:** páxina web do IGADI.
- **cooperacionespanola.org:** páxina web da Cooperación Española.

Anexo 3. Metodoloxía

Para este exercicio de análise intermedia a asistencia técnica empregou tres fontes distintas de información para a análise cuantitativa: a procedente do Sistema de Información da Axuda Oficial ao Desenvolvemento (info@OD) do Ministerio de Asuntos Exteriores, Unión Europea e Cooperación; os datos da DXRREE e UE que se empregan como base dos informes anuais de xestión, e mais o buscador de proxectos da propia DXRREE e UE.

Como xa indicamos en anteriores exercicios de avaliación, a literatura académica e as investigacións verbo da cooperación autonómica acostuman salientar as debilidades das fontes de información pola súa escasa solvencia e rigor. Con todo, cómpre subliñar que a DXRREE e UE ten dedicado desde 2010 abundantes esforzos e recursos institucionais á normalización dos procesos de recollida de información e depuración dos datos previamente ao seu envío a info@OD para a súa integración nos informes anuais de seguimento da AOD española. Neste senso, a DXRREE e UE ten realizado unha achega activa á calidade da información e transparencia da AOD española.

Por último indicar que todas as figuras, táboas, cadros e gráficos son resultado da elaboración propia por parte do avaliador en base aos datos achegados pola DXRREE e UE. Nos casos en que non teñan sido de elaboración propia tense indicado a fonte.